

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ : ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 22^ο | ΑΘΗΝΑΙ 15-31 ΜΑΡΤΙΟΥ 1908 | ΑΡΙΘΜΟΣ 944

ΑΙ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΕΙΣ ΤΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

ΠΡΟΣ ΠΑΝΤΩΝ ήσυχολήθη καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Βουλὴ, πρώτην ἴσως φορὴν, διὰ γυναικεία ζητήματα καὶ ἐψηφίσθη ἕνα νομοσχέδιον, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Ἕλλην νομοθέτης φαίνεται νὰ ἀντελήφθη ἐπὶ τέλους ὅτι τὸ ἀνθρώπινον γένος δὲν εἶναι καμωμένον μόνον ἀπὸ ἀνδρας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ γυναικας. Νομίζω ὅτι ἀφότου ἡ νεωτέρα Ἑλλάς ἔγινε κράτος ἐλεύθερον, ἕνα μόνον νομοσχέδιον ἔχει ψηφισθῆ, ἀναφερόμενον εἰς τὰς γυναικας: τὸ τῶν δημοδιδασκαλισσῶν.

Ἀπὸ τότε αἱ γυναικες ἔχουν τελείως λησμονηθῆ, ἀν καὶ παντοῦ ἄλλου ἔχουν πρὸ πολλοῦ τὴν θέσιν των, εἰς κάθε πολιτικὸν σῶμα· καὶ νομοσχέδια εἴτε προστατευτικά, εἴτε διοικητικά, εἴτε ἀστυκὰ καὶ πολιτικά διαδέχονται τὸ ἕνα τὸ ἄλλο, ὑποβάλλονται καὶ συζητοῦνται μὲ τὴν σοβαρότητα καὶ τὸν σεβασμὸν, μὲ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ γίνεται καὶ νὰ μελετᾶται κάθε τι ἀναφερόμενον εἰς τὸ φύλον, τὸ ὁποῖον δίδει τὴν ζωὴν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ γυναικα ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι, φαίνεται, *quintité negligéable* διὰ τὸν πολιτευόμενον, ὁ ὁποῖος δὲν λαμβάνει τὸν κόπον νὰ τὴν ἐνθυμηθῆ παρὰ τὰς παραμονὰς ἐκλογῶν, ὁπόταν θὰ τὴν μεταχειρισθῆ διὰ ψηφοθηρίαν.

Ὡς σύζυγος ἐγκαταλειπομένη ἢ ἀδυνατούσα νὰ ὑπερασπισθῆ τὴν ἰδίαν της περιουσίαν, ὡς

μητέρα ἀδικουμένη καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ εὐγενῆ τῆς μητρὸς καθήκονα, ὡς ἐργάτις, τὴν ὁποῖαν ἐκμεταλλεύεται ὁ ἔμπορος καὶ ὁ ἐργοστασιάρχης, ὡς παιδί νομοθετικῶς ἀπροστάτευτον ἀπὸ τῆς ἡλικίας τῶν δώδεκα ἐτῶν καὶ ἄνω, ἡ γυναικα δὲν εἴλκυσεν ἀκόμη τὴν προσοχὴν κατενὸς πολιτευομένου καὶ νομοθέτου.

Καὶ ὅταν μετὰ πάροdon τῶσων χρόνων ὑπεβλήθη τέλος πάντων εἰς τὴν Βουλὴν ἕνα νομοσχέδιον, ἀντὶ νὰ συζητηθῆ μὲ σοβαρότητα, καὶ νὰ μελετηθῆ μὲ ἀυστηρότητα παρ' ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι καυχῶνται ὅτι τὰ Ἑλληνικὰ ἦθη θέλουν τὴν γυναικα εἰς ἕνα θρόνον τιμῆς καὶ σεβασμοῦ, ἔγινε θέμα ἀστειοτήτων καὶ ἐλαφρῶν συζητήσεων καὶ καυχασμῶν καὶ καυχησιολογιῶν μερικῶν ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι δὲν βλέπουν καὶ δὲν ἀντιλαμβάνονται τὴν γυναικα παρὰ ὡς ὄργανον διασκεδάσεως.

Ἐλπίζω ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην δὲν παρέστησαν ξένοι εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς καὶ δὲν ἀντελήφθησαν ὅτι νόμος ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἔχουσαν ἀνάγκην νὰ ἐργασθῆ κόρη, διὰ νὰ κερδίσῃ ἐντίμως τὸ ψωμὶ της, — ἡ ὁποῖα αὔριον ἠμπορεῖ νὰ ἀνήκῃ εἰς αὐτὰς τὰς τάξεις τῶν πολιτευτῶν — ἔγεινεν ἀντικείμενον τόσης ἰλαρότητος καὶ τόσου κυνισμοῦ. Ἄν μάλιστα ληφθῆ ἵπ' ὄψιν ὅτι ὁ νόμος αὐτὸς λειτουργεῖ πρὸ ἐτῶν εἰς ὅλον τὸν πολιτισμένον κόσμον, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν μικρῶν κρατῶν τοῦ Αἴμου, τότε ἡ θέσις τῶν συζητητῶν

της Βουλής γίνεται δυσκολωτέρα και δίδει ένα μέτρον πολιτισμού κάθε άλλο παρά ανάλογον πρὸς τὰς ἀξιώσεις μας ὡς πολιτισμένων πραγματικῶς ἀνθρώπων.

Τὸ εὐχάριστον εἶνε ὅτι ἡ Κυβέρνησις Θεοτόκη υἰοθέτησε μὲ ἀληθῆ στοργὴν τὴν ιδέαν τοῦ κ. Θ. Βελλιανίτου, ἐνὸς τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τοῦ κράτους, ὅχι μόνον εὐεργέτου τῆς ἐχούσης ἀνάγκην νὰ ἐργασθῆ, ἀλλὰ νεωτεριστοῦ, ἀπετυγμένου καὶ κοσμοπολιτισμένου τόσο, ὥστε ἀπὸ αὐτὸν νὰ πεοιμείωμεν καὶ νόμον διὰ γυναικας τηλεγραφητρίας καὶ ταχυδρομικὰς ὑπαλλήλους, ὅπως εἶναι εἰσηγμένοι παντοῦ.

Διότι καὶ ὁ κ. Βελλιανίτης καὶ ὁ κ. Καλογερόπουλος καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἀρκετὰ ἐξυπνοὶ ἄνθρωποι, ὥστε νὰ ἐννοοῦν ὅτι εἶναι ἐντροπὴ εἰς τὸ ἔτος 1908, πλήρη δηλαδὴ εἰκοστὸν αἰῶνα, νὰ εὐρίσκονται ἄνδρες νέοι ρωμαλέοι καὶ δραστήριοι, τὸ ἔαρ δηλαδὴ καὶ ἡ ἱλιπὶς τῆς φυλῆς, οἱ ὅποιοι νὰ μὴ ἔχουν ἄλλον προορισμὸν παρὰ νὰ κἀθονται ἐμπρὸς εἰς ἓνα μηχανήμα καὶ νὰ κτυποῦν μὲ τὸ δακτυλάκι των τίκ, τὰκ, τίκ, τὰκ, ἑπτὰ ὥρας τὴν ἡμέραν. Καὶ αὐτὸ ὅταν ἡ γεωργία μας κοιμᾶται καὶ ἡ γῆ μας κρύπτει εἰς τὰ ἀκαλλιέργητα καὶ παρθένα στέρνα της θησαυροὺς πλοῦτου καὶ ἡ βιομηχανία μας εὐρίσκεται εἰς τὰ σπάργανα.

Καὶ εὐχάριστον εἶναι ἀκόμη ὅτι εἰς κάθε νεωτερισμὸν θὰ ἔχουν μὲ τὸ μέρος των τοὺς νέους βουλευτάς, οἱ ὅποιοι ὅχι μόνον δὲν ἀνεμίχθησαν εἰς τὰ ἀνοστα χαριτολογήματα τῶν ἄλλων, ἀλλὰ ἔβαλαν εἰς τὴν θέσιν των ἐκεῖνος, οἱ ὅποιοι συγγέουν τὴν γυναῖκα τῆς ἐργασίας μὲ τὴν γυναῖκα τῆς ἡδονῆς καὶ ἐξήτησαν νὰ ὑποτιμήσουν τοὺς ὑπαλλήλους τόσο, ὥστε νὰ τοὺς ἐκλάβουν κατωτέρους καὶ ἀπὸ τοὺς ἀπλοῦς ἐργάτας τῶν ἐργοστασιῶν καὶ τῶν ἀγρῶν μετὰ τῶν ὁποίων αἱ γυναῖκες συνεργάζονται ἀδελφικὰ ἀπὸ τὰ παιδικὰ των χρόνια, ἕως τὰ γεροντικά. Ἡ στάσις αὐτὴ τῶν νέων βουλευτῶν παρέχει τὴν ἐλπίδα, ὅτι τὸ ψηφισθὲν νομοσχέδιον θὰ διαδεχθῶν καὶ ἄλλα πρωτίστης καὶ ἐπειγούσης ἀνάγκης, νομοσχέδια κανονίζοντα τὰς ἐργασίμους ὥρας τῆς ἐργαζομένης γυναικὸς καὶ τὸ ἡμερομίσθιον της καὶ προστατεύοντα τὰ ἀνήλικα καὶ ἀπροστάτευτα κοριτσάκια ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν σαρκικῶν ἐμπόρων καὶ ἐκμεταλευτῶν, οἱ ὅποιοι ἐπλημμύρησαν καὶ τὴν Ἑλλάδα, ὡς νὰ ἐξηκολούθει νὰ ἀποτελῆ μέρος τῆς βαρβάρου Ἀνατολῆς.

Καὶ οἱ ὅποιοι ἀκριβῶς εὐρίσκουν ἔδαφος πρόσφορον εἰς ἐκμετάλευσιν ἕνεκα τῆς ἀεργίας, καὶ τῆς πτώχειας καὶ τῶν στερήσεων, εἰς τὰ ὅποια εἶναι καταδικασμένη ἡ νεότης, ἐλλείψει ἐργασίας, ἐλλείψει σταδίων καὶ ἐπαγγελμάτων ἄλ-

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΒΕΛΙΑΝΙΤΗΣ

λων πλὴν τοῦ τῆς ραπτρίας, τῆς ὑπηρετίας καὶ τῆς διδασκαλίας.

Ἀνοίξατε λοιπὸν στάδια ἐργασίας διὰ τὰς γυναῖκας διὰ νὰ σώσετε πραγματικῶς τὴν τιμὴν των καὶ τὴν ὑγίαν καὶ τὴν ἀκμὴν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς. Ἀνοίξατε στάδια διὰ τὰς γυναῖκας καὶ βάλετέ τας παντοῦ, ὅπου ἡ εὐφυΐα καὶ ἡ νοημοσύνη καὶ ἡ ἐπιτηδειότης καὶ ἡ φιλεργία των ἡμπορῆ νὰ σκορπίσῃ νέαν ζωὴν καὶ νὰ χύσῃ νέον αἷμα καὶ νὰ ἀναγεννήσῃ καὶ νὰ ἀναζωογονήσῃ τέχνας καὶ βιομηχανίας, ὅπως ἔγεινεν ἕως τώρα παντοῦ. Ἡ Γαλλία δὲν θὰ ἐβασίλευε, δὲν θὰ εἶχεν ὑποτελῆ τῆς τὸν κόσμον ὅλον εἰς τὴν τέχνην καὶ τὴν βιομηχανίαν καὶ δὲν θὰ εἰσέπραττεν ἑκατομμύρια ἐξαγωγικῶν ἐμπορίου, χωρὶς τὴν Γαλλίδα γυναῖκα, τὴν Γαλλίδα τεχνίτριαν καὶ βιομήχανον. Αὐτὰ εἶναι λόγια ἐνὸς μεγάλου σοφοῦ καὶ μεγάλου πολιτευτοῦ, τοῦ Ἰουλίου Σίμωνος.

Ἡ Ἑλλὰς δὲν θὰ ὀρθοποδήσῃ καὶ δὲν θὰ προαχθῆ, ἐφόσον ἀφίνει ὑπὸ τὴν σκιὰν καὶ ἀνεκμετάλευτον τὸ ἡμισυ ἀκριβῶς καὶ τὸ καλλίτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ της. Ἡ ἀεργία εἶναι ἀτιμία καὶ ὄνειδος καὶ ὄχι ἡ ἐργασία. Καταλάβετέ το αὐτὸ καλὰ σεις. οἱ Κυβερνήται καὶ οἱ νέοι πολιτευταί, οἱ ὅποιοι ὀφείλετε καὶ ἔχετε καθῆκον νὰ χειραφετηθῆτε ἀπὸ τὴν ρουτίαν τῶν παλαιῶν προλήψεων καὶ νὰ μὴν εἰσθε ἔμποροι λόγων καὶ ρητορικῶν κενότητων, ἀλλὰ σκαπανεῖς μιᾶς προόδου νέας καὶ μιᾶς πολιτικῆς ἀναγεννήσεως.

Κ. Παρρῆν

Ἡ ΟΜΙΛΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

ΠΙΠΟΤΕ δὲν φαίνεται ἀπλούστερον, ἀλλὰ καὶ δὲν εἶναι τόσο δύσκολον διὰ τὰ μικρά, ὅσον νὰ μάθουν νὰ μιλοῦν. Τὸ μωρὸ βλέπει τὸ φῶς καὶ αἰσθάνεται χαρὰν, διότι ὑπὸ τὸ φῶς βλέπει ὅλα τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα ποῦ τὸ εὐχαριστοῦν. Βλέπει τὸ σκότος καὶ φοβεῖται, διότι αἰσθάνεται ὅτι εἶναι μόνον, ἀφοῦ δὲν βλέπει πλέον τίποτε γύρω του. Εἶναι αἱ δύο αὐταὶ αἱ πρῶται παθητικαὶ καὶ αὐτόματοι, οὕτως εἰπεῖν, ἀντιλήψεις τοῦ μικροῦ. Ἄλλ' ὅσον μεγαλώνει ἀσθάνεται τὴν ἡδονὴν καὶ τὴν γλυκύτητα τοῦ μητρικοῦ γάλακτος καὶ ἀγαπᾷ δι' αὐτὸ τὸ πρόσωπον, τὸ ὅποιον τοῦ παρέχει τὴν ἡδονὴν αὐτήν. Εἶναι ἡ πρώτη του αἰσθητικὴ ἀφοσίωσις, ἡ ὅποια ἀκολουθεῖ τὴν ἱκανοποίησιν τοῦ ἐνστικτοῦ τῆς τροφῆς. Εἶναι καὶ τὸ πρῶτον αἰσθημα ποῦ τοῦ ὑπαγορεύει μίαν ἔναρθρον κραυγὴν, ἡ ὅποια ἀποτελεῖ τὴν ἀρχὴν τῆς διὰ λέξεων ἐξωτερικεύσεως τοῦ ἀνθρωπίνου ἐγώ. Τὸ μ ἄ μ, τὸ ὅποιον εἰς τὴν βρεφικὴν γλώσσαν θὰ εἴπῃ τροφή, εἶναι ἡ ρίζα ποῦ παρήγαγε τὴν λέξιν μάνα καὶ μαμὰ καὶ τὸ ὅποιον κατὰ τὴν βρεφικὴν ἀντίληψιν θὰ σημαίη τὸν δίδοντα τροφήν. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς αὐτῆς τὸ μικρὸν ἀρχίζει νὰ γίνεταί πλάστης ἰδικῆς του γλώσσης, τὴν ὅποιαν βαθμῶδον καὶ κατ' ὀλίγον προσπαθεῖ νὰ προσορμώσῃ πρὸς τὴν μουσικὴν τῶν λέξεων ποῦ ἀκούει γύρω του. Τὸ μ ἄ μ διαδέχεται τὸ μ π ο ὕ, τὸ ὅποιον εἰς τὸ λεξικὸν τῶν παιδιῶν εἶναι συνώνυμον μὲ τὸ πίνω.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς αὐτῆς κάθε πρᾶγμα ἔχει καὶ ἓνα ὄνομα, σχετιζόμενον μὲ τὴν ἀντίληψιν τοῦ πράγματος, ποῦ ἡμπορεῖ νὰ ἔχῃ τὸ παιδί, ὄνομα τὸ ὅποιον συχνὰ εἶναι ἐντελῶς διαφορετικὸν πάντοτε ἀπλούστερον, εὐφωνότερον καὶ συντομώτερον ἀπὸ τὴν κυριολεξίαν τοῦ πράγματος, διὰ τὴν ὅποιαν ἔχει ἐργασθῆ ἡ ἐτυμολογία καὶ ἡ ἱστορία τῶν λέξεων. Κατὰ τὴν γλωσσολογικὴν αὐτὴν περίοδον τῆς ἀνωπύξεως τοῦ παιδιοῦ, παρουσιάζεται τὸ φαινόμενον τῆς ἀδυναμίας τῆς προφορᾶς ὀρισμένων φωνηέντων καὶ συμφώνων, μετὰξὺ τῶν ὁποίων τὸ ρ, τὸ θ, τὸ ξ καὶ τὸ ε κατέχουν τὴν πρώτην θέσιν.

Τὸ ρ ἢ δὲν ἀκούεται διόλου ἢ γίνεται λ. Καὶ αἱ λέξεις μὲ τὸ παραμορφωμένον ρ γίνονται χαριτωμένα καὶ ἡ παράξενη ἐν γένει ὀμιλία θέλγει τὰς μητέρας, αἱ ὅποια ἀντὶ νὰ φροντίζον βαθμῶδον καὶ κατ' ὀλίγον νὰ ἐξοικειῶνουν τὸ παιδί μὲ τὴν σωστὴν προφορὰν τῆς γλώσσης καὶ μὲ τὴν κυριολεξίαν τῶν λέξεων μεταχειρίζονται καὶ αὐταὶ τὰ ἰδικὰ του λόγια καὶ παρατείνουν χάριν διασκεδάσεως τὴν γλωσσικὴν αὐ-

τὴν ἀκαταστασίαν ὅσον ἡμποροῦν περισσότερον.

Ἐκ τῆς παρατάσεως ὅμως αὐτῆς ἐπέρχεται ὁ ψευδισμὸς καὶ ἡ κακὴ προφορὰ τῶν παιδιῶν ἢ ὅποια δὲν διορθώνεται πλέον ὅταν τὸ παιδί μεγαλώσῃ, διότι τὸ ἐκ τῆς κακῆς συνηθείας ἐλάττωμα γίνεται φυσικὸν εἰς τὸ τέλος. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ποῦ μιλοῦν ἄσχημα καὶ φαίνονται νὰ καταπίνουν μισὲς λέξεις καὶ νὰ προφέρουν τὸ ρ ὡς λ καὶ νὰ συρίζουν εἰς τὸ σ καὶ νὰ μὴν ἔχουν καμμίαν καλλιπέπειαν, καμμίαν ἐκλεκτικότητα εἰς τὸν τρόπον τῆς ὀμιλίας των, ὀφείλουν τὰς ἀτελείας αὐτὰς εἰς τὰς κακὰς συνηθείας, ποῦ ἀπέκτησαν μικρὰ παιδιὰ.

Ἡ μητέρα εἶναι ἡ πρώτη διδασκάλισσα τοῦ παιδιοῦ της εἰς τὴν γλώσσαν. Καὶ ὅσον δὲν τῆς ἐπιτρέπεται νὰ τοῦ ὀμιλῆ μὲ γλώσσαν ἀρχαῖζουσαν καὶ ἰόθον καὶ ἐπιτηδευμένην καὶ ἀχρωμάτιστον, ἄλλο τόσο δὲν τῆς ἐπιτρέπεται νὰ τοῦ ὀμιλῆ ψευδὰ καὶ ἄσχημα καὶ ἀκατανόητα. Ἡ φυσικὴ γλώσσα ἡ ἀπλή καὶ καρδιάς καὶ τοῦ αἰσθηματοῦ, ἡ γλώσσα ἢ ἀπλή καὶ παράστατικὴ, ἀλλὰ ζωγραφικὴ καὶ ἀκριβῆς εἰς κυριολεξίας, εἰς καλὸν τονισμὸν καὶ προφορὰν πρέπει νὰ εἶναι ἡ γλώσσα ποῦ τὸ μικρὸν θὰ ἀκούῃ γύρω του.

Ἡ Ἄνδριώτισσα ἢ ἡ Τηνιακὴ παραμύθη — ἐὰν ὑπάρχει ἀπόλυτος ἀνάγκη τριαύτης — ἄς διδῇ τὸ γάλα της εἰς τὸ παιδί, ἄς εἶναι γερὴ καὶ καλὴ καὶ νέα καὶ εὐμορφῆ. Ἄλλ' ἄς μουγκαθῆ, ἂν εἶναι δυνατόν, ὅταν εὐρίσκεται μαζύ του. Διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ τοῦ μεταδώσῃ τὴν κακὴν προφορὰν της καὶ τὸν ἀνυπόφορον τονισμὸν τῆς νησιώτικης γλώσσης της.

Καὶ αἱ μητέρες ἄς διαθέτουν, εἰ δυνατόν, ὅλας τὰς ὥρας των μὲ τὰ παιδιὰ των, ἄς τὰ συνοδεύουν αὐταὶ αἱ ἴδιαι καὶ εἰς τὸν περίπατον καὶ παντοῦ, ἕως ὅτου νὰ συνειθίσουν τοῦλάχιστον νὰ μιλοῦν ἐντελῶς καλά. Διότι μὲ τῆς παραμάνες καὶ μὲ τῆς νταντάδες, γυναῖκες χυδαῖες καὶ ἀμόρφωτες, τὰ παιδιὰ μανθάνουν καὶ κακὰ καὶ αἰσχρὰ λόγια καὶ φράσεις καὶ βλασφημίας καὶ τρόπους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους δύσκολα διορθώνονται καὶ ὅταν μεγαλώσουν. **Μητέρα**, ἱστῆς.

ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Ὁραῖε Χριστέ, τῶν μακρῶν προγόνων μου εἰκόνα,
Στὰ κάλλη σου ἂν δὲν κἀπκε θυμίαμα ἢ ζωὴ μου,
Πολεμιστῆς, ἀφίοντας τὸν μάταιον ἀγῶνα,
Σοῦ ἀνάθω τὸ καρτύλισον μὲ τὴ στεργὴ προή μου.

ΩΚΕΑΝΟΣ

Μέγα τὸ αἰώνιο κῆμα σου τὸ ἀροκυλῆς ὦ τέρας
Ὁκεανέ, καὶ μ' ἄφθαστον ἐνὸς ὀλίθρου πάθος,
Ἀνοίγεις μνημῆμα ἀμέτρητο στὸ ἄστρο τῆς ἡμέρας.
Σβῶνε τὸ φῶς, τρέμει ἡ ζωὴ, ὡς τὸ ἄφθαστο σου βάθος.

Παῦλος Νηρόβανος

Ο ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΣΟΥΝΙΟΥ

ΑΠΟ ΤΟ ΣΟΥΝΙΟΝ

ΑΝΟΙΞΙΣ είναι ή εποχή των έκδρομών, ή εποχή των προσκυνημάτων εις αγίους τόπους. Η Ευαγγελιστρια της Τήνου σκεπασμένη ἕλη μέσα εις χρυσάφι και ασήμι και πολύτιμα πετράδια δέχεται τὰς ἡμέρας αὐτὰς χιλιάδας προσκυνητῶν, οἱ ὅποιοι ἐλπίζουν εἰς τὴν θαυματουργὸν δύνάμειν της καὶ ἔρχονται νὰ καταθέσουν τὰ δῶρα των καὶ τὰ αἰτήματά των εἰς τὴν χάριν της.

Ὁ ναὸς της ἐπάνω εἰς τὸ ὕψωμα ἐνὸς λόφου, χωρὶς ρυθμὸν καὶ κάλλος καὶ σχέδιον εἶναι σήμερον ὁ φάρος, τὸ φῶς ἀπὸ τὸ ὅποιον τόσοι δυστυχεῖς ἐλπίζουν τὴν σωτηρίαν των· καὶ τρέχουν ὅλοι ἐκεῖ, ὅπου ὁ ἐγωῖσμός καὶ τὸ συμφέρον τοὺς καλεῖ.

Ὀλίγοι ἐνθυμοῦνται σήμερον ὅτι ἡ Ἑλλάς ἔχει ἐπάνω εἰς ὑψηλοὺς λόφους, καὶ ἄλλους ναοὺς, μέσα εἰς τοὺς ὁποίους ἐλατρεύετο ἄλλοτε ἐπὶ ἑκατοντάδας πολλῶν χρόνων μία ἄλλη Παρθένος, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπίστευσεν ἡ τότε ἀνθρωπότης ὁλόκληρος καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἡ χώρα μας ὀφείλει τὴν δόξαν καὶ τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ὑπεροχὴν της ἐπὶ ὅλων τῶν ἄλλων λαῶν τῆς γῆς.

Εἰς τὴν Παρθένον ἐκείνην πιστεύουν ἀκόμη

καὶ τὴν μερικὸν ἀνθρώποι. "ὦ! ὀλίγοι, τόσοι ὀλίγοι! Καὶ οἱ πλείστοι ξένοι, ἀπίστοι βραβάρων! Αὐτὰς τὰς σκέψεις ἔκκμηκ τὴν περασμένην Δευτέραν, ὅταν καθισμένη εἰς μίαν ἐρειπιώδη ἀμμάξην τοῦ Λαυρίου μαζὺ μετὰ συγγενεῖς καὶ φίλους ὠδηγούμενη ἀνάμεσα ἀπὸ λοφάκια πλαστικὰ ὡς μαστοὺς Ἀφροδίτης καὶ ἀπὸ μικρὰς καταπράσινες κοιλάδας εἰς τὸν ναὸν τῆς Σουνιαδος Ἀθηνᾶς. Περικλήλως μετὰ τὰ ἰδικὰ μας ἀμμάξια ἐπεζοποροῦσαν τρεῖς Ἀγγλίδες. Καὶ ἐβάδιζαν τόσοι καλὰ καὶ ἦσαν τόσοι βέβαιαι διὰ τὸν δρόμον, ὥστε ἂν καὶ τὰς ἐχάναμεν ἐνίοτε ἀνάμεσα εἰς τοὺς ἀνηφόρους καὶ κτηφόρους τοῦ ἀκκρονίστου δρόμου ἐν τούτοις ἐφθασαν σχεδὸν μαζὺ μας αἱ προσκυνητρίαι αὐταὶ εἰς τὸ ἱερὸν προσκύνημα τῆς λητμονημένης ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους της παρθένου.

Αἱ γυναῖκες αὐταὶ δὲν ἐπεριπτοῦσαν, δὲν ἔτρεχαν, ἐπετοῦσαν. Ἡ πίστις πρὸς τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ὠραίαν θρησκείαν τῆς θεᾶς ἔδιδε πτερὰ εἰς τῆς ψυχῆς καὶ εἰς τὴν φαντασίαν καὶ εἰς τὰ σώματά των. Ἐπειτα ἡ γύρω τοποθεσία, ὁ οὐρανὸς ποῦ ὁμοίαζε ὅταν ζαφειροπελέκητος θάλας ναοῦ, ἡ θάλασσα ποῦ ἐχώριζε τὰ νησάκια καὶ ἀγκάλιζε τοὺς βραχώδεις βραχίονας

τῆς ξηρᾶς, καὶ ἐχάνατο μέσα εἰς τὰ ἀνώμαλα κολπάκια καὶ ἐσύρετο ὅταν ὄφεις ἀπὸ τουρκουάζ καὶ ἀπὸ δικυάντικ καὶ σμαράγδινα κυανοπράσινα σκεπασμένοι εἰς ἕλα τὰ στενώματα καὶ γύρω ἀπὸ τὰς καμπύλας τῆς ἀκτῆς, ὁ ὀρίζων ποῦ ἦτο δικυάντικ τόνος, ὁ ἥλιος ποῦ ἔλυσε μετὰ τὸ χρυσὸν φῶς του ἕλην αὐτὴν τὴν ὠραϊότητα καὶ τὴν ἁρμονίαν, τὸ περιβάλλον ἐν γένει αὐτὸ ἐμέθυσε τόσοι καθε ψυχὴν ποῦ ἔμαθε νὰ βλέπῃ τοὺς θεοὺς εἰς τὰ ἀληθινὰ των βασίλεια, ὥστε νὰ ἐξηγήτῃ τὴν ταχυπορίαν τῶν τριῶν προσκυνητριῶν.

Ἐγὼ ὄταν εἰς ἓνα γύρισμα τῆς ἀμμάξιας ἀντίκρουσα εἰς τὸ ὕψος τοῦ λόφου τοῦ Σουνίου τὸν λευκὸν ναόν, μοῦ ἐφάνη ὡς ἓνα μαγικὸν σύμπλεγμα γραμμῶν καὶ ἁρμονίας, ποῦ ἡ βᾶσις του ἐξεκολλοῦσεν ἀπὸ τὴν γῆν καὶ τὸ λεπτόν ἀέτωμά του ἤγγιζεν ἤδη εἰς τὸν οὐρανόν. Οἱ σοφοὶ λέγουσι ὅτι ὁ ναὸς αὐτὸς δὲν εἶναι τῆς Ἀθηνᾶς, ἀλλὰ τοῦ Ποσειδῶνος. Ἐμπορεῖ οἱ σοφοὶ νὰ ἔχουν δίκαιον. Ἀλλὰ ἐγὼ μοῦ φαίνεται ὅτι μόνον ἐκεῖ ἐπάνω, εἰς τὸ ὕψος ἀκριβῶς αὐτὸ ἤμπορῶ νὰ φαντασθῶ τὸ ἄγλαμα τῆς θεᾶς δεσποζῶν τῶν λόφων καὶ τῶν θαλασσῶν καὶ τὸ δόρυ της ὑψούμενον τόσοι, ὥστε καθε ταξειδιώτης, ὁ ἴποιος ἔπλεε τὰς Ἑλληνικὰς θαλάσσας εἴτε βάρβαρος, εἴτε Ἑλληνας, νὰ ἐπιπτεν ἀμέσως εἰς τὰ γόνατα καὶ νὰ ἐγίνετο φανατικὸς λάτρης τῆς θρησκείας τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ χρόνος ποῦ ὄσον καὶ ἂν εἶναι παλαιὸς καὶ γέρον ὅμως σέβεται τὰ ὠραία πράγματα, τὰ ὁποῖα εἶναι πάντοτε νέα, ὁ χρόνος ἐσεδέσθη τὴν ἀγνὴν λευκότητα τοῦ μαρμάρου τοῦ ναοῦ αὐτοῦ. Πουθενὰ τὰ χρυσὰ χὰδι καὶ ἡλίου δὲν ἔχουν ἀφίσει τὰ ἴχνη των, πουθενὰ αἱ βροχαὶ καὶ αἱ καταιγίδες καὶ τὰ σύννεφα τῆς σκόνης δὲν ἔχουν σκιάσει τὴν λευκότητα τὴν χιονώδη τοῦ μαρμάρου τῆς Πάρου, δόξαν καὶ αὐτὸ τῶν σπλάγγων τῆς Ἑλληνικῆς γῆς. Ἐδῶ γύρω εἰς τοὺς πέριξ λόφους ἡ γῆ βρασνίζεται, πληγώνεται, τρυπᾶται εἰς τὰ βυθύτατα σπλάγγων της τόσοις τῶρα αἰῶνας καὶ σωροὶ ἀπὸ μαύρας σκουριῆς καὶ μέταλλα ἀγενῆ σκορπίζονται παντοῦ καὶ κτηνοδόχοι μαυρισμένοι ὑψώνονται εἰς τῆς κορυφῆς ὅλων τῶν πέριξ λόφων καὶ ἡ ἀτμοσφαιρὰ εἶναι βραεῖα ἀπὸ τὴν κακοσμίαν τῆς πυρίνης λάβας, ποῦ ὑψώνει στήλες καπνοῦ μαύρου, ρυπαροῦ ἕως ἐδῶ ἀκόμη, ὡς κάτω ἀπὸ τοὺς πόδας τοῦ ναοῦ.

Ἄλλ' ὁ καπνὸς σκορπίζεται ἀδύνατος, ἀνίσχυρος εἰς τὰ πέριξ. Ἡ μούρη σκίθη τῶν γύρω μεταλλείων ἤμπορεῖ νὰ ἀπλώη ὅσον θέλει τὴν ἀσχημίαν της· εἰς σωροὺς μεταλλευμάτων καὶ οἱ φούρνοι νὰ τινάζουν εἰς τὸν ὀρίζοντα ἀκολου-

θίαις χωρὶς τέλος ἀπὸ μαύρα σύννεφα. Ἡ κιονοστοιχία τοῦ ναοῦ εἶναι ἱερά, ἀπρόσιτος εἰς ἀσχημίαις, ἀπρόσβλητος ἀπὸ κάθε μόλυσμα. Μέσα εἰς τὰς φλέβας τῶν στηλῶν αὐτῶν, ποῦ στέκονται εἰς μίαν περὶ τὰς πρῶταις παρθενικῆς ἁρμονίας καὶ ὠραϊότητος ἔχει γυθὴ καὶ ἀπὸ τὴν ἀσπιλον ἀγνότητα τῆς θεᾶς, τὴν ὁποίαν καμμὶα δύνάμεις τῆς γῆς, κακὴν πάθος ταπεινῶν τῶν ἀνθρώπων δὲν ἠδύνετο νὰ προσβλήῃ. Καὶ δι' αὐτὸ τὸ μάρμαρον ἔμεινε τόσοι λευκὸν καὶ τὰ κιονοσυντρίμμια ποῦ εἶναι γύρω εἰς τὴν ὀρθὴν κιονοστοιχίαν, μοιάζουν ὅταν κολοσσικαὶ λευκαὶ ἀρθρώσεις γιγάντων νεκρῶν.

Βλέπετε ὅτι δὲν ἤμπορῶ νὰ συνηθίσω μετὰ τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ Σουνιας Ἀθηνᾶ δὲν ἐλατρεύετο κάτω ἀπὸ τὴν λευκὴν αὐτὴν κιονοστοιχίαν καὶ ὅτι ὁ παλαιὸς ἀντίπαλός της εἰς τὰς Ἀθήνας εἶχεν ἐδῶ ναὸν καλλίτερον καὶ εἰς ὠραϊότεραν θέσιν τοποθετημένον ἀπὸ τὸν ἰδικόν της. Ὑπάρχουν μερικὰ πλάνια, τὰς ὁποίας δὲν μὰς ἀρεσει νὰ ἀναγνωρίζωμεν καὶ μερικὰ ἀλήθειαι, ποῦ μὰς δυσκαρτεστοῦν, διότι ἔρχονται νὰ μὰς ἀποσπάσουν ἀπὸ κάποια ψεύματα εὐχάριστα μετὰ τὰ ὁποῖα ἐσυνειθίσωμεν νὰ συνταυτίζωμεν τὰς ἰδέας καὶ τὰς συμπαθείας μας. Ἐγὼ ἀπὸ μικρὸ παιδί ποῦ ἔτυχε νὰ ἀντικρύσω ἀπὸ τὸ πλοῖον τὴν λευκὴν ἐκεῖ ἐπάνω κιονοστοιχίαν, μοῦ ἐφάνη ὡς ἓνα κιγκλίδωμα ἀέρινον κρεμασμένον ἀπὸ τὸν οὐρανόν, ὀπίσω ἀπὸ τὸ ὅποιον μόνον μία ὠραία θεὰ ἐπίσημη καὶ παντοδύναμη ὡς ἡ Ἀθηνᾶ μποροῦσε νὰ προβλήῃ. Καὶ ἔμεινα πάντοτε μετὰ τὴν ἀνάμνησιν αὐτὴν. Καὶ τῶρα ὅταν ἀπὸ τῶν χρόνων ἔρχεται ὁ Ποσειδῶν, ἕνας ἄγριος θεὸς μετὰ γένεια, ποῦ μοιάζουν ὅταν θλαστικὸν φύκι νὰ μοῦ καταστρέψῃ ἕλην τὴν ἁρμονικὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν.

Αὐτὰς τὰς σκέψεις ἔκμηκ, ἐνῶ ἔτρωγα μετὰ τῶν συντρόφων μου τὸ κρέον μετὰ πρόγευμα, κάτω ἀπὸ τὰς στήλας μετὰ καθίσματα καὶ τραπέζια μαρμαρίνα, συντρίμμια τοῦ ἀρχαίου ναοῦ. Διότι, ὅταν ἐρθάσαμεν ἐκεῖ, μόλις καὶ ἐλάχιστη μὰς ἀπησχόλησεν ὁ ναός. Τὸ γύρω μας πανόραμα ὁμιλοῦσε περισσότερον εἰς τὰς αἰσθήσεις καὶ εἰς τὰ πνεύματά μας. Ἴσως διότι ὁ σημερινὸς ἀνθρώπος λατρεύει περισσότερον τὴν ὠραίαν φύσιν ἀπὸ τὴν τέχνην, ἴσως διότι τὸ κάλλος καὶ τὴν ἁρμονίαν τῶν ὠραίων παλαιῶν πραγμάτων ἀντιλαμβάνεται καὶ αἰσθάνεται κανεὶς περισσότερον ἀπὸ κάποιον ἀπόστασιν. Ἐπειτα εἴμεθα τόσοι βικτωριακοὶ καὶ ἠρημόμεθα ἀπὸ μίαν πληκτικὴν καὶ σκοτεινὴν περιόδειον τοῦ κάτω κόσμου, ἀπὸ ἓνα σωστόν Ἀθῆν, εἰς τὸν ὅποιον ὅμως ζοῦν καὶ

περνούν όλες της ημέρες των πεντακόσιου έργαται.

ΤΑ ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ

Τὴν ἡμέραν μας εἶχαμεν ἀρχίσει μετὰ τὴν καταχθόνιον αὐτὴν περιοδείαν. Εἶχαμεν κατέβη εἰς τὰ πηγάδια, ὅπως λέγεται συνήθως ἀπὸ τὸν ἐργατικὸν πληθυσμὸν ποῦ ἀπασχολεῖ ἐκεῖ ἡ Γαλλικὴ Ἑταιρεία, τῆς ὁποίας ἡ διεύθυνσις εἶχε τὴν εὐγενὴ κλωσύνην νὰ μᾶς ἐπιτρέψῃ τὴν ἐπίσκεψιν τῶν μεταλωρυχείων ὑπὸ τὴν συνοδείαν τοῦ γενικοῦ μηχανικοῦ κ. Νέγρη.

Ἀλλὰ τὰ πηγάδια εἶναι ἀπρόσιτα εἰς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐννοοῦν νὰ ἀφήσουν ἐπάνω εἰς τὴν γῆν κάθε τι κοσμικόν, κάθε πολυτέλειαν καὶ κομψότητα, κάθε περὶ διακρίνει ἐπὶ τέλους τοὺς ἀνθρώπους τοῦ κόσμου ἀπὸ τοὺς ἐργάτας. Καὶ ὅταν ὁ κ. Νέγρης μετὰ τὸ ἐργατικὸν του ἔνδυμα καὶ μετὰ ἕνα γραφικώτατον μακθῦρον ριγμένον εἰς τῆς πλάτες του, ὀρθὸς ἐμπρός εἰς τὸ μαῦρον ἀνοιγμὰ τῆς γῆς, μᾶς ἔλεγεν, ὅτι πρέπει νὰ βγάλωμεν τὰ φορέματα καὶ τὰ καπέλλα μας διὰ νὰ τὸν ἀκολουθήσωμεν, μοῦ ἐφάνετο ὡς νὰ ἤκουα τὴν φωνὴν τοῦ Μενίππου εἰς τοὺς νεκρικοὺς διαλόγους, ὁ ὁποῖος διέτασεν ὅλους νὰ ἀφαιρέσουν κάθε τι ποῦ τοὺς ἐνθούμιζε τὴν ζωὴν των εἰς τὸν ἄνω κόσμον διὰ νὰ γείνουν δεκτοὶ εἰς τὸν κάτω.

Δύο κυρίαι μόνον εἶχαμεν τὸν ἠρωϊσμὸν νὰ ὑποταγῶμεν εἰς τὴν μετεμπίσειν αὐτὴν, νὰ φωτογραφηθῶμεν μετὰ τῆς κάσκει καὶ τὰ γαλάζια ἐργατικὰ φορέματα καὶ τοὺς λύχνους μας εἰς τὰ χεῖρας καὶ νὰ προηγηθῶμεν μάλιστα ἀπὸ τοὺς συντρόφους μας εἰς τὰ βῆθη τῆς γῆς. Ὅταν εὐρέθημεν εἰς τὴν πρώτην σκοτεινὴν γαλερίαν, πενήντα, νομίζω, μέτρα ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν, ὅταν ἀνὰ τρεῖς κατέφθικαν οἱ σύντροφοί μας καὶ ὅλοι μαζί μετὰ τοὺς λύχνους μας ποῦ ἐκάπνιζαν καὶ ἐβρωμοῦσαν λάδι ἀρχίσαμεν νὰ ἀκολουθοῦμεν κατὰ σειρὰν τὸν ὁδηγόν μας, μοῦ ἐφάνετο ὅτι πραγματικῶς εὐρισκόμεθα εἰς τὸν Ἄδην. Οἱ διάδρομοι εἶναι στενοὶ καὶ χαμηλοὶ καὶ ἀνώμαλοι μετὰ νερὸ τὸ ὁποῖον στάζει ἀπὸ παντοῦ καὶ τὸ ὁποῖον εἰς μερικὰ μέρη σχηματίζει βυλίκια. Τὸ φῶς τῶν λύχνων μας μάλιστα ἐπιτρέπει νὰ διακρίνωμεν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον καὶ ἀπὸ κειροῦ εἰς κειρὸν νὰ παρατηρῶμεν τῆς μεταλλινῆς φλέβης, καὶ τὴν ἐργασίαν τῆς ἐξορύξεως. Εἰς ἕνα πλκ-

Η ΑΠΟ ΤΟΥ ΝΑΟΥ ΘΕΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕ

τύτερον κᾶπως δρομίσκον ἀκούεται ἕνας θόρυβος τροχῶν καὶ ἀλυσσίδων καὶ πετάλων ποῦ ἀντηγεῖ ὅταν ἤχος κολασμένων. ποῦ σύρουν τὰ σίδερά των ἐπάνω εἰς τὸ σκότος καὶ τὴν ὑγρασίαν τῶν ζωντανῶν αὐτῶν τάφων. Πραγματικῶς κολασμένοι, ἕνας ἄνθρωπος καὶ ἕνα ἄλογον ποῦ σύρει φορτωμένο κάρρο μετὰ μεταλλικὴν γῆν του. Τὸ ἄλογο εἰσῆλθε πρὸ πέντε χρόνων, ἔχασε τὸ φῶς μέσα εἰς τὸ αἰώνιον αὐτὸ σκότος καὶ δὲν θὰ ἐξέλθῃ παρὰ νεκρὸν ἀπὸ μέσα ἐκεῖ. Ὁ ἄνθρωπος μένει ἐκεῖ ὅσως τὴν ἡμέραν, τὰς ὥρας ἀκριβῶς ὅπου ὁ ἥλιος φωτίζει τὴν ζωὴν καὶ σκορπίζει θερμότητα καὶ ὠριότητα εἰς τὸν κόσμον. Καὶ εἶναι μόλις ἔφηθος, παιδιὶ σχεδὸν ἀκόμη, αὐτὸς ποῦ ἐξέλεξε τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς ἐργασίας καὶ ποῦ οἰκειοθελῶς, χωρὶς κανεὶς νὰ τὸν βιάσῃ, ἦλθε νὰ ζητήσῃ κάτω ἐκεῖ ἕνα κομμάτι ψωμί καὶ ὄχι κἄν τὴν ἐλπίδα τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς χαρᾶς.

Ἄλλ' ἀρχίζομεν νὰ κατεβάνομεν εἰς τὴν δευτέραν γαλερίαν. Βραχῶδη τῆς γῆς ἀνοίγματα, πέτρες βρεγμένες, τρύπες ποῦ πρέπει νὰ διπλώσῃ τὸ σῶμα εἰς δύο γὰρ νὰ περάσῃ μέσα, σκάλες ξύλινες, κρεμασμένες ἀπὸ βράχου εἰς βράχον, ὄγκοι γῆς πολύμορφοι ποῦ κρέμνται ἐπάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια μας ὡς μαῦρα ἐξωτικὰ τοῦ κάτω κόσμου, χαμηλώματα ποῦ σὲ ἀνγκυλίζουν νὰ περιπατῆς ὅταν τετράποδον, καὶ ἕνας ἀέρας νοτισμένος, ἀσφυκτικὸς μετὰ μόνον ἄρωμα τὴν κακοσμίαν τῶν λύχνων. Ὅλοι ἀκολουθοῦμεν σιωπηλοὶ, στενοχωρημένοι, ὅταν μία πένθιμος συνοδεία, ποῦ πηγαίνει νὰ ἰδῇ ἕνα κόσμον νεκρῶν. Καὶ οἱ εὐθυμότεροι καὶ οἱ ζωηρότεροι τῆς συντροφίας δὲν ἔχουν πλέον ὄρεξιν δι' εὐφυολογίας καὶ ἀστεία. Ἐνα συνάστημα

συμπαισίας καὶ οἴκτου πρὸς ὁμοίους μας, μία ἐπανάστασις κατὰ τῆς ἀδικίας τῶν ἀνθρώπων, μία πνοὴ κοινωνιστικὴ, σοσιαλιστικὴ φαίνεται νὰ κυκλοφορῇ μέσα εἰς τὰς ψυχὰς μας καὶ νὰ μᾶς ἐξυπνᾷ εἰς κᾶτι ιδέας νέας, τὰς ὁποίας ἴσως δὲν ἐννοῦσαμεν καὶ κατεδικάζαμεν ἕως χθές. Ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τὴν τρίτην γαλερίαν καὶ εἰς ἕνα ἀνοιγμὰ κᾶπως εὐρύτερον, ἀντικρῶσαμεν χαμηλότερα ἀκόμη, στηριγμένον ἐπάνω εἰς ἕνα βράχον, ἕνα ἄνθρωπον, γυμνόν ὡς τὴν μέσην, μετὰ τὰ πλευρὰ διαγράφοντα τὴν σκελετὸν κάτω ἀπὸ τὸ μελαχροινὸν δέρμα, ποῦ ἐγυάλιζε νοτισμένον καὶ βρεγμένον ἀπὸ τὸν ἰδρῶτα, σκυμμένον, νὰ σκίπτῃ κάτω ἀπὸ τὸ ἀμυδρὸν φῶς τοῦ λύχνου, ἡσθάνθη, ἐγὼ τοῦλάχιστον, ὡς ἕνα δυνατόν ῥάπισμα εἰς τὸ πρόσωπον. Διὰ μίαν στιγμὴν ὅλοι αἱ ιδέαι μου περὶ πολιτισμοῦ καὶ προόδου τῆς ἀνθρωπότητος εἶχαν ἀνκτραπῆ. Ὅταν μάλιστα εἰς τὴν πρώτην στρωφὴν ἑνὸς διαδρόμου εἶδα ἕνα μικρὸ παιδί, ἴσως δέκα χρόνων, νὰ μαζεύῃ μεταλλικὰς πέτρες καὶ νὰ τῆς βάζῃ εἰς ἕνα καροτσάκι, τότε αἰσθάνθηκα ὅτι ἐκοκκίνιζα ἀπὸ ἐντροπίν. Τὸ βλέμμα τοῦ παιδιοῦ αὐτοῦ μοῦ ἐφάνετο ὅταν νὰ παρεκάλει καὶ ὅταν νὰ ἐφοβέριζε μιλῶν. Ἡ παρεκλήσι ἀπηθύνετο εἰς τὸ παρὸν. Ἡ ἀπειλή εἰς τὸ μέλλον. Εἰς τὴν ἡμέραν ἐκείνην ποῦ ἀνέτειλεν ἡδὴ ἀλλοῦ καὶ δὲν θὰ ἀργήσῃ νὰ ἀνατείλῃ καὶ ἐδῶ, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν τὸ παιδί αὐτό, ποῦ ἡ ψυχὴ του ἀνδραΐζεται κάτω ἐκεῖ εἰς ἕνα αἰώνιον σκότος καὶ τὸ πνεῦμα του διψᾷ φῶς καὶ ἐλευθερίαν καὶ ζωὴν, θὰ ἔλθῃ νὰ ζητήσῃ λόγον ἀπὸ τὸν Ἑλληνα νομοθέτην καὶ τὴν Ἑλληνικὴν πολιτείαν, διὰ τὴν πρὸς τὰ παιδιὰ ἀστυργίαν καὶ ἀδιαφορίαν τῆς.

Δὲν ἔβλεπα τὴν ὥραν πότε νὰ φύγω ἀπὸ τὸ σκοτεινὸν ἐκεῖνο τῆς γῆς βῆθος. Ἠσθάνθηκα ὅτι ἂν ἔμενα περισσότερο ἡμποροῦσα νὰ εἰπῶ πρὸς τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς ἡλικιωμένους ἐργάτας πράγματα ἐπικίνδυνα διὰ τὴν πειθαρχικὴν τάξιν καὶ ἡσυχίαν. Ἡ γλῶσσα μου μετὰ ἔτρωγε καὶ τὰ δόντια μου ἔτριζαν καὶ ἐκτυποῦσαν ἀπὸ ἀγωνίαν. Καὶ δι' αὐτὸ ὅταν ἀνέβηκα ἐπάνω, εἶχα χάσει ὅλην τὴν εὐθυμίαν καὶ ὅλην τὴν κλιάν μου διάθεσιν. Καὶ ὅταν ἔπειτα εὐρέθην εἰς τὸ ὕψος τοῦ Σουνοῦ καὶ ἔβλεπα τὴν τριγύρω ἐκεῖ πλουσίαν πινακοθήκην τῆς φύσεως καὶ τοὺς μαρμακρινούς γίγαντας, ὀρλουμένους εἰς μνήμην τῶν παλαιῶν θεῶν δὲν ἀπήλαυσα ὡς ἔπρεπε τὸ πνεῦμα αὐτό. Ἐμπρός μου τὰ βλέμματα ἐκείνου τοῦ ἐργατικοῦ παιδιοῦ μοῦ ἐφάνετο ὅταν νὰ ἐφώνηζαν: Ὁρκαίτης δὲν ὑπάρχει πουθενά, οὔτε εἰς τὰς ψυχὰς, οὔτε εἰς τὰ πνεύματα τῶν ἀνθρώπων, ἀφοῦ οὔτε ἡ τέχνη, οὔτε

ἡ φύσις δὲν ἐξημέρωσαν ἀκόμη τὴν ἀνθρωπίνην ἀγριότητα, τῆς ὁποίας θύματα εἶναι καὶ θὰ εἶναι πάντοτε οἱ ταπεινοὶ καὶ οἱ μικροὶ καὶ οἱ ἀδύνατοι.

Κ. Παροῦν

ΣΚΛΑΒΟΣ ΠΕΤΕΙΝΟΣ

Σαλπίζει ὁ σκλάβος πετεινὸς στὸν ὄρθρον τῶν κυμάτων:
—Ἐύπνα λειβάδι πράσινο, ξύπνα ἀνθισμένε φράχτη,
Ἐύπνα βοσκὴ μετὰ τὸ λευκὸ κοπάδι τῶν προβάτων!...
Καὶ τᾶγριε κῆμα τοῦ ἀπαρτῆ: Μάταια σαλπίζει φράχτη!

ANIMA RERUM

Κατάρτι, ποῦ σὲ δέροντε τοῦ ὄκεανοῦ οἱ ἀνέμοι,
Τοῦ λόγγου πράσινο δέντρο σκληρὰ ξεριζωμένο,
Τὶ εἶν' ἡ χλωράδα ἡ μυστικὴ, ποῦ στήν κορφή σου τρέμει;
— Νὰ ξεποστᾷ ἐκείθισε πουλάκι πλατημένο.

ΙΣΠΑΝΙΑ

Τὸ νέκταρ σου μετὰ μέθυσαι καὶ τὰ γλῆκα σου μάτια,
Ἦ Ἰσπανία, ταξιδευτήν σ' ὠραῖο σου ἀκρογιάλι
Καί, τὴ μαρτίλλια παίζοντας στὸ ἐρωτικὸ κεφάλι,
Μιὰ Ἀνδαλουσία μετὰ σκλάβωσε σ' ἀρχαῖα σου παλάτια.

ΜΑΛΤΑ

Στῶν στοιχειομένων σου σπιτιῶν τὸν ἡσάκι ρυττωμένους,
Στὰ στενορρήμια περπατῶ, εἰς σκάλες σου ἀνεβαίνω,
Μάλτα, καὶ ἰσπότης στὸν μακρὸν μαρτύρα τυλιγμένους,
Φορῶ σταυρὸ στὸ ξίφος μου καὶ τὸν ἐχθρὸ προσμένω.

ΑΤΛΑΝΤΙΣ

Μέσα στήν πένθιμη βοή τοῦ Ὁκεανοῦ, τὸ κῆμα
Κάτω ἀπ' τὰ νεφρὰ τὴ θαμπὴ στουλώσει παραμύδια
Καὶ κλαίει ὁ μέγας οὐρανὸς πάνω ἀπ' τὸ μέγα μῆγμα.
Προσκύνα, ὦ ναυτή! Κάτω σου κοιμᾶται ἡ Ἀτλαντίδα

ΑΛΠΕΙΣ

Παράδεισος ἀπάνω μου τῶν Ἀλπεων τὰ χιόνια
Κ' ἡ λίμνη κάτω μου ἔρωτας μετὰ τὰ γλαυκὰ νερά της.
Κ' ἐγὼ παιδί τῆς Ἀττικῆς τῆς ξενητειᾶς διαβάτης,
Κλαίω γιὰ τὰ ρόδα τοῦ Ἰμητοῦ, τοῦ Κολωνοῦ τᾶνηδόνια.

ΧΙΟΣ

Εὐώδιασε τὸ πέλαγος μετὰ τὴν ἀρθοπνὴ σου,
Πλήθος τὰ λεμονάρθια σου σὲ γῆ καὶ σ' ἀκρογιάλι,
Κι' ὁ ναῦ ης ἀργοπλοῦντας, ὦ Χίος, τὴν ἀκτὴ σου,
Δογιάζει γάμον στέφανο σ' ἕνα ξανθὸ κεφάλι.

Ἀπὸ τὴν «Παγὰ Λαλέουσα» τοῦ Παύλου Περβάνου.

ΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΑΙ ΧΟΡΕΥΟΥΣΑΙ

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΑΣΠΑΣΙΑΣ

ΞΙΣ ΤΟΝ ΩΡΑΙΟΝ ΚΗΠΟΝ τοῦ μεγάλου τοῦ
»Περικλέους συναθροίζονται οἱ σοφοὶ καὶ
οἱ καλλιτέχναι τῶν Ἀθηνῶν καὶ συζητοῦν
μετὰ τῆς Ἀσπασίας περὶ τῶν ἔργων τῆς τέ-
χνης καὶ τῶν θυμικῶν μνημείων, τὰ ὅποια
κτίσθησαν, ἄρχοντας τοῦ Περικλέους. Αἱ νεκρῶν
μαθητρίαι τῆς Ἀσπασίας παρίστανται, ἄλλαι
ἠκούουσι καὶ ἄλλαι διδασκόμεναι εἰς τὰς
»συζητήσεις αὐτάς».

Ἀσπασία πρὸς τὰς μαθητρίαις της. Λοιπὸν,
ὅσαι ἔχετε διαθέσειν νὰ ἀκούσετε τὴν Σωκράτη
ἐλάτε πλησίον μου. Ὅσαι προτιμᾶτε νὰ πικ-
ξετε μὴν ἀνησυχᾶτε μὲ πολὺν θόρον τὸν ρή-
τορα. Ἡ ἡμέρα εἶναι ὠραία, ὃ ἀγαπημένα μου
παιδιᾶ, καὶ ὃ Ἀπόλλων μᾶς στέλλει ἀπὸ τῆς
ἕψης τοῦ χρυσοῦ τοῦ θρόνου τόσα θερμὰ φιλη-
ματα. Οἱ θεοὶ μᾶς ἀγαποῦν καὶ δι' αὐτὸ ἐξε-
λεξαν τὴν χώραν μᾶς καὶ τὸν Ὀλυμπόν μᾶς
ὡς κατοικίαν των. Ἀς χαρῶμεν καὶ ἡς ἀπο-
λαύσωμεν, παιδιᾶ μου. Διότι οἱ εὐτυχεῖς τοῦ
κόσμου τούτου ἐξασφαλίζουν τὴν αἰωνιότητα
καὶ τὴν ἀθανασίαν.

Θεοδότη. Τὰ φιλήματα τοῦ Ἀπόλλωνος, ὃ
Ἀσπασία, καίουν πολὺ σήμερον καὶ ἀφίνουν

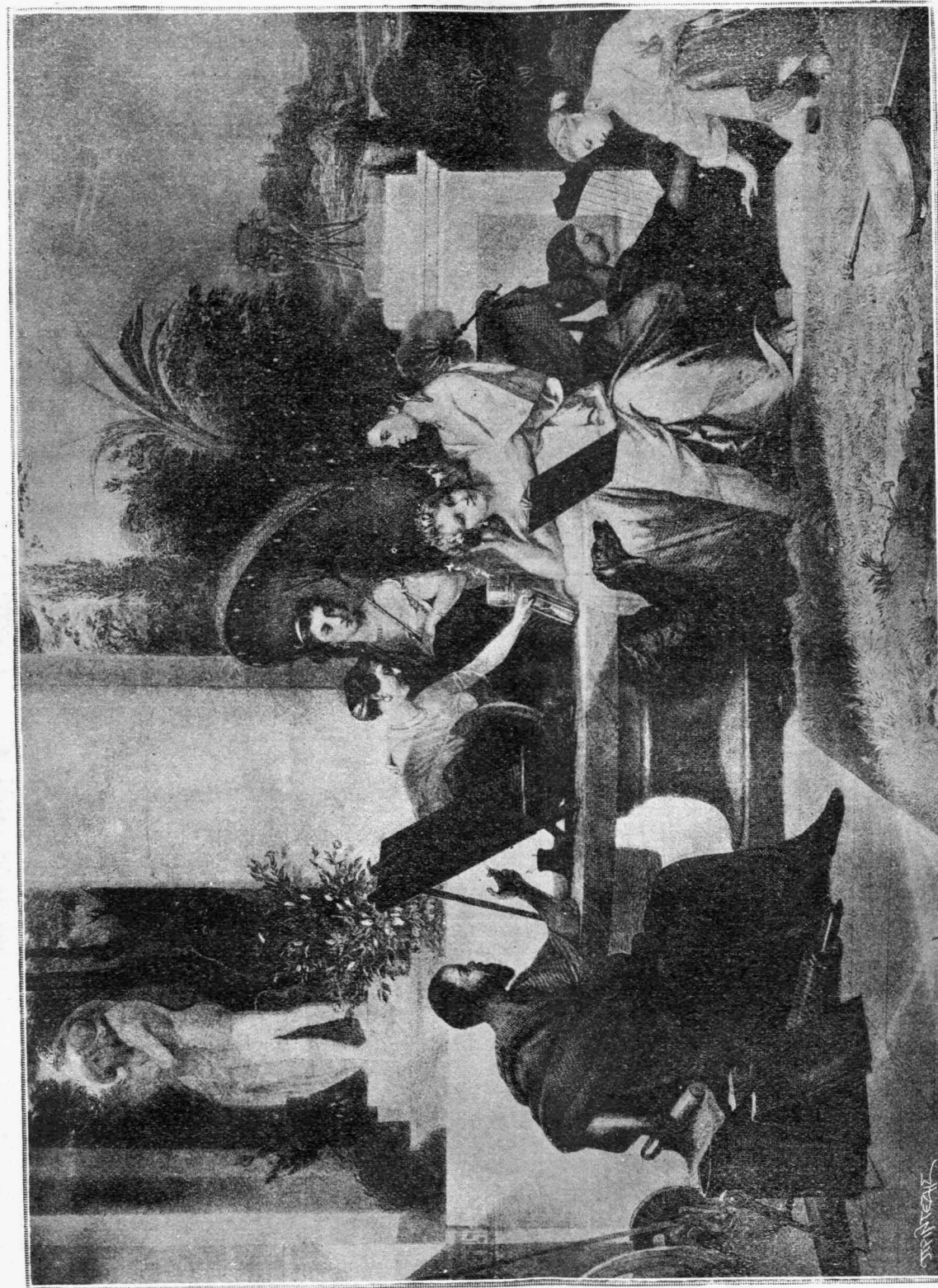
ἴχνη ἀνεξάλειπτα ἐπάνω εἰς τὰ μέτωπά μᾶς.
Ἐπίτρεψε νὰ προφυλαχθῶ καὶ νὰ υπερασπίσω
καὶ τὸν ἀλάστρον τοῦ θεοῦ σου προσώπου.
(Ἀνοίγει ὀμπρέλαν, ἐνῶ ἡ Ἀσπασία τοποθε-
τεῖται καὶ ὁ Σωκράτης εἰσέρχεται.)

Σωκράτης. Χαίρετε σεῖς αἱ κακαὶ καὶ ὠ-
ραῖαι τῶν Ἀθηνῶν νέμφοι. Εἰξέυρεις, Ἀσπα-
σία, ὅτι ὁ κήπος τοῦ αὐτοῦ ὠνομάσθη ἤδη κή-
πος τῶν νεμφῶν;

Θεοδότη πρὸς τὴν Μελομένην. Ἡ ὀμιλία
του εἶναι πολὺ ὠραία, ἐνῶ ἡ μορφή του! Θεοὶ!
τί ἄσχημος ἄνθρωπος! Ἐγὼ δὲν τὸν βλέπω
ποτέ, ὅταν ὀμιλῇ. Τὸν ἀκούω μόνον καὶ αἰ-
σθάνομαι ἀληθῆ ἀπόκυσιν. Εὐρεῖς, δὲν πρέ-
πει νὰ προσέχωμεν ποτέ εἰς ἄσχημα πράγ-
ματα, διὰ νὰ μὴ συνειθίζωμεν μὲ τὴν ἀσχη-
μίαν, τὴν ὁποίαν ἀποστρέφονται οἱ θεοὶ!

Ἀσπασία. Κλῶς ἦλθες, φίλε. Πῶς εἶναι ἡ
Ἐκνήπιη; Διὰ τὴν δὲν παρίσταται ποτε εἰς
τὰς ὠραίας αὐτὰς ὀμιλίαις μᾶς. Μήπως τὴν ἐμ-
ποδίζει σύ, μήπως σὺ ὁ διδάσκων τὴν ἐλευ-
θερίαν τυραννεῖς καὶ δεσμεύεις τοὺς ἰδικούς
σου;

Σωκράτης. Μὴ λησμονῆς, ὃ Ἀσπασία, ὅτι

Ο ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΩΝ

αί γυναίκες τῶν Ἀθηνῶν δὲν ἀγαποῦν ἕσον σὺ τὰ ὠραία λόγια καὶ τὰ ὑψηλά διδάγματα. Αἱ περισσότεραι περνοῦν τὸν καιρὸν τῶν ἀσχολούμεναι δῆθεν εἰς τὰς πεζὰς φροντίδας τοῦ οἴκου, πρῶτον μὲν εἰς τὴν κακογλωσσίαν καὶ τὰς κατὰ τῶν φίλων καὶ συζύγων τῶν συνομοσίαις. Ἐπειτα ἡμεῖς εἴμεθα πτωχοὶ καὶ ἡ Ξανθίππη δὲν ἔχει ὠραίους χιτῶνας διὰ τὴν πικρὴν εἰς τὰς συγκεντρώσεις καὶ τὰς συνκυστροφὰς τοῦ πλουσίου μεγάρου τοῦ Περικλέους.

Ἀσπασία. Ἄλλ' ἔχει τὸν σοφώτατον ἄνδρα τῆς Ἑλλάδος σύζυγον καὶ αὐτὸ εἶναι στολισμὸς πολυτιμότητος καὶ δόξας μεγάλη, ἡ ὁποία ἐπισκιαρίζει κάθε πλοῦτον καὶ κάθε περὶ τεχνον φέρεμα.

Θεοδότη. Ὡστε, ἐὰν νυμφευθῶ πτωχόν, ἀλλὰ φιλόσοφον σύζυγον, ὃ Ἀσπασία, δὲν θὰ φορῶ πλέον ὠραία φορέματα ἀπὸ τὸ λεπτοπίλεπτον αὐτὸ τῆς Κῶ μεταξωτῶν ὕψους, οὔτε βραχιόλια πολυτιμῆ, οὔτε περιδέροια λεπτοδουλεμένα, ὅπως τὰ ἐπέξεργάζονται οἱ μεγάλοι τεχνῆται τοῦ χρυσοῦ;

Ἀσπασία. Ἐὰν ἀγαπᾷς τοὺς πλουσίους στολισμὸς περισσότερον ἀπὸ τὴν δόξαν, ὃ Θεοδότη, τότε νυμφεύσου κενὴν πλούσιον ἔμπορον τῆς Συρίας ἢ τῆς Φοινίκης. Πολλοὶ ἰδιοὶ μὲς ἔχουν ἑκατὰ στήλῃ κάτω ἐκεῖ, ἀπὸ δίψαν πλούτου καὶ ἐπιστρέφοντες ζητοῦν νὰ κρύψουν τὴν ἀγένειαν τῆς καταγωγῆς τῶν, συνάπτουντες γάμους μὲ εὐγενεῖς τῶν Ἀθηνῶν κόρας. Ὁ καθὲς πρέπει νὰ ζητῇ τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν χαρὰν εἰς ὅ,τι ἡ φύσις καὶ τὰ αἰσθηματὰ του τὸν φέρουν περισσότερον.

Θέλεις νὰ γίνῃς σύζυγος ὀψιπλούτου; θὰ ὀμιλήσω μὲ τὴν πατέρα σου καὶ θὰ ζητήσωμεν νὰ εὐρωμεν μεταξὺ αὐτῶν τοῦλάχιστον ἓνα νέον καὶ ὠραῖον καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα.

Σωκράτης. Ὁραῖον καὶ ἀγαθόν, ὃ Θεοδότη. Αὐτὰ εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν εὐτυχίαν τῆς γυναικὸς καὶ τὸ κάλλος καὶ τὴν δόξαν τῆς φυλῆς. Ὁραῖον καὶ ἀγαθόν. Διὰ τὴν ἀποκτήσεως παιδιὰ εὐμορφῆ καὶ ἀκακίαν καὶ ἀγαπητὰ εἰς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ εἰς τὴν Ἀφροδίτην. Καὶ ἀγαθὸν διὰ τὴν ζήτησιν σὺ καὶ τὰ παιδιὰ σου εὐτυχιμένοι, ἀπολαμβάνοντες τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς, τὴν ὁποίαν τόσον γενναῖα σκορπίζει γύρω μας τὸ θεῖον. Τίποτε δὲν ἔμπορεῖ νὰ εἶναι ὠραῖον, ἐὰν δὲν εἶναι ἀγαθὸν συγχρόνως. Διότι ἡ ὠραϊότης πρέπει νὰ σκορπίζῃ γύρω τῆς ἀκτινάς φωτεινῆς χαρᾶς καὶ νὰ στολίζῃ τὴν ζωὴν καὶ νὰ ὀδηγῇ εἰς τὴν εὐτυχίαν.

Ὁ κακὸς σύζυγος καὶ ἂν εἶναι πλούσιος καὶ νέος καὶ ὠραῖος σκορπίζει γύρω του τὸν ὄλεθρον καὶ τὴν δυστυχίαν καὶ τὴν ἀπόγνωσιν. Ὅχι μόνον

δὲν ἀγαπᾷ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ παιδιὰ του, ἀλλὰ βασανίζει καὶ τλαιπωρεῖ καὶ αὐτὰ καὶ ἐκείνην. Καὶ μεταδίδει τὴν κακίαν του μὲ τὸ αἰσχρὸν παράδειγμά του εἰς τὰς ἀπκαλὰς ψυχὰς τῶν μικρῶν του.

Ὁ κακὸς καὶ φαῦλος πατὴρ γεννᾷ κακούς καὶ φαύλους υἱούς καὶ πολίτας. Ἰβριπτής αὐτὸς διδάσκει τὰς ὕβρεις καὶ τὰς βλασφημίας, ψεύστης τὸ ψεῦδος, ὑποκριτὴς τὴν ὑποκρισίαν, σκληρὸς τὴν σκληρότητα, ἀνιδεῆς καὶ κακοήθης τὴν ἀνιδεικνὴν καὶ κακοήθειαν. Ἡ σύζυγός του ἀποθνήσκει νέαν ἀπὸ τὸν πόνον καὶ τὸ πένθος τῆς ψυχῆς, ἀφοῦ ζήτησιν χωρὶς χαρὰν καὶ χωρὶς ἔρωτα καὶ χωρὶς ἀγάπην. Διότι κατ' ἀνάγκην θὰ μισήσῃ τὸν κακὸν σύζυγον καὶ ἡ ἀπογοήτευσιν θὰ πλημμυρίσῃ τὴν ψυχὴν τῆς καὶ θὰ δηλητηριάσῃ ὅλην τῆς τὴν ζωὴν.

Καὶ τὰ ὄρφανὰ ἀπὸ μητέρα μικρὰ τῆς θὰ ἀνατρέφουσαν ἔρημα ἀπὸ μητρικὴν ἀγάπην καὶ καὶ θὰ μισηθοῦσαν ἀπὸ τὴν μητρικὴν, ἡ ὁποία διότι θὰ εἶναι δυστυχῆς θὰ ξεσπᾷ ὅλην τὴν ὀργὴν τῆς ἐναντίον τῶν δυστυχισμένων αὐτῶν πλάσματων.

Μελπομένη. Εἰπέ μου, ὃ Ἀσπασία, γνωρίζεις σὺ τὸν Κλεόβουλον τὸν υἱὸν τοῦ Κλεινίου; Καὶ ἤξεύρεις ἂν εἶναι ἀγαθὸς ἢ κακός. Διότι ἕσον καὶ ἂν εἶναι μεγάλος ὁ ἔρως μου πρὸς αὐτὸν καὶ ἕσον καὶ ἂν τοῦ ὀφείλω εὐγνωμοσύνην διότι χάρις εἰς αὐτὸν ἠλευθερώθη καὶ εὐρῆκα τὴν οἰκογένειάν μου, καὶ ἕσον καὶ ἂν εἶναι ὠραῖος καὶ νέος καὶ πλούσιος, δὲν θὰ τὸν νυμφευθῶ ποτὲ, ἐὰν εἶναι κακός.

Ἀσπασία. Μὴν ἀνησυχῆς, ὃ κόρη. Ὁ μνηστὴρ σου εἶναι τόσον καλός, ἕσον καὶ ὠραῖος. Ἀνετρέφῃ μὲ τὸν Ἀλκιβιάδην καὶ εἰς τὸν κῆπον αὐτὸν ἔπου ἐμεγάλωσεν ὁ ἄτακτος καὶ λητρευτὸς ἕλων μὲς φίλος του, ἔπαιξε καθ' ἡμέραν καὶ ὁ Κλεόβουλος σου καὶ ἤκουε τὰ διδάγματα τῶν μεγάλων σοφῶν καὶ καλλιτεχνῶν μὲς. Ἦτο σεμνὸς καὶ γλυκὺς ὡς κόρη καὶ ἠγάπα καὶ τὰ ὠραία καὶ τὰ ἀγαθὰ πάντοτε. Ἄλλ' ἀρκεῖ διὰ σήμερον τὸ ὠραῖον μᾶθημα ποῦ σὺ ἔδωκεν ὁ Σωκράτης διὰ τὴν ἐλλογὴν συζύγου. Βλέπω τὰ μέτωπά σου κατηφῆ ἀπὸ τὸν φόβον μήπως τὸ μέλλον σὺ ἐπιφυλάσσει κακούς συντρόφους. Ἄς μὴ σκιαπώμεθα τὸ κακόν, ἀφοῦ ἔμποροῦμεν νὰ τὸ ἐμποδίσωμεν καὶ νὰ τὸ ἀποτρέψωμεν. Σηκώσατε τοὺς πίνκας καὶ τὰς σφίρας. Σήμερον δὲν θὰ ὀμιλήσωμεν οὔτε διὰ τοὺς κόσμους, οὔτε θὰ κἀμῶμεν γεωμετρίαν. Φέρετε τὰς λύρας καὶ τὰ ὄργανα καὶ παίζετε, τραγουδήσατε, εὐθυμήσατε. Ἐνα νέφος μελαγχολίας εἰς τὰ νεκρικὰ μέτωπα, γεννᾷ φροσύνας καὶ ἀσχημίαν καὶ δι' αὐτὸ πρέπει νὰ λποδιώ-

κατεῖ ἀμέσως ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ Ἀπόλλωνος. Καὶ ἡ λύρα τὸ σύμβολον τοῦ ζωνοῦ Θεοῦ φωτίζει τὰς ψυχὰς, ὡς ὁ ἥλιος φωτίζει καὶ τέρπει καὶ ζωογονεῖ τὸν κόσμον. Καλέσατε τὰς ἀληθρινίδας καὶ σημηκτίστετε ἔγκυκλον. Χορεύσατε, χαρῆτε, ἐνόσω εἰσθε νέαν καὶ ἀμέριμνον καὶ εὐτυχεῖς.

Ναυτικὴ ἢ Φιλάρχατος

Ἡ ΑΘΗΝΑΙΑ

ΠΑΡΙΣΙΝΗ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ. Ἴδου πῶς τὴν χαρακτηρίζουν οἱ ξένοι συνήθως. Δηλαδή καὶ παρόμοιον μὲ ὅ,τι εἶνε ἡ Παρισινὴ ἀπέναντι τῶν ἄλλων γυναικῶν τῆς Γαλλίας. Ἀνεπτυγμένη, κομψή, μὲ μίαν χάριν φυσικὴν, μὲ πνεῦμα ποῦ σπιθηροβολεῖ, καλὴ κόρη, καλὴ μητέρα, καλὴ σύζυγος, καλὴ νοικοκυρά, καλὴ πατριώτισ, καλὴ φιλόφρων. Αὐταὶ εἶναι αἱ γενικαὶ γραμμαὶ τῆς Ἀθηναίας, ὅταν ἐξετασθῇ εἰς τὸ σύνολόν τῆς, εἰς ὅλους περίπου τοὺς κοινωνικοὺς κύκλους, ἀπὸ τὴν γυναῖκα ποῦ ἀνατρέφεται εἰς μέγαρον ἕως τῆς πτωχῆς μοδιστροῦλαν, ποῦ ἐργάζεται δέκα πέντε ὥρας τὸ ἡμεροῦντικον διὰ τὴν βοήθησιν τὴν οἰκογενεῖαν τῆς.

Ἄλλ' οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας συγγραφεῖς καὶ ποιητὰς, δὲν εὐρίσκουν εἰς τὴν Ἀθηναίαν γυναῖκα, κανένα ἴδιον χαρακτηρισμόν, καμμίαν ἀτομικότητα, τίποτε τέλος τὸ ὁποῖον νὰ μὴ εἶναι παρμένο ἀπὸ τοὺς ξένους. Καὶ τὸ συμπέρασμα αὐτὸ ἐξαγεται ἀπὸ τὸ ὅ,τι αἱ Ἀθηναῖαι ὀμιλοῦν ξένας γλώσσας, ἀπὸ τὸ ὅ,τι φέρουν τὲς τουαλέτες τῶν ἀπὸ τὸ Παρίσι (ποῖαι καὶ πόσαι;) ἀπὸ τὸ ὅ,τι διαβάζουν βιβλία καὶ περιοδικὰ Γαλλικὰ καὶ Ἀγγλικὰ, (ποῖαι καὶ πόσαι;) καὶ, ὅχι Ἑλληνικά. Εἰς αὐτὰ περίπου περιστρέφεται τὸ κατὰ τῆς Ἀθηναίας κατηγορητήριον τῶν σοβαρῶν ἐπικριτῶν, διότι τοὺς ὀμιλοῦντας μὲ ἀσέβειαν δὲν πρέπει νὰ λάβῃ κανεὶς ὑπ' ὄψιν.

Ὅταν ἐζητήθῃ καὶ ἡ ἰδική μου γνώμη ἀπήνητα: ὅτι οἱ ποιηταὶ ὅλοι ἐμπνέονται κατὰ καιροὺς ἀπὸ γυναικᾶς καὶ αὐταὶ δὲν ἔμπορεῖ νὰ εἶναι παρὰ Ἀθηναῖαι, ἀφοῦ Ἀθηναῖας μόνον γνωρίζουν. Ὡς πρὸς τοὺς πεζογράφους μας αὐτοὶ δὲν ἔγραψαν διὰ τὴν Ἀθηναίαν, διότι οἱ περισσότεροι ἀπὸ αὐτοὺς εἶναι ἄνθρωποι ἐλάχιστα κοινωνικοί, δὲν ἀγαποῦν τὴν κοσμικὴν ζωὴν, δὲν εἶναι γεννημένοι καὶ ἀναθρεμμένοι εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ μέσα εἰς τὸν νοῦν καὶ εἰς τὴν ψυχὴν τῶν εἶναι ριζωμένη ἡ ἀντίληψις ποῦ

ἔχουν μόνον διὰ τὴν γυναῖκα τοῦ τόπου τῶν. Ἐμποροῦσα νὰ προσθέσω ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι πεζογράφοι εἶναι ἄνδρες Ἑλληνες, δηλαδή ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἐξ ἰδιοσυγκρασίας καὶ προκαταλήψεως εἶναι ἐναντίον κάθε καλοῦ, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει εἰς τὸν τόπον τῶν, καὶ αἰσθάνονται κάποια εὐχαρίστησιν νὰ μειώσουν καὶ ἐξετελείζουν τὴν γυναῖκα, ὅπου ἔχουν εἰς τὸ πλευρόν τῶν, ὅπως κάθε ἰδέαν ἢ πρᾶγμα Ἑλληνικόν. Πισσιμιστὰι οἱ περισσότεροι δὲν βλέπουν παρὰ διὰ μέσου ἐνὸς σκοτεινοῦ πέπλου κάθε πρᾶγμα καὶ κάθε πρόοδον, τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς πηγὴν τοῦ αὐτῆς τὴν Ἑλληνικὴν φύσιν, αὐτῆς τὴν Ἑλληνικὴν ψυχὴν.

Δι' αὐτὸ ὀμιλοῦντες περὶ Ἀθηναίας ὅλοι ἐστράφησαν πρὸς πενήντα καὶ ἑκατὸν γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι ἐγεννήθησαν καὶ ἐξεπαιδεύθησαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, εἰς τὴν Γαλλίαν, εἰς τὴν Αὐστρίαν, εἰς τὴν Ρωσίαν, εἰς τὴν Ρουμανίαν καὶ αἱ ὁποῖαι πρὸ ὀλίγου μόλις ἐγκατεστάθησαν εἰς τὰς Ἀθήνας.

Φυσικὰ αἱ γυναῖκες αὐταὶ ἔμπορεῖ νὰ ἀγαποῦν τὴν πατρίδα τῶν κατὰ συνθήκην, εἶναι ὅμως κοσμοπολίτιδες, ὅπως εἶναι κάθε ἄνθρωπος ποῦ ἀνατρέφεται καὶ μορφώνεται εἰς μεγάλα κοσμοπολιτικὰ κέντρα. Καὶ ἔμποροῦν νὰ ἀγαποῦν τὴν γλώσσάν τῶν, ἀλλὰ δυσκολεύονται νὰ τὴν ὀμιλήσουν, ὅπως καὶ ἡ Μενιδιάτισ, ἀπλούστατα, διότι δὲν τὴν ἔμαθαν καὶ διότι ἐμεγάλωσαν εἰς ξένον τόπον μὲ παιδαγωγὸς ξένων καὶ εἰς σχολεῖα ξένα. Καὶ αἱ συνήθειαι τῶν εἶναι ξενικαί, διότι ἄλλον ἀέρα περιβάλλοντος ἀνέπνευσαν ἀπὸ μικρὰ παιδιὰ, μὲ ἄλλα ἤθη καὶ ἔθιμα ἐξυμῶθη ἢ ψυχὴ τῶν καὶ διεπλάσθησαν οἱ χαρακτήρες τῶν.

Ἄλλὰ εἶναι πενήντα καὶ ἑκατὸν αἱ γυναῖκες αὐταὶ, αἱ ὁποῖαι διαβάζουν βιβλία Γαλλικὰ καὶ Ἀγγλικὰ καὶ Γερμανικά, ἀπλούστατα διότι δὲν ἤκουσαν ποτὲ ὅτι ὑπάρχει καὶ Ἑλληνικὴ φιλολογία καὶ Ἑλληνες οἱ ὁποῖοι γράφουν διήγημα καὶ μυθιστόρημα. Μόλις ἔχουν τὴν ἰδέαν ὅτι ὑπάρχουν μαλλιαροὶ, καὶ καθηγηταί, προδότη καὶ πατριῶται, ὅπως ἕως τώρα παριστάνονται ἀπὸ τοὺς ἐνδιαφερομένους οἱ γράφοντες. Ἡ μήπως οἱ πατέρες καὶ οἱ σύζυγοι καὶ ἀδελφοὶ τῶν πενήντα ἢ ἑκατὸν αὐτῶν γυναικῶν παρηκολούθησαν ποτὲ τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν καὶ τέχνην καὶ γνωρίζουν ἂν ὑπάρχουν ἢ ὄχι συγγραφεῖς Ἑλληνες; Ἡ οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ καθηγηταὶ εἰς τὰ σχολικὰ προγράμματα κάμνουν πούθενά λόγον περὶ συγχρόνου φιλολογίας καὶ ποιήσεως, ὥστε αἱ γυναῖκες αὐταὶ νὰ λάβουν κάποια ἰδέαν, τοῦ τί γίνεται γύρω τῶν; Ἡ μήπως αὐτοὶ οἱ γράφοντες ζοῦν μεταξὺ τῶν κυρι-

ᾧ αὐτῶν καὶ εἶναι μονοδίαιτος καὶ ὁμίλησαν ἢ ὁμιλοῦν πουθενὰ διὰ τὴν σύγχρονον φιλολογικὴν κίνησιν καὶ παραγωγὴν.

Ποῖος ἐγνώριζε τὸν Παπαδιαμάντην ἂν ἄν ὑπῆρχε. Καὶ ὁμοῦς εὐθύς τοῦ ἔγινε λόγος εἰς τὰς ἐφημερίδας διὰ τὸ ἔργον καὶ τὴν φιλολογικὴν ἀξίαν τοῦ Παπαδιαμάντη, εὐθύς τοῦ ἀντελήφθησαν ὅτι ὑπάρχει μία Ἑλληνικὴ προσωπικότης τῶν γραμμάτων δὲν ἐπλημύρηνσαν αἱ Ἀθηναῖαι αὐταὶ τὴν ἡμέραν τῆς εἰκοσιπενταετηρίδος τὴν αἰτοῦσαν τοῦ Παρνασοῦ καὶ δὲν ἐχειροκρότησαν ἐνθουσιωδῶς καὶ τὸ ἀναγνωστὴν διήγημά του καὶ ὅλους ὅσοι ἐγκωμίασαν τὸ ἔργον του.

Ἄλλοι διαβάξουν περισσότερον αἱ γυναῖκες. Ἴσως. Ἄν καὶ ὄχι παντοῦ ἄλλοι, καὶ ὄχι ὅλοι αἱ τάξεις. Ἀλλὰ ποία ἐργασία καὶ πόσα ἔξοδα διατίθενται ἄλλοι ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς καὶ ἐκδότας διὰ τὸν διαφημισμὸν τῶν ἐκδιδόμενων βιβλίων; Καὶ ποῖαν ἐργασίαν κάμνει ἄλλοι τὸ σχολεῖον διὰ τὰ ἐμπειῦσι εἰς τὰ παιδιὰ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν μελέτην καὶ διὰ τὰ τοὺς ἐμπειῦσι τὸν θαυμασμὸν πρὸς τοὺς ποιητὰς καὶ συγγραφεῖς! Καὶ ἐδῶ τί κάνει τὸ σχολεῖον; Καὶ ποῦ γίνεται ποτὲ λόγος διὰ τὸ ἔργον ἂν ὄχι τῶν συγχρόνων, τοῦλάχιστον τῶν παλαιωτέρων, ὡς τὸν Σολωμὸν καὶ τὸν Βαλαωρίτην καὶ τὸν Κάλβον καὶ τὸν Τερτέστιν;

Καὶ ποῖος ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους ἀνδρας σκοτίζεται σήμερον γιὰ τέτοια πράγματα; Ποῖος ἀπὸ τοὺς γραμματισμένους καὶ τοὺς ἐπιστημονίαις ἔχει εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ ἔργα τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ πεζογράφων; Ἀλλὰ καὶ πόσοι μεταξὺ τῶν εἰκοσι περίπου χιλιάδων ἀνεπτυγμένων Ἀθηναίων ἔχουν ἄν βιβλιοθήκας εἰς τὰ σπίτια τῶν; Καὶ ποῦ εἶναι αἱ βιβλιοθήκαι τῶν σχολείων καὶ τῶν Γυμνασίων καὶ τῶν κατωτέρων καὶ ἀνωτέρων Παρθεγωγιείων; Καὶ ἂν κατὰ σύμπτωσιν ὑπάρχει πουθενὰ βιβλιοθήκη, ἀπὸ βιβλία κληροδοτηθέντα τίς οἶδε ἀπὸ πότε καὶ ἀπὸ ποίου, ἐπετρέπη ποτὲ εἰς μαθητῆρας ἢ μαθητὰς νὰ ρίψουν ἓνα βλέμμα εἰς τὰς βιβλιοθήκας αὐτάς;

Γνωρίζω παλαιὰν μαθητῆριαν ἀνωτέρου τῆς πόλεως μας Παρθεναγωγιείου, ἣ ὅποια ὑπέστη αὐστηροτάτην τιμωρίαν, διότι ἐπῆρε καὶ ἀνέγνωσεν ἓνα βιβλίον ἀπὸ τὴν βιβλιοθήκην τοῦ σχολείου. Γνωρίζω ἀνθρώπους ἀνεπτυγμένους οἱ ὅποιοι, διότι εἰς τὴν νεότητά των ἀνέγνωσαν μόνον Paul de Kok, θεωροῦν τὸ μυθιστόρημα ἐν γένει ὡς βιβλίον διαφθορᾶς καὶ ἀπαγορεύουν καὶ εἰς τὰς γυναῖκας των καὶ εἰς τὰς μητέρας των κάθε ἀνάγνωσιν. Καὶ ὅταν τοιαύτη ἀντίληψις ὑπάρχει περὶ φιλολογίας ἐν γένει καὶ τὸ

βιβλίον, ἐκτὸς τῆς γραμματικῆς καὶ τῆς ἱερᾶς Κατηχήσεως καὶ τῶν ἄλλων διδακτικῶν, εἶναι κάτι ἀπηγορευμένον, πῶς θέλετε αἱ Ἀθηναῖαι νὰ διαβάξουν καὶ ποῦ νὰ μορφώσουν γνώμην διὰ τὴν φιλολογικὴν κίνησιν τοῦ τόπου μας.

Ποῦ εἶναι οἱ ἐκδοταὶ εἰς τὴν πρωτεύουσαν αὐτὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ποῦ κατώρθωσαν νὰ ἐκδώσουν ἓνα καὶ μόνον φιλολογικὸν βιβλιαράκι χωρὶς προκαταβολὴν παρὰ τοῦ συγγραφέως τῶν τυπογραφικῶν δαπανῶν; Καὶ ποῦ εἶναι ὁ συγγραφεὺς, ὁ ὅποιος δὲν κατέφυγεν εἰς τὸ ἐξευτελιστικὸν μέσον τῆς ἀγγελίας, διὰ τὴν ἀποφασίσῃ καὶ προβῆ εἰς ἐκδοσιν τοῦ ἔργου του; Καὶ ποῦ εἶναι ὁ ἐγγραφόμενος συνδρομητής, ὁ ὅποιος δὲν πιστεύει ὅτι πετὰ δύο ἢ τρεῖς δραχμῖς διὰ τὴν συνδράμην ἓνα πτωχὸν καλαμαράν ὅπως συντρέχη ἓνα ζητιάνον, ποῦ τοῦ ζητεῖ ἐλεημοσύνην εἰς τὸν δρόμον προσφέροντας ἓνα κουτί σπῖρτα; Καὶ ποῖοι καὶ πόσοι δὲν κατέφυγον εἰς τὸν ἔμπορον τοῦ ἐξωτερικοῦ, τὸν εἰζεύροντα νὰ ἐργάζεται ἐντίμως καὶ νὰ πλουτῇ, ἀλλὰ σπανίως ἐνουοῦντα τί θὰ εἴπῃ φιλολογία καὶ ποίησις. Καὶ ὁ ὅποιος τρέμει καὶ καταλαμβάνεται ἀπὸ φόβον ὅταν ἴδῃ ἐμπρός του ἀνθρώπου γραμματισμένον, ἀπὸ φόβον μήπως τοῦ ζητήσῃ νὰ ἐγγραφῇ συνδρομητῆς εἰς κανένα ἔργον του.

Καὶ ἔπειτα ἀπὸ ὅλην αὐτὴν τὴν γενικὴν ἀκαταστασίαν, διὰ τὰ ὁμιλήσωμεν μόνον δι' ἐκείνους ποῦ διαβάξουν καὶ ὄχι δι' ἐκείνους ποῦ γράφουν — ἔπειτα ἀπὸ τὴν γλωσσικὴν ἀναρχίαν, ἣ ὅποια κατήντησε καὶ αὐτὴ ἐπιχείρημα κατὰ τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῆς μελέτης καὶ ἣ ὅποια συγγέεται μετὰ τὴν φιλολογίαν, εὑρίσκουν οἱ κ. κ. ποιητὰς καὶ συγγραφεῖς ὅτι αἱ Ἀθηναῖαι δὲν εἶναι Ἀθηναῖαι, διότι δὲν διαβάξουν βιβλία Ἑλληνικά;

Κ. Παρθέν

ΣΑΠΦΙΚΟΝ ΠΑΡΑΠΟΝΟΝ

Πίσω ἀπ' τὸν λόγον ἔγυγεν ἐρωτικὰ ἡ Σελίγη,
Ἔσθυσεν ἡ ποῦλια σὸν γλανκὸ τῆς Λέσθος ἑλαιῶνα
Καὶ τὰ γλανκὰ μετάνυχτα στρώνοντε γάμον κλίην...
Ἡ σαπφικὸν παράπονον: «Ἐγὼ καθεῖδω μόνα».

ΛΕΣΒΟΣ

Μ' ἔφερε κῆμα ἐρωτικὸ στῆς Λέσθος τὸ ἀκρογιάλι,
Κάτω ἀπ' τῆς γλανκοπράσινας ἑλῆες νὰ κοιμηθῶ,
Βάξω τὴ χλόην στρώμα μου καὶ τὰνθια προσκεγάλι,
Σαπφώ, τὸ θεὸ τραγοῦδι σου καὶ σὲ νὰ ὀνειρευθῶ.

Ἀπὸ τὴν «Παγὰ Λαλέουσα» τοῦ Πυλίου Νιβίρνα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΗΜΕΡΑΙ ΤΗΣ ΓΡΗΑΣ

Γ.

ΣΤΗΝ ΠΟΜΠΗ ΜΟΥ! ἀκοῦς ἴσ τὴν πομπή μου!
ἔμένα ἴσ τὴν πομπή μου, παληόγρηα:...

Μόνος, κατάμονος ἐντὸς τοῦ Σπηλαιῖο ὁ γέρω Μάρτης ἐξηκολούθει ἀκόμη νὰ κλαίη καὶ θωπεύων διὰ τῆς χειρὸς τὰς πλεγμάς του, νὰ παρατηρῇ μετὰ βαθείας θλίψεως τὸ βαρέλι, τὸ μόνον αἷτιον τῶν παθημάτων του. Ἀλλὰ μόλις ἤκουσε τὴν κατ' αὐτοῦ ὑβριν τῆς γρηᾶ Γαλανῆς ἐξηγήθη ὅλος, ὑψώσεν ὑπερηφάνως τὴν κεφαλὴν, συνήλθεν εὐθύς ἐκ τῆς μέθης του καὶ μετ' ἀνθρακίσκου ἐκ τῆς ὀργῆς χεῖλη ἐπανέλαβε:

— Στὴν πομπή μου! ἀκοῦς ἴσ τὴν πομπή μου; ἔμένα ἴσ τὴν πομπή μου, παληόγρηα;

Ὁ Μάρτης εἶναι πολὺ ὑπερήφανος μὴν· δὲν ἦτο δυνατὸν ν' ἀνεχθῆ αὐτὸς τοιαύτην ὑβριν καὶ μάλιστα ἀπὸ μίαν παληόγρηαν ἐκεῖ, ἣ ὅποια πρὶν ἔτρεμεν ἀκούουσα τὸ ὄνομά του ἦτο φοβερόν! Καὶ ὁ ἀγέρωχος μὴν, ἤρχισε νὰ ζητῇ μέσον ἐκδικήσεως, ἐνῶ χάλια ὀγκώδης μετὰ σφοδροῦ ἀνέμου ἐξηκολούθει δεικνύουσα εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν ὀργὴν αὐτοῦ, πάντες δὲ ἐψιθῶν μετ' ἀπορίαν:

— Νὰ ὁ γέρω Μάρτης! τῶλπιζες τορὰ ἴσ τὰ ὑστερνὰ του νὰ φερθῇ ἔτσι;

Ἀλλὰ δὲν ἀνησύχουν καὶ πολὺ. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει πρὸ αὐτοῦ τὸ μέλλον καὶ τείνει πρὸς αὐτό, ὡς ἡ βελὸν πρὸς τὸν μαγνήτην· ἐπεὶ δὲ πάντοτε ἐλπίζει αὐτὸ καλλίτερον, λησμονεῖ εὐκόλως τὰς πικρίας τοῦ παρόντος. Ἀἴριον θὰ ἤρχητο ὁ χαριέστατος Ἀπρίλης μετὰ τὰ πολλὰ λουλούδια, τὸν δροσερὸν καιρὸν, τὰς καλοκαιρινὰς ἡμέρας. Τί καλὸς, τί ἀγαπητὸς μὴν αὐτὸς ὁ Ἀπρίλης! ποτὲ δὲν σκυθρωπάζει τὸ ἥρεμον πρόσωπόν του... Καὶ μετὰ τὴν ιδέαν αὐτὴν ἐλησμόνου παντελῶς τὸν Μάρτην, ὡς οἱ ναῦται του Ἀϊ-Νικόλα μετὰ τὴν θύελλαν, καὶ τινεσι μάλιστα ὁμίλουν περὶ αὐτοῦ περιφρονετικῶς.

Ὁ Μάρτης ὁμοίαν ἦδη θεότητα ἐκπεσοῦσαν αἴφνης τοῦ στυλοβάτου τῆς ἦτο Ζεὺς μετ' ἐσκωριασμένους καὶ ἀχρήστους κεραυνούς. Αἴλος μὴ δυνάμενος ν' ἀνοιξῇ τὰς δικλείδας τοῦ χαλκοῦ ἄντρον, νὰ ἐκχύσῃ τοὺς ἀνέμους καὶ τὰς θύελλας καὶ ν' ἀναστατώσῃ τὸ Σύμπαν. Ἐυνόει καὶ αὐτὸς ὅτι μετ' ὀλίγας ὥρας ἦτο ἀδύνατον νὰ φέρῃ τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα. Τί νὰ πράξῃ ὁμοῦς; Σήμερον ἔληγεν ἡ ἐπὶ γῆς ἐξουσία του· αἴριον ἕκων ἄκων ἔπρεπε νὰ παραχωρήσῃ τὴν θέσιν του εἰς ἄλλον. Ὁ ἄφηνε

οὕτω τὴν γρηᾶν ἀτιμώρητον τὴν ἐκδικησίν του ἀνεκτέλεστον. Καὶ τότε ποῖος θὰ ἐφοβέτο πλέον αὐτόν; ποῖος θὰ ἐσέβετο πλέον τὸ ὄνομά του;! Ὁχι ἐξάπαντος ἔπρεπε νὰ τιμωρηθῇ ἡ γρηᾶ.

Ὁ Μάρτης εὑρίσκετο εἰς σφοδρὰν ψυχολογικὴν κατάστασιν, ὡς ἐκθροισθείσα Μεγαλειότης, ἀφῆσασα ἀνεκπληρώτους τοὺς πόθους καὶ τοὺς σκοποὺς τῆς. Ἐνῶ δ' ἐβασάνιζε τὸν νοῦν πρὸς ἐξεύρεσιν καταλλήλου μέσου διὰ τὴν ἐκδικησίν του, ἐφάνη προκύπτων ἀπὸ μιᾶς τοῦ σπηλαιῖο σχισμῆς ὁ Φλεβάρης δειλῶς.

Ὁ Φλεβάρης εἶνε μὴν μεσήλιξ, ὑψηλός, εὐρωστός, μετὰ μακρὰν ὑπόλευκον γενειάδα καὶ κόμην ἄφθονον, καταπίπτουσαν ἀτάκτως ἐπὶ τῶν ὤμων του. Φορεῖ τὸ γαλάζιο σεγούνη καὶ τὸ τὸ λευκὸν μάλινον ὄσπανι, ἀπαραίτητα ἐνδύματα τοῦ γεωργοῦ τῶν χωρίων. Αἱ χεῖρες αὐτοῦ εἶνε τυλώδεις ἀπὸ τὸ ἄροτρον καὶ τὴν βουκέντραν, τ' ἀγαπητά του ἐργαλεῖα, διὰ τοῦ ἐὸς τῶν ὁποίων ἄροτριά τὴν γῆν, ἐνῶ διὰ τοῦ ἑτέρου κεντᾶ τοὺς ἀπαθείς καὶ πυρίπνοας βοῦς του. Αἱ ἔξεις αὐτοῦ καὶ ὁ χαρακτήρ του εἶναι ἤρεμοι καὶ γλυκεῖς, ὅποιας δύναται νὰ διαπλάσῃ ζωὴ ἀγροδίαιτος, ἣ δὲ φωνὴ του τραχεῖα καὶ διακοπτομένη ὡς ὁ τρυγμός, ὁ παραγόμενος κατὰ τὴν πρώτην ἀροτρίωσιν τοῦ ἀγροῦ, ὅτε τὸ ἰνυῖον χωρεῖ διὰ μέσου τῆς γῆς καὶ τῶν ριζῶν ἀκάνθησι. Ὑπὸ τὸ κατηφὲς καὶ ρυτιδωμένον μέτωπόν του, ὡς ὑπὸ μέτωπον ἀληθοῦς γεωργοῦ, φαίνεται ὑπολαθάνουσα ποία τις διαύγεια καὶ ἀγαθότης ψυχῆς· ἐκεῖ ἀντικατροπτίζονται ὄλαι αὐτοῦ αἱ ἡμέραι, αἱ ὅποια ὅσον καὶ ἂν εἶναι θυελλώδεις, ἐπειθυμίζουσι μόλα ταῦτα τὸ θάλπος τοῦ καλοκαιριοῦ.

Ὁ Φλεβάρης ποτὲ δὲν θέλει νὰ ἔρχηται εἰς διαπληκτισμούς μετὰ τοὺς ἄλλους μῆνας. Τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ἠπιῖο καὶ ἀγαθῶν χαρακτήρος του, ἂν καὶ αἱ κακαὶ γλώσσαι λέγουσι ὅτι εἶναι φύσει δειλός. Μ' ὅλα ταῦτα παρασυρθεῖς, φαίνεται, ὑπὸ τῶν ἄλλων μηνῶν καὶ ὑπὸ τοῦ πειθοῦς τοῦ ἐφιλοδώρησε καὶ αὐτὸς ὀλίγα γροισκοπήματα εἰς τὸν Μάρτην. Ἀλλὰ μόλις ἐξηλθον τοῦ σπηλαιῖο οἱ μῆνες, ἤρχισαν νὰ σκέπτονται τὰ ἐπακόλουθα τῆς πράξεώς των ἐκεῖνης. Ὁ Μάρτης εἶναι ἰσχυρὸς καὶ δυνατὸς μετὰ τῶν λοιπῶν συναδέλφων του, ὡς ὁ Ζεὺς μετὰ τῶν Ὀλυμπίων. Δὲν παρέλαβε μὲν τὴν ἐξουσίαν ἐκ γενεαλογικῆς τινος αἰτίας, ὡς ἐκεῖνος, ἀλλ' ἀπέκτησεν αὐτὴν διὰ μόνου τοῦ βραχίονός του, περὶ τῆς ἰσχύος τοῦ ὁποίου ἔχουν λάβει ἀκριβῆ γνώσιν ὅλοι οἱ μῆνες δυστυχῶς. Εἶναι δὲ καὶ ὑπερήφανος· ὡστε ἦτο ὑπερβέβαιον ὅτι δὲν θ' ἀφίνε νὰ παρέλθῃ ἀτιμώρητος ἢ προσβολὴ τὴν ὅποιαν ἔπαθεν ἀπο αὐτοῦ.

Μετ' ὀλίγον μόλις συνέλθη ἐκ τῆς μέθης του, θά ζητήσει ἐξόφλησιν τοῦ λογαριασμοῦ καὶ ἀλοίμου εἰς αὐτοὺς! "Ὁθεν οἱ μῆνες ἦσαν εἰς μεγάλην ἀνησυχίαν" ἤρχισαν νὰ ἐπιρρίπτουν κατ' ἀλλήλων τὴν εὐθύνην κ' ἕκαστος ἐξήτει μέσον, ὅπως ἀποσυρθῇ τῆς δυσχεροῦς θέσεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπεριπλέχθη ἐξ ἀπερισκεψίας.

— Ἐγὼ τὸ εἶπα, δὲν ἦταν καλὸ νὰ τὸν βαρέσουμε, ἔλεγεν ὁ εἰς.

— Ἐγὼ δὲν βάρεσα καθόλου, ἐδικαιολογεῖτο ὁ ἄλλος.

— Ναί, ἐσὺ ἔδωκες τὴν γροθιά πού τῶπριζες τὸ μέτωπο.

— Μὴ βάνεις ἐκείνη; κάποιος με' σκούνησεν ἀπὸ πίσω... Ἐμένα ὁ Μάρτης εἶναι φίλος μου.

Ἁπὸστολος Πέτρος δὲν ἠρνήθη τόσο ἐντόνωσ τὴν γνωριμίαν τοῦ Ἰησοῦ πρὸ τῆς ὠραίας Ἰουδαίας, ὅσον οἱ μῆνες τὴν συμμετοχὴν των εἰς τὴν κατὰ τοῦ Μάρτη ἐπίθεσιν πρὸ τοῦ Ἰσκιου του, πρὸ τοῦ ὀνόματός του μόνον. Ἀπὸ τὰς ἀρνήσεις ἔφθασαν εἰς ἀντεγκλήσεις, εἰς προπηλακισμοὺς καὶ μετ' ὀλίγην ὄλοι ἐπαρυσιάσθησαν μετ' ἀναπεπταμένην σημαίαν, ὡς παλαιοὶ καὶ στενοὶ—τινὲς μάλιστα—ὡς οἱ ἐξ ἀπορρήτων φίλοι τοῦ Μάρτη κ' ἐχθροὶ ἀλλήλων,

— Ἐμένα δὲν μ' ἔμελε, καλὰ ἔκαμε καὶ τὸ 'πιε' εἶπε σοβαρῶς ὁ Φλεβάρης.

Καὶ ἀποχωρισθεὶς τοῦ ὀμίλου, ἔσπευσε πρῶτος νὰ συμφιλιοθῇ μετ' ὁ φουβερὸν συνάδελφόν του. Ἀλλὰ μόλις τὸν εἶδε συνωφρυνμένον ἐδειλίασε, ρίγος διέδραμε τὸ σῶμα του καὶ ἤρχισε νὰ μετανοῇ, διότι εἰσήλθεν εἰς τὸ σπῆλαιόν, ἦλθε μόνος του νὰ ριφθῇ εἰς τὸ στόμα τοῦ λύκου. Δὲν ἦτο ὅμως δυνατὸν νὰ πράξῃ ἄλλως· ἂν ἔφευγε θὰ ἐδυσχέραυνε περισσότερον τὴν θέσιν του· ἔλαβε λοιπὸν ἀπόφασιν κ' ἐπλησίασε πρὸς τὸν Μάρτην ταπεινῶς.

— Ἐγὼ, χαρὰ σου, ἐψιθύρισε δειλῶς.

— Καλῶς του.

Ὁ Φλεβάρης ἔλαβε θάρρος, ὁ Μάρτης τοῦ ὠμίλησε μετ' ἐπιθυμία φωνῆς, μετ' ὅσον ἤπιον τρόπον, ὡς ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος ἔχει ρίψει μακρὰν ἀπ' αὐτοῦ τὰ μίση καὶ τὰ πάθη καὶ σκέπτεται μόνον διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς του. Πὰς ἄλλος ἐκτὸς τοῦ Φλεβάρη, γνωρίζων τὸν πανουργὸν αὐτοῦ χαρακτήρα, θὰ ἐμάντευεν ὅτι ὑπὸ τὴν ἐπίπλαστον αὐτοῦ ἀγαθότητα ἐκρύπτετο κάτι τι σοβαρὸν δι' αὐτόν. Ἀλλ' οὗτος, ὁ ὁποῖος συνείησε νὰ βλέπη τὰ πράγματα ὑπὸ τὴν ἀπλοσυτάτην αὐτῶν μορφῆν, ὡς φαίνεται ἐξωτερικῶς ἐπίστευσεν εἰς τὴν γαλήνην ἐκείνην καὶ ἠθέλησε νὰ ὠφεληθῇ τῆς περιστάσεως· τῶρα, ὅτε τὸν εὗρεν εἰς

τὴν καλὴν του, νὰ λάβῃ καὶ τὴν συγχώρησιν.

— Καῦμένε Μάρτη, εἶπε μ' ἐπίπλαστον συμπάθειαν, σῶκαμα ἓνα κακὸ σήμερα χωρὶς νὰ θέλω.

Ἁ Μάρτης ἐμειδίασε πονηρῶς.

— Τί κακὸ; ἠρώτησε μετ' ἀπορίαν.

— Δὲν τὸ θυμᾶσαι; μετ' ὁ κρασί... μα δὲν φταίω ἐγώ... οἱ ἄλλοι...

Ἦ φωνὴ τοῦ ἦτο τραχεῖα καὶ ὑποπνέουσα. Ἐνῶ ὠμίλει παρετήρει συγχρόνως καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ συντρόφου του, ἀναμένων νὰ ἴδῃ δι' αὐτῶν τὴν τύχην, ἢ ὁποία τὸν ἐπερίμενον.

— Ἀ! τῆς ξυλιές! εἶπεν ὁ Μάρτης ἀδιαφόρως· μπά, δὲν βαρειέσαι· εἴχατε δίκην· σᾶς ἐπία τὸ κρασί...

— Ἄς τὸ 'πιες· ἐμὲ δὲν μ' ἔμελε... οἱ ἄλλοι...

Δὲν εἶνε τίποτε περασμένα-ξεχασμένα.

Ὁ Φλεβάρης ἐθαύμαζεν. Ἦτο αὐτὸς ὁ φουβερὸς Μάρτης, πού εἰς τὸ παραμικρὸν ἐγίνετο σκυλί· πού δὲν ἐχάριζεν οὔτε εἰς τὴν μάνα του λόγῳ; Δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεύῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς του. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Φλεβάρης ἐδόξαζεν ὅτι ὅλα τὰ πράγματα μεταβάλλονται εἰς τὸν κόσμον αὐτόν, συνεπέρανε ἐπὶ τέλους ὅτι καὶ ὁ χαρακτήρ τοῦ Μάρτη μετεβλήθη.

— Νὰ σοῦ εἰπῶ· πίνεις; ἠρώτησε μετ' ὀλίγον ὁ Μάρτης.

Ὁ Φλεβάρης ἐξίστατο. Τὰ ἔχανε. Τί ἀγαθὴ ψυχὴ; Τί καλὴ καρδιά! Συμμετέσχε καὶ αὐτὸς τῆς προσβολῆς. ἔδωσε καὶ αὐτὸς ἓνα χέρι καὶ ὄχι μόνον δὲν ἐθύμωνε, δὲν ἐξήτει ἐκδίκησιν ὁ Μάρτης, ἀλλ' ἀναγνωρίζων τὸ δίκαιόν του ἐπροσφέρετο νὰ τὸν κεράσῃ κ' ὅλα... Βεβαίως ἔάν καὶ οἱ μῆνες ἦσαν θνητοί, ὡς οἱ ἄνθρωποι, ὁ Μάρτης θὰ ἐπήγαινε μετ' αὐτὸν παπούτσια εἰς τὸν Παράδεισον.

Κ' ἐνῶ ταῦτα ἐσκέπτετο, ἔστρεψε ἐπέριξ ἀναζητῶν διὰ τοῦ βλέμματος τὸ μέρος, ὅπου ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ οἶνος, ὡς ὁ διψῶν ἀναζητεῖ τὴν τρυφήν, καὶ :

— Ἀκοῦς, τί λέει· ἀρκεῖ νὰ βρισκεται· εἶπε λείπων εὐχαρίστως τὰ χεῖλη.

— Κάτι βρισκεται· μα θέλει σήκωμα τὸ βαρέλι.

— Ἐμπρὸς!

Ὁ Φλεβάρης εἶναι δυσκίνητος, ὀκνός, ὡς τὸν λέγουσι οἱ συνάδελφοί του, ἀλλὰ χάριν τοῦ οἴνου ἐπήδησεν ἐπὶ τοῦ βαρελίου μ' εὐκολίαν. Ὁ Φλεβάρης, εἰδήμων ὅσον καὶ ὁ συντροφός των ἀπαιτήσεων τοῦ οἴνοπωλείου, ἐκάθησεν ἵππαστι ἐπὶ τῶν εὐρέων νώτων τοῦ βαρελίου ὅπως προσθέσῃ τὸ βάρος τοῦ σώματός του, διότι

ἄλλως ἠδύνατο νὰ κινηθῇ ἀποτόμως καὶ θολῶσῃ ὁ οἶνος.

Ὁ Μάρτης μετὰ τοῦτο ὑψώσεν οὐχὶ μετὰ πολλοῦ κόπου ἐκ τῶν ὄπισθεν διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς τὸ βαρέλι κ' ἔθεσε κάτω αὐτοῦ, ὡς προσέρισμα ὀγκώδη κορμὸν δένδρου. Οὔτω τὸ βαρέλι ἔμεινε κλίνων πρὸς τὰ πρόσω, ὡς ἐλέφας κύπτων ἀπὸ τῆς ὄχθης νὰ ποτισθῇ εἰς τὸν ποταμόν.

Μετὰ μικρὸν οἱ δύο μῆνες, κατάχαμα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καθήμενοι, μετὰ πολλοῦ ζήλου προσεπάθουν διὰ μεγάλου ζυλίου ποτηρίου νὰ μεταγίσιον τὸ περιεχόμενον τοῦ βαρελίου εἰς τὴν κοιλίαν των. "Ἐπιον ἡσυχίῃ, σιωπηλοὶ, κύπτουτες μετὰ βαθείας προσοχῆς πρὸ αὐτῶν." Ὁ Φλεβάρης κατ' ἐξοχὴν ἐκάθητο ἐκεῖ παρακοιλιῶν μετ' ἐπέμπε τὰς κινήσεις τῆς χειρὸς τοῦ Μάρτη, ἔτοιμος νὰ λάβῃ τὸ προσφερόμενον εἰς αὐτόν ποτήριον. Μόνον ὁσάκις ἐσκέπτετο τὴν προσβολὴν τοῦ Μάρτη, ἐρρίγει μῆπως ὁ φουβερὸς ἐκεῖνος σύντροφος, ἐρεθισθεὶς αἴφνης μ' ἓνα γρονθοκόπημα τὸν ῥίψη ὡς ἀσκὸν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἢ βραχὺ φωνὴν τοῦ δέκοπε τὴν ἡρεμίαν τοῦ σπηλαίου.

— Ἐρέεις, δὲν ἐφταία ἐγώ... οἱ ἄλλοι.

Τότε καὶ ὁ Μάρτης ἐπρόσθετε μετ' ἀδιαφορίαν!

— Μπά, δὲν βαρειέσαι περασμένα-ξεχασμένα. Κ' ἐπανελάμβανον ἡσυχίῃ τὸ ἔργον των.

Ὁ Μάρτης ἐφαίνετο ὅτι εἶχε πατηθῶς λησμονήσει καὶ τὴν ὑβρίν τῆς γρηγὰ Γαλανῆς καὶ τὴν προσβολὴν τῶν συναδέλφων του. Ἦτο ὑπὲρ τὸ δέον ὀμιλητικὸς, φιλόφρων, ὡς κομματάρχης προσπαθῶν νὰ φέρῃ εἰς τὰ νερά του τὸν σύντροφόν του ἐνῶ δὲ αὐτὸς σπανίως ἔπιεν, ἐπροσφέρε ἀδιακόπως τὸ ποτήρι γεμάτο εἰς τὸν Φλεβάρην, ὅστις διὰ νὰ μὴ προσβάλλῃ τὸν σύντροφόν του, οὐδέποτε ἠρνεῖτο. Μετ' ὀλίγον τὸ πρόσωπόν του ἔγεινε κατακόκκινον, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἠρχισαν νὰ σμικρύνωνται.

— Θὰ τραγουδήσουμε; εἶπεν εἰς τὸν Μάρτην.

— Ναί, πιεῖ καὶ τοῦτο.

— Ὁ Φλεβάρης ἐκένωσε καὶ τὸ ποτήριον ἐκεῖνο καὶ ἄλλα ἀκόμη μετ' ὄψην εὐκολίαν τὰ ἐγέμιζεν ὁ σύντροφός του. Ἐπειτα κλίνων τὸν κορμὸν τοῦ σώματός του εἰς τὰ ὀπίσω καὶ φέρων ἀντάμικα μέχρι τοῦ ἀριστεροῦ ὀφθαλμοῦ τὸ μαῦρον φέσι, μετὰ τὸ κλανοῦν τσεγρέκι, ἠρχισε μετ' ἐπισημοσύνην καὶ καθαράν, τὴν βλαχικὴν προφορὰν μιμούμενος, νὰ τραγουδῇ ἐνῶ τὸ σῶμά του ἦτο εἰς ἀδιάκοπον κίνησιν.

— Πῆσαν ὁ βλάχος πῆσαν κ' ἀγίει σ' ὅλα διάτα· ἀγίει τὴν τσομάκα του 'ε τὴν ἐκκλησίᾳ λαμπάδα· ἀγίει τὴν τσαντίλα του ποδιὰ γιὰ τὴν εἰκόνα καὶ τὴν τραγὴ κομπλίτσου του νὰ κρεμασθῇ κατὴν ἄλ-

ἀγίει καὶ τὴν τσίργα του γιὰ τὸν παπᾶ φελόνι· κ' αὐτὴ τὴ μάθη λιάρα του σάκκο γιὰ τὸ δευπότην.

Τὸ βλάχικον τοῦτο τραγοῦδι ἐπροξένεσε μεγάλην ἐντύπωσιν εἰς τὸν Μάρτην. Ἐφηρμόζετο πιστὰ πιστότατα εἰς τὸν θάνατον τοῦ γέρω Γκόρα· ἦτο ἀκριβῆς ἔκθεσις τῆς διαθήκης του. Ὁ Μάρτης ἐμειδίασε χαιρεκάκως ἐνθυμηθεὶς τὴν γρηγὰ Γαλανῆν. Ἐπειδὴ δὲ ἀνέμενε τὴν κατὰστασιν αὐτῆν τοῦ Φλεβάρη, ὅστις μετὰ δύο τρίτα ἀκόμη θὰ ἐπιπτεν ἀμέσως ἀπὸ τῆς εὐθυμίας εἰς τελείαν μέθην, εἰς ἀποκτίνωσιν, ἔπαυσε νὰ τὸν κερῶ καὶ εἶπε:

— Ἐγὼ, ξέρεις πῶς σ' ἀγαπῶ; σὰν τὰ μάτια μου.

— Μα κ' ἐγὼ· δὲν μπορεῖς νὰ χῆς παράπονον.

— Ὄχι· καὶ εἶδες ζήλια πού τὴν ἔχουν οἱ ἄλλοι; ὄλο· νὰ μᾶς βάνουν σὲ διχόνοια θέλουν.

— Ναί, μάλιστα ἐκεῖνος ὁ Ἀπρίλης! ἐγὼ δὲν τὸν χωνεύω· ἂν ἦταν τρόπος νὰ φύγῃ ἀπὸ ἡμᾶς.

Ὁ Μάρτης ἐμειδίασε πονηρῶς. Ἐγνωρίζε καλῶς ὅτι ὁ Φλεβάρης δὲν ἠὲ χαριστέο καθόλου νὰ βλέπη τὸν Ἀπρίλην, διότι εὐθὺς ἐνθυμείτο ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔπαθεν ὅτι ὁ Ἡφαιστός ἀπὸ τὸν Ἀρην, ἦτο δὲ βέβαιον ὅτι ἠθέλεε μεγάλως εὐχαριστηθῆ ἂν ἀπέπετο καθ' ὀλοκληρίαν ἀπὸ τῆς συντροφίας των.

— Ἀ! δὲ ἂν μπορεῖ, εἶπε· δῶδεκα κ' ἡ βάρκα γέρει· οὔτ' ἓνας λιγώτερος, οὔτε περισσότερος.. Ἀλλὰ ἂν μποροῦμε νὰ τοῦ κάνωμε ἓν' ἄλλο.

— Σὰν τί;

— Νὰ τὸν κάνωμε νὰ σκάσῃ.

Ὁ Φλεβάρης ἠὲ χαριστέο.

— Ἀ! γιὰ λέγε· εἶπεν ἀνυπομόπως.

— Σήμερα τελειὸν ἢ διορία μου καὶ αὐριο ἔρχετ' ἐκεῖνος· νὰ μοῦ δανείσης δυὸ ἡμέρες νὰ τὸν δυσκολέψωμε.

Ὁ Φλεβάρης ἔκυψε τὴν κεφαλὴν. Οἱ μῆνες ἀγαποῦν τὰς ἡμέρας των, ὡς ὁ φιλάργυρος τὰ χρήματά του. Ἐπειτα οὐδέποτε εἶχον ἀκούσει νὰ δανείζον ἡμέρας οἱ μῆνες· ἔπειτα δὲν εἶχε καὶ πεποιθήσιν ἂν ὁ Μάρτης ἦτο ἄξιός ἐμπιστοσύνης.

— Λοιπὸν μοῦ τῆς δίνεις; εἶπεν ὁ Μάρτης διακόπτων τὰς σκέψεις του· θὰ τὸν προσβάλωμε ὅσο δὲν τοῦ πρέπει.

— Αὐτὸ ἠθέλε καὶ ὁ Φλεβάρης. Νὰ ἐτοιμασθῇ ὁ Ἀπρίλης, νὰ στολισθῇ, νὰ πάγῃ νὰ λάβῃ τὴν θέσιν του καὶ νὰ εἴρῃ ἐπ' αὐτῆς ἄλλον! Ὅτι ἐπέστρεφε τότε καταλυπημένος, καταεντροπιασμένος, θὰ ἐγίνετο ὁ περίγελοις τῶν ἄλλων μνηῶν καὶ αὐτὸς θὰ ἐχάιρετο, θὰ ἐξέδι-

κέιτο... Ναί, ἦτο πολὺ εὐχάριστον τοῦτο, πολὺ καλόν· ἀλλὰ νὰ δώσῃ τὰς ἡμέρας του!...

— Δὲν ἔμπορεῖ νὰ γίνῃ ἀλλήως; ἐψιθύρισε μετὰ δειλίας καὶ ἀποθαρρύνσεως.

Ὁ Μάρτης ἐσκέφθη ὀλίγον

— Ἀλλήως; δὲν ἔμπορεῖ ἀλλήως· χρειάζονται δύο ἡμέρες.

Ἐπὶ τῆς δίω· ἔπεν ἀποφασιστικῶς ὁ Φλεβάρης.

— Μὰ τῆς χειρότερες· με' χαλάζι καὶ βροχή.

— Ναί· με' χαλάζι καὶ βροχή.

Δ

Ὁ Μάρτης ἐθριάμβευεν. Ἔχε τέλος δύο ἡμέρας, δύο ἡμερόνυκτα γεμάτα χαλάζης καὶ βροχῆς, τὰ μόνα κατάλληλα μέσα διὰ νὰ ἐκδικηθῇ τὴν γρηὰ Γαλανήν. Πλήρης χαρᾶς ὑπερηφανείας, ὡς ἄνθρωπος ποῦ ἔχει τὰ μέσα νὰ ἐπιβληθῇ καὶ νὰ κατασταθῇ σεβαστὸς εἰς τοὺς ἄλλους, ἐξῆλθε θριαμβεύων τοῦ σπηλαίου.

Ἡ χάλαζα ἐν τούτοις ἐξηκολούθει ραγδαία καὶ ἀδιάκοπος· παχεῖα ὡς κάρυον, ἔπιπτε κροτῶσα ἐπὶ τῶν πύλων καὶ τῶν χωρίων, ἐπὶ τῶν φυτειῶν καὶ τῶν σπαρτῶν καὶ τῶν δένδρων, πρὸ πάντων ὅμως πυκνὴ πυκνοτάτη ἐπὶ τοῦ λόφου καὶ τῆς καλύβας τῆς γρηὰ Γαλανῆς.

Ἐβράχη ὡς καὶ ἡ γλῶσσα τῆς πτωχῆς μέχρ' οὐ δύνηθῇ νὰ βάλῃ εἰς τὸ μανδρὶ τὰ κατσίκια καὶ τὰς κατσίκας τῆς. Ὅτε δὲ ἠθέλησε νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν καλύβαν τῆς, εὗρεν αὐτὴν ἀδύνατον νὰ κρατήσῃ τὸν φοβερὸν ἐκείνον ὄμβρον. Καταμωδιασμένη, ἀπηλπισμένη, κροτῶσα τοὺς ὀδόντας ἐκ τοῦ ψύχους, ἔχουσα τὸν βόρβορον ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς· καὶ τὴν χάλαζαν ἄνω τῆς κεφαλῆς τῆς, μὴ εὕρισκονσα ἄλλου προφύλαξιν, εἰσῆλθεν ὑπὸ μικρὸν λέβητα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἄλλοτε, κατὰ τὰς εὐτυχεῖς ἡμέρας τῆς, ἔβραζε τὸ γάλα τῶν κασικῶν, τὸ ὁποίου μετεποίει εἰς τυρὸν ἢ γιαούρτι. Ἡ ἀνεψιά τῆς ἔλειπε μετὰ τῆς κουμπάρας τῆς τῆς Σμαράγδως, ὥστε ἠδύνατο κάπως νὰ οἰκονομηθῇ ὑπ' αὐτὸ μέχρις οὐ παρέλθη ἐκείνο τὸ κακὸν, ἢ κοσμοχαλασά.

Ἄλλ' ἡ κοσμοχαλασά δὲν παρήρηχοτο ὁ ὄμβρος ἐγένετο σφοδρότερος ἀπὸ λεπτοῦ εἰς λεπτον. Καὶ οὕτω ἐπέρασαν τὰ δύο ἡμερόνυκτα. Ὅτε ὁ Ἀπρίλης ἦλθε καὶ ἀπεκατέστη ἡ γαλήνη τῆς φύσεως, ἡ καλύβα καὶ τὸ μανδρὶ τῆς γρηᾶς εἶχον καταπλακωθῆ ὑπὸ παχύτατον στρώμα χαλάζης, ἐπὶ τοῦ ὁποίου μυρία πολύχροα πρίσματα ἐσχημάτιζον αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου.

Ὁ Μάρτης ὅτε εἶδε τελειωμένην τὴν ἐκδίκησίν του, περίχαρης καὶ θριαμβεύων εἰσῆλθεν εἰς τὸ σπήλαιον.

— Ἐλα, γέροντά μου, δός μου τῆς ἡμέρας μου πίσω, εἶπεν ὁ Φλεβάρης· μειδιῶν.

Οὗτος παρετήρησεν αὐτὸν με' ἄγριον βλέμμα προξενήσαν ρίγος εἰς τὸν πτωχὸν μῆνα.

— Τί ἡμέρες; εἶπε τραχέως· ἐκείναι; εἶνε ἡ μέρες τῆς Γρηᾶς.

ΕΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΤΟ ΠΛΟΙΟΝ

Ἡ ΝΕΑ ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΟΥ Δ' ΑΝΝΟΥΝΤΖΙΟ

Ε'

ΕΙΣ ΤΟ Β' ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ἡ Βασιλιόλα φαίνεται βαίνουσα νικηφόρος εἰς τὸν θρίαμβον τῆς ἐκδικήσεως Ἡ Βενετία εἶναι πλέον διηρημένη εἰς δύο μεγάλα κόμματα, τῶν χριστιανῶν καὶ τῶν αἰρετικῶν. Καὶ ἡ Βισιλιόλα κατορθώνει νὰ θέσῃ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν τελευταίων αὐτῶν τὸν ἀρχιεπίσκοπον Σέργιον, ὁ ὁποῖος καθ' ἕνα στιγμὴν τελεῖται ἢ ἐπίσημος ἱερουργία τῶν Χριστουγέννων μέσα εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Μάρκου, αὐτὸς ἔξω ὑπὸ τὰς στοᾶς τῆς πλατείας τρώγει καὶ πίνει εἰς συμπόσιον, με' τοὺς φίλους καὶ διακόνους του καὶ τὰς γυναῖκας τῆς ἡδονῆς. Ἡ Βισιλιόλα εἶναι εἰς τὸ πλευρόν του, ἐλευθέρῃ πλέον καὶ ἀπληλαγμένη ἀπὸ τὸν Μάρκον Γράτικον ὁ ὁποῖος εὕρισκεται με' τὸν στόλον εἰς τὸν πόλεμον. Εἶναι νύκτα καὶ τὰ ἄστρα λάμπουν εἰς τὸ ὑπαιθρον, ὅπως λάμπουν μέσα εἰς τὸν ναὸν αἱ χρυσαῖαι λαμπάδες τῶν πιστῶν. Ὁ Σέργιος, ἡ Βασιλιόλα καὶ οἱ σύντροφοί των ἔχουν μεθύσει με' τὸ γλυκὸ κρασί, τὸ προωρισμένον διὰ τὴν θείαν εὐχαριστίαν καὶ ἐνῶ μέσα εἰς τὸν ναὸν οἱ πιστοὶ ψάλλουν τὴν ὕμνον ἀκολουθίαν τῆς γεννήσεως, ἔξω ἐπὶ τὰ χορευτρία ἡμίγυμνοι χορεύουν γύρω ἀπὸ ἑπτὰ χρυσαῖαι λυχνίας, εἰς τὰς ὁποίας χύνουν ἀρωματισμένα ἔλαια Ὁ ὄχλος παρανολοῦται με' ἐνθουσιασμόν τὰ ὄργανα τοῦ ἀρχιεπισκόπου, διότι εἶναι γενναῖος καὶ δίδει ψωμί καὶ κρασί καὶ τροφὰς εἰς τὰ πλῆθη.

Ἄλλ' αἰθνης οἱ πιστοὶ ἐξέρχονται ἀπὸ τὸν ναὸν ἀγανακτισμένοι κατὰ τοῦ Σεργίου τοῦ ὁποῖου οἱ διάκονοι θεολόγοι καὶ σοφισταὶ σπικνώνονται καὶ με' ποτήρια ἀπὸ ἀχάτην εἰς τὰ χέρια ἀρχίζουν ὁ ἕνας μετὰ τὸν ἄλλον νὰ ἀπαγγέλλουν λόγους αἰρετικούς, διὰ τῶν ὁποίων ζητοῦν νὰ καθυστερῶσιν τὴν ἐξανιστάμενην συνείδησιν τοῦ πλῆθους, κατὰ τὸ σύστημα τῶν βυζαντινῶν αἰρετικῶν. Εἰς τὴν συζητήσιν αὐτὴν λαμβάνει μέρος καὶ ὁ λαός, ὁ ὁποῖος ἐξαγριώνεται, κραυγάζει, ὑβρίζει τὸν Σέργιον, διότι δὲν ἐδειλίασε νὰ φέρῃ τὴν διαφθορὰν τῆς Βασιλιόλας καὶ μέχρι τῆς αἰθούσης τῶν Κατηχομένων, καθ' ἕνα στιγμὴν αὐτοὶ ἀνέμνον γυμνοὶ τὸ βάπτισμα.

Τότε ἡ Φαλέδρα ἐγείρεται ὅλη ὀργὴ καὶ μανία καὶ με' τὰ ἄστρα ἐξακοντίζοντα ἀστραπὰς, ἐξαλλος ἀπὸ τὴν μέθην ὀμίλει ἐξαιρούσα τὸ κάλλος τῆς καὶ τὴν παντοδυναμίαν τῆς καὶ λέγει:

«Ἀπὸ τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς μου ἔως τὰ μικρὰ δακτυλάκια τῶν ποδιῶν μου εἶμαι ἡ μουσικὴ τῶν ἀστέρων. Δύο ὠκεανοὶ συγκρούονται εἰς τὰ στήθη μου. Ἡ μελωδία τοῦ κόσμου κατοικεῖ εἰς ἐμέ. Ἐμὲ, τῆς ὁποίας τὰ μαλλιά ἐπῆραν τὴν λάμψιν τῶν ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ Σεργίου, . . . ἐγὼ σὰς λέγω: ὅτι πρὶν ἢ αὐγὴ ἀνατεῖλῃ ἀπὸ τὴν θάλασσαν καὶ φωτίσῃ τὸν κόσμον, ἐγὼ ὁ ἀετὸς τῆς Ἀκουίλεας θὰ ἔχω τὴν αὐγὴν μου πορφυροτέραν. . . .»

Ὅλοι οἱ εὐγενεῖς καὶ οἱ θεολόγοι καὶ ὁ ὄχλος παρασύρεται ἀπὸ τὰ ὄρατα τῆς λόγια, τὴν ἐπιδοκιμάζουν καὶ τὴν παρακινοῦν νὰ χορεύσῃ. Τότε ἡ Βασιλιόλα σύρει ἀπὸ τὴν πορφύραν τοῦ Μάρκου Γρατίκου, τὴν ὁποίαν φορεῖ ὡς σύμβολον κυριαρχίας, τὴν δίστομον σπάθην τοῦ ναυάρχου, τὴν πυρῶνει ἐπάνω εἰς τὰς χρυσαῖαι λυχνίας ποῦ καιοῦν με' ἀρώματα, ρίπτει τὴν χλαμύδα τοῦ Ἰπάτου κατὰ γῆς καὶ ἐπ' αὐτῆς χορεύει τὸν χορὸν τῆς σιάνης. Ὁ ἐρεθισμὸς καὶ ἡ μανία τῆς χορευτρίας μεταδίδεται καὶ εἰς τὸ πλῆθος, τὸ ὁποῖον ἐξαλλὸν ἀπὸ θαυμασμόν τὴν περιστοιχίζει, τὴν ἐπυφνέει, τὴν θέλει. Παῦσε, Βασιλιόλα, ρίψε μακρὰν τὰ στολισμάτα καὶ τὰ χρυσαῖα. καὶ μείνε γυμνή, ὀλόγυμνη μόνον με' τὸ κάλλος σου. Ἐφ' ὅσον ὁ λαὸς κραυγάζει ἐν κραυγαῖαι αἱ ψαλμωδίασι γοῦν. Εὐθύς ὅμως ποῦ αἱ κραυγαὶ παύσονται, αἱ ψαλμωδίαὶ ἐπαναλαμβάνονται ἰσχυρότερα καὶ ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ ναοῦ ἐμφανίζεται: με' τὸ σταυρὸν ἀνὰ χεῖρας, καταστόλιστος ἀπὸ πολυτίμους λίθους ὁ πρεσβύτερος Θεόδωρος, ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὰ ἐξαπτερυγα καὶ τὰ ἱερά σύμβολα. Εἰς τὴν θέαν τοῦ σταυροῦ, οἱ συμπροσώπαι ἐγείρονται καὶ ὁ ἐξαλλος λαὸς τρέπεται εἰς ἄτακτον φυγὴν καὶ μόνῃ ἡ Βασιλιόλα ἐξηντημένη στήριζεται εἰς μίαν στήλην, προσπαθοῦσα νὰ ἐπανακτήσῃ τὴν ἐπὶ τοῦ πλῆθους κυριότητά τῆς. Ἄλλ' οἱ φανατικοὶ μαίνονται κατὰ τοῦ Σεργίου, τὸν ἀποκηρύττουν καὶ οὐβριάζουν ὅτι πρέπει ἀμέσως αὐτὸς καὶ οἱ θεολόγοι καὶ διάκονοί του νὰ ἀπεκδυθῶν τὰ ἱερατικά ἐνδύματα καὶ ἀνακηρύττουν ἐπίσκοπον τὸν πρεσβύτερον Θεόδωρον. Οἱ θεολόγοι ἀμύνονται με' σοφισμοὺς δικαιολογούντες τὴν ζωὴν των τῶν ὀργίων. «Κάθε βαπτισμένος δὲν ἀνήκει ποτὲ εἰς τοὺς δαίμονας. «Αἱ ἁμαρτίαι τῆς σαρκὸς δὲν ἐπιπράττουν τὴν ψυχὴν, διότι εἶναι χωρισμένη ἀπὸ τὸ σῶμα. «Ὅλοι οἱ ἄγγελοι ἠμάρτησαν με' γυναῖκας θνητάς. Ἡ ἀποστασία συγχωρεῖται, ὅταν ἡ καρδιά εἶναι κόσμος».

Βαθμυδὸν καὶ κατ' ὀλίγον οἱ ἱερόσυλοι αὐτοὶ ἐκτρέπονται εἰς ὑβρεις κατὰ τῆς θεότητος τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας καὶ ἐγκωμιάζουν τὴν Βασιλιόλαν· οἱ χριστιανοὶ ἐξαγορεύοντες ὀργῶν ἐναντίον των, ἐνῶ ἡ Βασιλιόλα ὑπερασπίζεται καὶ ἀποκρούει τοὺς ἐπιτιθεμένους τριφυρίζουσα τὸ δίστομον σπαθὶ τῆς ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς των. Ἐν τῷ μεταξύ ἀκούεται σάλπιγξ καὶ προβάλλουν ἄγγελιοφόροι. Ὁ Μάρκος Γρά-

Ο ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ

τικός ἐβόησε! Τιμὴ καὶ δόξα εἰς τὸν ναύαρχον!

Καὶ ὁ ναύαρχος εἰσέρχεται, καθ' ἕνα στιγμὴν ἡ Βασιλιόλα ὀπλίζει με' τὸ σπαθὶ τῆς ἐναντίον του τὸ χεῖρ τοῦ Σεργίου. Διὰ μίαν στιγμὴν ὅλοι σιωποῦν σιγὴν ἐναγωνίου προσδοκίας. Ἡ Βασιλιόλα προσφέρει πρὸς τὸν ναύαρχον εἰς ποτήρι ἀπὸ ἀχάτην κρασί τῆς ἁγίας ἀγάπης, ἀλλ' ὁ ναύαρχος χύνει τὸ κρασί καὶ σπάζει τὸ ποτήρι ἐπάνω εἰς τὰ μάγουρα, λέγων: ἔτσι θὰ κατασυντριφῶ καὶ τὸν ἐπίσκοπον τῶν ὀργίων. Ὁ Σέργιος τότε τὸν ὑβρίζει καὶ ἡ μεταξὺ των δύο ἀδελφῶν φιλονικία καταλήγει εἰς αἱματηρὸν ἀγῶνα. Οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐπιπίπτουν με' τὰ σπαθία εἰς τὰ χέρια ὁ ἕνας κατὰ τοῦ ἄλλου καὶ πληγόνεται κατ' ἐπανάληψιν κτυπηθεὶς ὁ Σέργιος. Ἡ Βασιλιόλα, ἡ ὁποία ἠέξυρει ὅτι φρικτὸς τὴν περιμένει θάνατος, ἂν ζῆσῃ ὁ Μάρκος, πετὰ ἔξαφνα ἐπὶ τοῦ προσώπου του τὴν πορφύραν τῆς, με' τὴν ἐλπίδα ὅτι ὁ Σέργιος θὰ ἐλάμβανε καιρὸν νὰ τὸν φονεύσῃ. Ἄλλ' ἐκεῖνος ἀρπάζει εἰς τὰ πεταχτὰ τὴν χλαμύδα, καὶ ὀμῶ κατὰ τοῦ ἐπισκόπου, τὸν ὁποῖον ἀποκεφαλίζει. Ὡς τρελλὸς ἔπειτα ὀμῶ κατὰ τῆς Βασιλιόλας, τὴν σύρει ἀπὸ τὰ μαλλιά καὶ τὴν δίνει ἐπὶ τῆς μαρμαρίνης στήλης. ἐνῶ ἀκούονται ἀπὸ τὸν λιμένα φωναὶ κινδύνου: εἰς τὰ ὄπλα, εἰς τὰ ὄπλα! Φθάνει ὁ ἀδελφὸς τῆς Ἰωάννης με' τοὺς Ἡπειρώτας καὶ τοὺς Ἰσαύρους, με' τοὺς ὁποίους ἡ Βασιλιόλα εἶχε συνομώσει. Ὁ Μάρκος τότε ἀφίνει τὴν Βασιλιόλα παρὰ τὸ πτώμα τοῦ ἐπισκόπου, δεμένην σφικτὰ καὶ τρέχει συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν λαὸν πρὸς τὴν θάλασσαν, ἀφίνων τὴν πλατεῖαν τῶν ὀργίων μαντισμένην με' κρασί τῆς ἁγίας εὐχαριστίας καὶ με' σταγόνας ἀδελφικοῦ αἵματος.

I. Μοντούρης

ΚΛΑΡΑ ΣΟΥΜΑΝΝ!

1819—1896

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΝ τῶν κλειδοκυμβαλιστριῶν, τοιούτῳ ὀνόμασεν ὁ Χάνς Μπύλφ τὴν Κλάρα Σούμανν, τελείαν δὲ γυναῖκα ὁ Hiller. Ποῖος ὁ παίζων καὶ ὁ ἀκούων τὰ ἔργα τοῦ Ροβέρτου Σούμανν, δὲν ἐνθουσιάζεται, δὲν δοξάζει καὶ θαυμάζει τὴν σύζυγον του, τὴν γυναῖκα αὐτὴν ἀνευ τῆς ὁποίας ἴσως σήμερον δὲν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ συγκαταλέξωμεν εἰς τὴν χορείαν τῶν μεγάλων μουσικῶν τῶν Ροβέρτου Σούμανν. Διότι ὄχι μόνον ἡ τέχνη τῆς τὴν κατέστησεν ἀθάνατον, ἀλλὰ καὶ ἡ πρὸς αὐτὴν εὐγνωμοσύνη τῶν ἀνθρώπων, ὡς κατορθώσασαν νὰ πείσῃ τὸν σύζυγον νὰ γράψῃ καὶ νὰ σκορπίσῃ στὸν κόσμον τὰς οὐρανίας ἐκείνας μελωδίας, τὰς ὁποίας αὐτὸς ἤθελε νὰ ἔχῃ μόνον διὰ τὸν ἑαυτὸν του.

Πολλὰ ἑορτὰ διωργανώθησαν μέχρι τοῦδε πρὸς τιμὴν τῆς καὶ ὅσοι ἐξέδωκαν βιογραφίας μουσικῶν τῆς ἀφιερῶν ὀλοκλήρους σελίδας.

Ἡ καθ' ὅλα λοιπὸν μεγάλη Κλάρα ἐγεννήθη τὴν 13ην Σεπτεμβρίου τοῦ 1819 ἐν Λειψία κληρονομήσασα τὸ μουσικὸν ἄλυσμα ἀπὸ τὸν πατέρα τῆς Φρειδερίκου Βίκ, ὅστις ἦτο καθηγητὴς τῆς μουσικῆς καὶ ἀπὸ τὴν μητέρα τῆς ἣτις ἦτο πρώτης τάξεως κλειδοκυμβαλίστρια καὶ αἰοδός.

Ἀπὸ τοῦ πέμπτου ἔτους τῆς ἡλικίας τῆς ἐφάνη ἡ μουσικὴ τῆς ἰδιοφυΐα, ἡ δὲ διδασκαλία τοῦ πατρὸς τῆς ἦτο τόσο ἀποτελεσματικὴ καὶ ἐπιτυχής, ὥστε μετὰ 4 ἔτη παρουσιάσθη εἰς τὸ κοινὸν διὰ πρώτην φοράν παίζουσα ἐκ μνήμης κοντσέρτα τοῦ Mozart καὶ Hummel.

Ὁ πατὴρ τῆς τὴν ἠνάγκαζε νὰ μελετᾷ μέχρι ἐξαντλήσεως τῶν δυνάμεων τῆς. Ἡ πολλὴ ὅμως μελέτη, ἀντὶ νὰ τὴν κούρασῃ καὶ νὰ τὴν κορέσῃ, ὅπως ἦτο φυσικόν, τὴν ἔκαμε τουναντίον νὰ αἰσθάνεται ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν περισσότερο ὅ,τι ἔπαιζε — λέγει ὁ Λίστ — τὸ δὲ πνεῦμά τῆς ἐπέτα πάντοτε ψηλά εἰς τοὺς μυστικὸς καὶ εἰς τοὺς εἰς ὀλίγους γνωστοὺς οὐρανούς τῆς ποιήσεως.

Κατ' αὐτὴν λοιπὸν τὴν ἐποχὴν ἐγνώρισε τὸν Ροβέρτου Σούμανν, τότε ἀκόμη φοιτητὴν, ὅστις μετ' ὀλίγον κατώρθωσε νὰ γείνη οἰκογενειακὸς φίλος τῶν.

Καὶ ὄχι μόνον ὁ πατὴρ τῆς καὶ ἡ γενέθλιός τῆς πόλις ἔχαιρον διὰ τὴν μεγαλοφυΐαν τῆς ἀλλὰ καὶ ὅλος ὁ ἄλλος κόσμος. Ὅπου καὶ ἂν μετέβαινε, εἰς Παρισίους, Βερολίνον, Πράγαν, Βιέννην, παντοῦ ἔδρεπε δάφνας ἢ αυτοκράτειρα τῆς Αὐστρίας τὴν ὀνόμασε «μουσικὸν τῆς αὐλῆς»

τιμὴν γενομένην διὰ πρώτην φοράν εἰς ξένην καὶ ἡ ἀριστοκρατία τὴν ἐδέχετο μετὰ χαρᾶς καὶ ὑπερηφανείας εἰς τοὺς κύκλους τῆς. Οἱ μεγαλύτεροι ἄνδρες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦσαν θαυμάσται τῆς. Ὁ Paganini ἔλεγε «αὐτὸ τὸ παιδί ἔχει εὐρύτατον μέλλον, ἐνῶ ὁ Goethe ἐνθουσιάζεται ἀπὸ τὴν μουσικὴν τῆς ἔστειλε ἀπὸ τὴν Βεῦμάρην» εἰς τὴν πνευματώδη Κλάραν Βικ τὴν εἰκόνα του.

Ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἔτους τῆς ἡλικίας τῆς ἤρχισε νὰ συνθέτῃ, ἐν δὲ ἐκ τῶν θεμάτων τῆς ἐχρησίμευσεν ἀργότερον ὡς βάσις εἰς τὸν Ροβέρτου Σούμανν διὰ τὸ impromptus opus 5. Αὐτὴ ἦτο ἡ πρώτη ἐξωτερικεῖς τῆς πρὸς αὐτὴν ἀγάπης του.

Ἐπειδὴ γνωρίζω ἀνθρώπους — γράφει οὗτος κατὰ τὸ 1833, οἱ ὅποιοι ἅμα μίαν φοράν ἀκούσονται τὴν Κλάραν παίζουσαν χαίρονται καὶ διὰ τὴν προσεχῆ φοράν κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ τὴν ἀκούσονται, ἐρωτᾷ: «Τὶ εἶνε αὐτὸ τὸ ὁποῖον κινεῖ τόσο τὸ ἐνδιαφέρον. Εἶνε ἴσως αὐτὸ τὸ θαυμάσιον παιδίον, εἶνε τὰ δυσκολώτερα μέρη τῶν δυσκολωτέρων ἔργων, τὰ ὁποῖα παίζει ὡς νὰ ἐκτυλίσῃ ἀλύσεις ἀπὸ αὐτὴν μετὰ τῆς ὁποίας δεσμεύει τὸ κοινόν. Εἶνε ἡ ὑπερηφάνεια τῆς Λειψίας διὰ τὸ τέκνον τῆς; τίποτε δὲν μπορῶ νὰ εἶπω, ἐν μόνον νομίζω ὅτι εἶνε τὸ πνεῦμα τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλει τὸ ἐνδιαφέρον».

Ὅτι αὐτὴ ἦτο ἡ μούσα του, αὐτὸ τὸ ἐπρόδιδαν καὶ τὸ διηγούντο εἰς καθένα, ὁ ὁποῖος τὸν ἠνύει «οἱ χοροὶ τοῦ Δαυὶδ» «ὁ Καρνάβαλος» ἢ «Κραϊολαρκένα» καὶ διάφορα ἄλλα ἔργα του τὰ ὁποῖα ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν ἐφημερίδα του. Ἄλλα καὶ ἡ Κλάρα εἶχε χαρίσει πρὸ πολλοῦ τὴν καρδίαν τῆς εἰς τὸν μελαγχολικὸν ἐκείνον μουσικόν, καὶ δι' αὐτὸ ὅταν κατὰ τὸ 1840, κατώρθωσαν τέλος πάντων νὰ νυμφευθῶν, ὁ Λίστ γράφει ὅτι δὲν δύναται κανεὶς νὰ φαντασθῇ εὐτυχέστερον καὶ ἀρμονικώτερον ζεῦγος ἀπὸ τὸν μελωδίας ἀνακαλύπτοντα ἄνδρα καὶ ἀπὸ τὴν σύζυγον, τὴν φέρουσαν αὐτὰς εἰς τὸ φῶς, ἀπὸ τὸν συνθέτην μετὰ τὴν ἀπεριόριστον φαντασίαν καὶ ἀπὸ τὴν καλλιτέχνην τὴν πραγματοποιοῦσαν αὐτὴν. Οἱ χρόνοι καὶ οἱ κριτικοὶ δὲ θὰ δυνηθῶν ποτὲ νὰ χωρίσων τοὺς δύο πάντοτε ἕνας ἀστὴρ θὰ λάμπῃ ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς τῶν. Ἰδικὰς τῆς συνθέσεως ἐδημοσίευσεν κατὰ καιροὺς ἡ Κλάρα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ κλυδοκύμβαλλον ἢ ἕνα κουαρτέτον δι' ὀρχήστραν, ἕνα τρίο καὶ ἕνα βιολίον διὰ κλειδοκύμβαλον καὶ βιολίον· εἰργάζετο ὅμως πάντοτε μετὰ τοῦ συζύγου τῆς καὶ ἐβοήθη αὐτὸν· πολλὰς φορές τῆς ἔλεγε. Ἐὰν δὲν ἦσο σὺ, δὲν θὰ κατόρθωσα ποτὲ νὰ γράψω ὅσα ἔχω μέσα μου. Αὐτὴ πραγματικῶς ἠνύει τὸν εἰς ὄνειρα

καὶ σκέψεις βυθισμένον μουσικόν μετὰ τὴν πρακτικὴν ζωὴν τοῦ ἔξω κόσμου, αὐτὴ ἦτο ἡ πρώτη ἢ ἐνοούσα, ἢ ἐκτελούσα τὰ ἔργα του καὶ ἡ μεταδίδουσα αὐτά. Τὸ μεγαλεῖον τοῦ τὸ ὄφειλεν εἰς αὐτὴν, ἡ δὲ ἀναγνώρισις τῆς ἀξίας του ἦτο κατόρθωμά τῆς. Ὅταν δὲ κατὰ τὸ 1846 ἐπεσκέφθησαν τὴν Βιέννην, ὁ Σούμανν ἦτο γνωστὸς μόνον ὡς «ὁ σύζυγος τῆς Κλάρας Βικ» μίαν ἄλλην δὲ φοράν ὅταν εἰς μίαν συναυλίαν τῶν ἀνακτόρων ἡ Κλάρα ἔπαιξε μίαν σύνθεσίν τῆς, ἐν ὑψηλὸν πρόσωπον ἠρώτησεν ἀφελέστατα τὸν πλησίον του καθημένον Σούμανν «εἶσθε καὶ σεῖς μουσικός;» ὥστε βλέπομεν ὅτι ὁ κόσμος εἶχε ἐνοήσῃ παρ' ὅλας τὰς προσπαθείας τῆς πιστῆς συζύγου του τί ἦτο δι' αὐτόν. Καὶ ὅπως κατὰ τὰς εὐτυχεῖς ἡμέρας τοῦ βίου τῆς τοιοῦτοτρόπως καὶ κατὰ τὰς δυστυχεῖς τοιαύτας ἔμεινε πιστὴ εἰς τὴν τέχνην τῆς· καὶ τὴν βλέπομεν

μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου τῆς, μετὰ τὴν θέλησιν τῆς μητρός, τὸν ἐνθουσιασμὸν τῆς καλλιτέχνης, καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν ἀποθανόντα, νὰ ἐξακολουθῇ τὸ ἔργον τῆς προσπαθοῦσα νὰ τελειώσῃ ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα ὅ,τι ἐκείνος εἶχε ἀρχίσει. Δι' αὐτὸ ἐγκατέλειψε τὴν Δυσκελδόρφην, εἶθα μέχρι τοῦδε ἔμεινε, μεταβάσα εἰς Βερολίνον, ὕστερον εἰς Γάδεν-Βάδεν καὶ τέλος εἰς Φραγκφόρτην ὅπου διωρίσθη καθηγήτρια τῆς ἐκεῖ ἀνωτάτης μουσικῆς σχολῆς.

Κατὰ τὴν εἰκοστὴν Μαΐου τοῦ 1896 εἰς ἡλικίαν 77 ἐτῶν καὶ 44 ὀλοκλήρη ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου τῆς ἀπέθανεν ἡ Κλάρα Σούμανν, τοφείσα παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ εἰς τὸ νεκροταφεῖον τῆς Μώσον. Ἐκτοτε ἐπέρασεν τόσα ἔτη, καμμία ὅμως μέχρι σήμερον δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀφαιρέσῃ τὰ πρωτεία καὶ τὸν θρόνον ἀπὸ τὴν βασίλισσαν τῶν κλειδοκυμβαλιστριῶν.

Μίτσα Περγωτῆ.

ΤΟ ΜΑΡΑΜΜΕΝΟΝ ΚΡΙΝΟΝ

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ἔγραφον, ἀλλὰ χωρὶς σκέψιν καὶ διακοπὴν, καὶ ἄλλαι ἀφοῦ ἐσταματοῦσαν εἰς κάθε γραμμὴν καὶ εἰς κάθε λέξιν. Μία ἰδίως τοῦ δευτέρου μετὰ τὴν Ἄνναν Θρανίου, διαρκῶς διεκόπτετο, διαρκῶς ἐφάνετο νὰ ζητῇ τὴν ἐμπνευσιν, καὶ ἔξυγε τὸ μέτωπόν τῆς, καὶ ἐδιόρθωνε τὰ μαλλιά τῆς καὶ ἐσκούπιζε κάθε ἄλλο τὰ ἰδρωμένα χεῖρας τῆς. Τὸ βλέμμα τῆς ἐστρέφετο πότε πρὸς τὰς μαθητρίδας τοῦ Θρανίου τῆς καὶ πότε πρὸς τὰς ἐμπρὸς ἢ πρὸς τὰς ὀπίσω καὶ ἐφάνετο ἰκετικόν, ὡς ἂν νὰ ἐζητιάνευσεν, ὡς ἂν νὰ ἐζητοῦσε συνδρομὴν.

Ἡ ἄφωνος αὐτὴ παράκλησις δὲν ἐπῆγεν εἰς τὰ χαμένα. Ἡ ἀκριβῶς ἀπὸ πίσω τῆς καθημένη μαθήτρια, μίαν ξανθοῦλα, ἀδύνατη, με δερμα τόσο λευκὸ καὶ λεπτὸ τοῦ διεκρίνοντο παντοῦ ἢ φλέβες τῆς, ἀντελήφθη τί ἤθελαν τὰ βλέμματῃ ἐκεῖνα καὶ ἤρχισε νὰ διαβάξῃ ὅ,τι ἔγραφε τόσο δυνατὰ, ὥστε διὰ μίαν ἢ ἄλλη ἤρχισε νὰ γράφῃ βιαστικὰ, ὡς ἂν νὰ ἐφοβεῖτο μήπως τῆς φύγουν αἱ ἰδέαι, αἱ ὁποῖαι τὴν κατέβησαν ὀρμητικῶς, χεῖμαρρος σωστὸς καλλιπεῖρας καὶ συνθετικῆς δυνάμεως. Μετὰ ἕνα τέταρτον ἢ ἕκθεσις εἶχε τελειώσει εἰς ὅλο ἐκεῖνο τὸ τετραγώνον, ἐνῶ εἰς τὸ πᾶρα πᾶρα μίαν μόνον εἶχε γράψῃ καὶ ἔπειτα ἀντέγραφε ταχυδακτυλογραφικῶς τὴν ἕκθεσίν τῆς εἰς ἕνα φύλλον χαρτὶ καὶ μετὰ ἐπιτηδεύειν, βλέπουσα εἰς τὰ μάτια τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς, ἐπετοῦσε τὰ χαρτὶ εἰς τὰς συμμαθητρίδας τῆς, αἱ ὁποῖαι ἔπλωναν ὀπίσω τὰ χεῖρας τῶν διὰ νὰ ἀρπάσουν τὸ χειρόγραφον.

Ἐννοεῖται ὅτι ὅλα αὐτὰ δὲν ἔμειναν ἀπαράτηρα ἀπὸ τὴν κυρίαν τῆς ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία ἐπροσποιεῖτο ὅτι δὲν ἐβλεπε τίποτε καὶ ἡ ὁποία μετὰ τὸν τρόπον ἐπήγαγε καὶ ἐστέκετο ἐμπρὸς εἰς τὰ θρανία τῶν δυσκολευομένων περισσότερον, διὰ νὰ τὰς κρύπτῃ ἀπὸ τὸν ἐλεγχον τῶν ἄλλων καὶ τοὺς παρέχει τὴν εὐκαιρίαν νὰ λαμβάνουν ἐγκαίρως κάποιαν ἐπικουρίαν ἀπὸ τὰς δυνατωτέρας τῶν.

Μετὰ μίαν ἀκριβῶς ὥραν αἱ μαθήτρίαι ὅλας παρέδιδαν τὰ χειρόγραφα τῶν. Ἄλλες γλωμῆς τόσο, ποῦ ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι θὰ ἐλιποθυμοῦσαν, καὶ ἄλλες ἀνκμμένες, μετὰ αὐτὰ τῶν ξεκοκινισμένα, ὡς ἂν νὰ εἶχαν παλάσει ἐναντίον τρομεροῦ κινδύνου καὶ μόλις ἠσθάνοντο ὅτι ἦσαν πλέον ἀσφαλεῖς. Ἡ κυρία τῆς ἐπιτροπῆς παρελάμβανε τετραδία καὶ μετὰ ἕνα βλέμμα εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης γραμμῆς ἐνοούσε πόσον ὀλίγον τὰ δυστυχισμένα ἐκεῖνα παιδιὰ ἦσαν προετοιμασμένα διὰ νὰ γράφουν καὶ τὰ ἀπλοῦστερα ἀκόμη πράγματα, ὀρθὰ, χωρὶς λάθη γραμματικὰ, χωρὶς ἀσυνταξίαι. Ἦχος, καλλιπέρας, χαρακτὴρ, δυνάμις συνθετικῆς, συγκέντρωσις ἐνοειῶν, τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτὰ. Ἐργαζομένη τὴν διήγησιν ἐκείνην ξηρὰ, στεγνὰ, μετὰ τὴν σύνταξιν τῶν καθαρῶν τῶν ἐξηγήσεων, ὡς ἂν νὰ ἦσαν ξένοι καὶ δὲν ἠμποροῦσαν νὰ γράψουν τὴν γλῶσσάν των διαφορετικὰ παρὰ κατὰ ἕνα μεταφορατικὸν ἀπὸ ἀρχαίων κείμενον. Αὐτὰ αἱ καλλιτέρας, αἱ ἐξυπνότεραι. Αἱ ἄλλαι, ὅσαι δὲν ἠμποροῦσαν νὰ βοηθηθῶν, ἢ νὰ ἀντιγράψουν, ἦν ἀκούσονται, εἶχαν γράψῃ

ἀνοησίες· εἰς τὸ τετραδίδιον τῶν ἐπὶ ἐκκτὸν λέξεων εἶχαν τῆς πενήντα σβυσμένες καὶ τῆς ἄλλες μουντζουρωμένες, εἰς τρόπον, ὥστε νὰ μὴ διακλάζωνται.

Ἡ κυρία ἐδιάλεξε τὰ χειρότερα τετραδία καὶ τὰ ἐκοράτησεν εἰς τὸ μερίδιόν της, ὅταν ἐγίνετο ἡ διανομὴ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς μελέτης τῶν χειρογράφων ἀπὸ τὴν ἐξεταστικὴν ἐπιτροπὴν. Ὁ καθηγητὴς μάλιστα τῶν Ἑλληνικῶν ἐπαρξενεῦθη πῶς ἡ κυρία ἐπρότεινε νὰ πᾶρη καὶ αὐτὴ τετραδία πρὸς διόρθωσιν. Καὶ τὴν ἐφιλοδώρησε μὲ ἓνα βλέμμα εἰρωνικόν, μὲ ἓν βλέμμα φορτωμένον σχολαστικισμόν καὶ οἰκισμὸν, μὲ τὸ ὅποιον ἐφάνετο νὰ λέγῃ. Σὺ, τάλαινά γύναι, σὺ τὸ κατώτερον ὄν, τολμᾷς νὰ νομίζῃς, ὅτι ἔμπορεῖς νὰ διορθώσῃς τετραδία τῆς τάξεώς μου.

Ἄλλ' ἐκτάπει με κάποιον στενοχωρῖον τῆς σκέψης σου, ὅταν ἡ κυρία φυλλομετροῦσα ἓνα τετραδίδιον, ἐστράφη κἄπως ἀπότομα πρὸς τὸ μέρος του καὶ εἶπε. Ἄλλὰ τί ἐλάματε λοιπόν ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια καὶ τί ἐδιδάσκετε, ὥστε τὰ παιδιὰ αὐτὰ κατὰ κανόνα σχεδὸν νὰ εἶναι τόσο ἀμαθῆ καὶ ἀκατάρτιστα καὶ ἀστοιχειώτα; Ἐνας ἀπὸ τοὺς ἐξεταστάς, ἡ μόνη συμπαθὴς φυσιογνωμία καὶ ὁ μόνος ἄνθρωπος μὲ καρδιά, ἤκουσε τὰ λόγια τῆς κυρίας, ἐμάντευσε τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ Ἑλληνιστοῦ καὶ διὰ νὰ οἰκονομήσῃ τὴν περίστασιν καὶ νὰ προλάβῃ δυσάρεστα ἐπενέβη μὲ κλωσούνην. Βλέπω, εἶπε πρὸς τὴν κυρίαν, ὅτι δὲν γνωρίζεσθε μὲ τὸν κ. καθηγητήν. Εἶναι ὁ πικαιότερος ὄλων μέσῃ ἐδῶ καὶ ὅλοι αἱ ἑλληνίδες δασκάλισσαι εἶναι ἔργον του. Δεινός, δεινότατος Ἑλληνιστής, κυρία μου, νοῦς, νοῦς, ἐπρόσθεσε, νομίζω ὅτι ἀνεβίβαζε μὲ τὰ λόγια αὐτὰ εἰς τὴν ὑπόληψιν τῆς κυρίας, τὸν ἄνθρωπον μὲ τὸ ρυπαρὸ καπέλο καὶ τὴν μισολυμένη γραβάτα.

Ἡ κυρία ἐκοράτηθη, καὶ δὲν εἶπε περισσώτερα. Ἄλλως τε ὁ συνάδελφος της καὶ συνήγορος τοῦ Ἑλληνιστοῦ ἤρχισε νὰ τὸν ἐγκωμιάζῃ, νὰ διηγείται ὅτι εἶχε βραβευθῆ εἰς τὰς ἐξετάσεις του εἰς τὸ Πανεπιστήμιον πρὸ σαράντα περίπου ἐτῶν, νὰ ὀμιλῇ περὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς πολυμαθείας τῶν πικαιότερων καθηγητῶν, καὶ ἐπὶ τέλος νὰ ἐνθυμηθῇ στίχους τοῦ Ὀμήρου, τοὺς ὁποίους ἤρχισε νὰ ἀπαγγέλλῃ ἐξάκρως τὸ κάλλος καὶ τὴν ἁρμονίαν των.

Τὴν ὀμιλίαν των διέκοψεν ἡ αἰφνιδία ἐμφάνισις τοῦ γέροντος ἱατροῦ κ. Δαλιάνη, τὸν ὅποιον ἔσπευσε νὰ ὑποδεχθῆ μὲ ἐκδηλώσεις ἰδικιτέρων τιμῶν ὁ ἐνδικεφρόμενος διὰ τὸ Ἄριστα τοῦ υἱοῦ του καθηγητῆς.

— Αἱ! Πόσον ἔχει σπάσει ἡ χολή ἀπὸ τὸ πρῶ-

ὡς τόρξ, ἠρώτησεν ὁ γέρον, ἐνῶ ἐπερίφερε τὸ βλέμμα του ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἕως τὸ ἄλλο ἄκρον τῆς τάξεως; Ξέρετε πῶς μοῦ φαίνεσθε ὅλοι σκας; Σὺν δῆμιον, ποῦ θυσιάζετε εἰς τὸν βωμὸν τῆς σχολαστικότητός σας τόσα ἀβρὰ καὶ νέκ πλασματικά. Για δέτε πρόσωπα! Για δέτε χλωμάδες καὶ ἀγωνίες. Για δέτε κόκκαλα πεταγμένα καὶ μᾶτις ποῦ φαίνονται ὅταν νὰ φωτίζουν ψυχρούς καὶ παγωμένους τάφους.

Ὁ Ἑλληνιστὴς ἤκουε, χωρὶς κἄν νὰ ἐννοῆ περὶ τίνος ἐπρόκειτο. Ὁ ἄλλος, ὁ ἱστορικός, ὁ ὁποῖος εἶχε κλῆ καρδιά καὶ ἦτο κατὰ βῆθος σύμφωνος μὲ τὸν ἱατρόν, ἀπήντησε. Ναι! τὰ κίψερὰ τὰ κοράσια τρέμουν, φοβοῦνται. Μὰ τί νὰ γίνῃ, ὅλοι ἐπεράσμεν ἀπὸ τὰ σκαμνιά αὐτὰ τῶν κατὰδίων καὶ ἔμωις δὲν ἀπεθάνωμεν.

Ἄλλ' ἀπέθανε μέσῃ ἡ ἀγάπη μας πρὸς τὰ γράμματα καὶ πρὸς τὰ ὄρατα καὶ ἀληθινὰ πράγματα, ἀπήντησεν ὁ γιατρός. Καὶ ἡ ἀγωνία αὐτῆς τῶν παιδικῶν χρόνων γίνονται ἔπειτα ὅταν ἐρχεται ἡ στιγμή τῆς τελείας ἐξκντλήσεως, ὁ ὕστε ἰσμός καὶ ἡ νευρασθένεια καὶ ἡ τρέλλα καὶ ὁ μωρασμός. Καὶ ὀπίσω ἀπὸ αὐτὰ ἀκολουθεῖ τρέχοντας ὁ ἐκφυλισμός, τὸ γενικὸν δηλαδὴ ξεριζώμα καὶ ξεχαρβάλωμα τῆς φυλῆς.

Ἄλλὰ τί νὰ γίνῃ, πῶς νὰ γείνη; ἠρώτησεν ὁ ἱστορικός, ἐνῶ τὰ ἄλλα μέλη τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς ἐφάνοντο νὰ ἀδημονοῦν διὰ τὰ ἀκατανόητα λόγια τοῦ ἱατροῦ.

Νὰ μὴ γίνῃ τίποτε, εἶπε θυμωμένος ὁ γιατρός. Νὰ ἀφήσετε τὰ παιδιὰ αὐτὰ νὰ χαίρωνται τὴν ζωὴν καὶ τὴν νεότητά καὶ τὴν ἐλευθερίαν των. Νὰ ἀφαιρέσετε ὅλες τῆς σχολαστικότητας καὶ τῆς κουταμάρας, ποῦ ἔχετε εἰς τὰ προγράμματά σας. Νὰ γκρεμίσετε τὰ εἰρηπιακὰ αὐτὰ ποῦ ὀνομάζετε σχολεῖα. Νὰ κάμετε μεγάλους κήπους, ὅπως εἶχεν ὁ Πλάτων εἰς τὴν Ἀκαδημίαν του καὶ νὰ διδάσκετε ἐλεύθερα, εἰς κάθε ἓνα ἀνεκλόγως τοῦ προορισμοῦ του εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι θὰ τοῦ χρησιμεύσῃ καὶ θὰ τοῦ εἶναι ἀναγκαῖον. Νὰ τί νὰ κάμετε; Νὰ ἀφήσετε τοὺς ἀνθρώπους, ἀνθρώπους, μὲ τὸ μυαλό των φρέσκο καὶ ἔτοιμο εἰς ἀντιλήψεις ὀρατικές, εἰς ἐνοίας ἀπλᾶς, εἰς γεγονότα καὶ ἔργα, ἀλόγα μὲ τὰς ἀνάγκας τῆς καθημερινῆς των ζωῆς. Νὰ ἀφήσετε τὴν φύσιν, ἀκούετε, τὴν φύσιν χωρὶς πιέσεις καὶ σφικτοδεσμίματα καὶ σωρὸ μωρίες, μὲ τῆς ὁποῖας καταγίνεσθε ὅλοι σας, ποῖός νὰ τὴν στρεβλώσῃ καὶ νὰ τὴν χαντακώσῃ καὶ νὰ τὴν πνίξῃ ἐπιτηδαιότερα καὶ συστηματικώτερα.

Ὁ Πρόεδρος ποῦ ἐφάνετο νὰ στενοχωρῆται καὶ νὰ μὴν κρατιέται πλέον, ἐξέσπασεν ἐπὶ τέλος. Αὐτὰ νὰ πᾶτε νὰ ντὰ πᾶτε εἰς τοὺς

Γερμανούς, τὸ μεγάλο αὐτὸ ἔθνος, ἀπὸ τὸ ὅποιον φωτίζομεθα καὶ ἡμεῖς. . . .

— Νὰ βράσω τοὺς Γερμανούς σας, ἀπήντησεν ὁ Δαλιάνης, ἐξαγριωμένος τόρξ καὶ αὐτός. Ἄκουε. Τοὺς βράζω τοὺς Γερμανούς σου! τοὺς χονδροκρότους αὐτούς, μὲ τὰ μολυβένια κεφάλια καὶ τὰ σιδεροδεμένα μυκλά! Μωρέ, Γερμανία θὰ μοῦ κάμετε τὴν Ἑλλάδα. Γίνου ντὲ καὶ σὺ χονδροκόκκαλος καὶ χονδροκέφαλος καὶ σαρκυτάπηχος ὅταν τὴν ὀλόγῃς αὐτὸν ταῦρο τῆς Πομερανίας. Κι' ἀφοῦ δὲν μπορεῖς νὰ γίνῃς, πῶς θέλεις νὰ ἀφομοιώσῃς τὸ μυκλό σου μὲ τὸ δικό του. Ἄκουε, Γερμανούς! Μωρέ γιατί νὰ μὴ μάθῃς καὶ νὰ μὴ σπουδάσῃς τὸ παιδί σου, ὅπως τὸ μάθαιναν καὶ τὸ ἐσπούδαζαν οἱ πικαιοί, οἱ μεγάλοι σου πρόγονοι, ποῦ ἦσαν τῆς ἰδίης φυλῆς μ' ἐσένα καὶ τῆς ἰδίης λεπτής ἀντιλήψεως καὶ τῆς ἰδίης καττικευῆς τοῦ μυκλοῦ καὶ τῆς ψυχῆς;

(Ἀκολουθεῖ)

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΚΙΗΣΙΣ

Τὰ ἐγκαινία τῆς ἐκθέσεως τοῦ νεοσυστάτου σωματείου ἡ «Πρόδος», ἀπέδειξαν πόσοι κρυμμένοι θησαυροὶ καλλιτεχνικῆς ἐμπνεύσεως καὶ βιοτεχνικῆς παραγωγῆς ἔμεναν ἀχρησιμοποίητοι καὶ ἀνεκμετάλλευτοι.

Ὅ,τι ἐξετέθη ἐκεῖ ἦτο ὄρατον καὶ ἀπολύτως καλλιτεχνικόν. Καὶ παρήλασαν εἰς κεντήματα καὶ νταντέλες ὅλοι αἱ ἐποχὰι τοῦ σχεδίου, ἀπὸ τοὺς μαϊάνδρους καὶ τὰ κλασικὰ ἀνθεμια ἕως τὰ θαυμασία σχέδια καὶ θαυμασίας ἐκτελέσεις Watteau, τὰ ἐκτεθέντα ἀπὸ κυρίας τῆς Κεφαλληνίας καὶ ἕως τὰ νεώτερα art nouveau.

Αἱ γυναικεῖαι φυλακαὶ, τὸ ὄργανοτροφεῖον Πειραιῶς καὶ ἄλλα ἐπίσης σωματεῖα εἶχαν ἴδια τμήματα, μόνον διὰ τὰς δύο ἡμέρας τῶν ἐγκαινίων. Ἡ δεσποινὴ Σταυρούλα Πιερράκου ἢ μὲ τὸσον φανατισμὸν ἐργαζομένη πρὸ ἐτῶν πρὸς ἀναγέννησιν τῆς ἀρχαίας κεραμικῆς καὶ ἀγγειοπλαστικῆς, ἐξέθεσεν ὄρατα δοχεῖα μὲ γραφὰς ἀρχαίων σχεδίων καὶ πινάκια καὶ γλάστρες, μίαν πλουσιωτάτην συλλογὴν πολυτελῶν ἀγγείων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἓνα ὀρατότατον καὶ ἀπέραντον, παραγγεζμένον ἀπὸ τὴν πριγκίπισσαν Ἀλικίην.

Ἡ βασίλισσα καὶ ὅλοι αἱ πριγκίπισσαι ἐπισκέφθησαν τὴν ἐκθεσιν καὶ ἠγάρασαν διάφορα ὄρατα πράγματα ἀπὸ αὐτῆν. Καὶ πλῆθος κόσμου ἔτρεξε νὰ δώσῃ τὴν συνδρομὴν του καὶ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν κ. Παπαδοπούλου καὶ τὰς κυρίας της εἰς τὸ ἔργον των.

Τὸ εὐχάριστον εἶναι, ὅτι αἱ πρωταγωνίστριαι τῆς «Πρόδος» εἶναι πραγματικῶς καλλιτέχνιδες καὶ ἔθεσαν ὡς βᾶσιν καὶ ὡς ὄρον ἀπαράβατον τῆς ἀποδοχῆς ἔργων τὸ τέλειον σχέδιον καὶ τὴν ὅσον τὸ δυνατόν ἑλληνικώτεραν καταγωγὴν του.

Ἡ κ. Ἄννα Παπαδοπούλου, εἶναι γεννημένη καλλιτέχνις καὶ προωρισμένη πραγματικῶς νὰ συντελέσῃ πολὺ εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν βιοτεχνίαν τῆς Ἑλλάδος. Τὰ κατὰ καιροὺς ἐκτεθέντα εἰς διαφόρους ἐκθέσεις ἔργα της, τὴν ἀναδεικνύουν μοναδικὴν εἰς τὴν κοσμητικὴν

κ. ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
Πρόεδρος τῆς «Πρόδος»

ἰδίᾳ τέχνην (art decoratif) τὴν εἰδικῶς κατάλληλον διὰ τὴν γυναικεῖαν βιοτεχνίαν. Καὶ ὁ χαρακτήρ της ὁ τόσο ἀνεξάρτητος καὶ ἡ δραστηριότης της καὶ ἡ μεγάλη αὐταπάρνησις της καὶ ὁ πόθος της νὰ φανῇ χρήσιμος εἰς τὸ φύλον της καὶ εἰς τὴν τεχνικὴν μόρφωσιν του, τὴν ἐνεδείκνυαν διὰ τὸ ἔργον, τὸ ὅποιον ἐδημιούργησε καὶ τοῦ ὁποίου ἡ πρόοδος εἶναι βεβαία καὶ ἐξησφαλισμένη.

Ὁ Ἑθνικὸς Σύνδεσμος τῶν Ἑλληνίδων συνήθε προχθὲς εἰς συνεδρίαν, πρώτην αὐτὴν μετὰ τὴν σύνταξιν τοῦ Καταστατικοῦ καὶ τὴν προσάρτησιν τοῦ Συνδέσμου εἰς τὸ Διεθνὲς Συμβούλιον τῶν Γυναικῶν. Κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτὴν ἀνεγνώσθησαν παρὰ τῆς δος Μαρίας Καλαποθάκη διάφοροι ἀνακοινώσεις τῶν διαφόρων ξένων ἐθνικῶν Συμβουλίων, ὡς καὶ τοῦ Διεθνoῦς Συμβουλίου τοῦ προεδρευομένου παρὰ τῆς λαίδης Aberdeen. Αἱ ἀνακοινώσεις συνοψίζονται εἰς τὴν σύγκλησιν Διεθνoῦς γυναικεῖου Συνεδρίου εἰς Καναδὰ κατὰ τὸ 1909, εἰς τὸ ὅποιον προσκαλοῦνται νὰ ἀντιπροσωπευθοῦν καὶ αἱ γυναῖκες τῆς Ἑλλάδος διὰ τοῦ Ἑθνικοῦ Ἑλληνικοῦ Συνδέσμου. Ἐπίσης κατὰ τὸν 7)θριον τοῦ 1908 συγκαλεῖται προκαταρκτικὸν Συνέδριον εἰς Γενεύην, εἰς τὸ ὅποιον ἐπίσης προσκαλεῖται νὰ ἀντιπροσωπευθῇ ὁ Ἑλληνικὸς Σύνδεσμος. Τὸ ἐν Λονδίνο ἰνστιτούτον ἀνακοινεῖ ὅτι συνιστᾷ σωματεῖον, τοῦ ὁποίου μέλη δύνανται νὰ ἐγγραφῶσι γυναῖκες ὄλων τῶν ἐθνικότητων. Αὐταὶ δύνανται νὰ λαμβάνουν πᾶσαν πληροφορίαν περὶ τοῦ Συνεδρίου ἀπὸ τὰς κυρίας τοῦ σωματείου, αἱ ὅποια τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν των. Ἐπίσης ἀνακοινεῖται ὅτι εἰς Λονδίνον συνέστη νέον σωματεῖον κυριῶν, τὸ ὅποιον παρκαλοῦσθαι τὰ παιδιὰ τὰ ἀποφοιτῶντα τῶν δημοτικῶν σχολείων καὶ τὰ

τοποθετεί εις διαφόρους έργασίας, συμφώνως πρὸς τὴν κλίσιν καὶ τὴν ιδιοφυίαν ἐκάστου, καὶ ὄχι πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις ἀμαθῶν καὶ δυστρόπων γονέων καὶ ἐργοστασιάρχων. Καὶ τέλος ὅτι τὸ Συμβούλιον τοῦ Συνεδρίου, τοῦ συγκαλουμένου εἰς τὴν Ὀλλανδίαν διὰ τὰ Πολιτικά Δικαιώματα τῶν Γυναικῶν τὸν προσεχῆ Ἰούνιον, ζητεῖ τὴν δημοσίευσιν τῆς εἰδήσεως ταύτης, καὶ τὴν πρόσκλησιν εἰς συμμετοχὴν αὐτοῦ τῶν ἐνδιαφερομένων διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο Ἑλληνίδων.

Μετά τὰς ἀνακοινώσεις ταύτας ἡ κ. Παρρὲν ἀντιπροσωπεύουσα τὸ Ἑπαγγελματικὸν Τμήμα τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑλληνίδων, εἶπεν, ὅτι ὁ Ἐθνικὸς Σύνδεσμος πρέπει νὰ ὀρίσῃ τὰς συνεδρίας του κἄπως συχνότερας διὰ νὰ μελετᾷ καὶ κανονίξῃ ζητήματα, ἀναφερόμενα εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους καὶ τὰ σωματεῖα τὰ ὁποῖα ἀντιπροσωπεύει.

Ἡ Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου τῶν ἐργατίδων Πειραιῶς κ. Ξανθάκη ἀνεκρίνωσε τότε ὅτι εἶναι ἐπιβεβληνὴ ἀνάγκη νὰ ληφθῶν μέτρα διὰ τὴν Κυριακὴν ἀργιαν τῶν ἐργατίδων τῶν ἐργοστασίων Πειραιῶς, αἱ ὁποῖαι καταδικάζονται, νὰ ἐργάζωνται, χωρὶς οὔτε κἂν μίαν ἡμέραν ἀναπαύσεως καὶ ἀναψυχῆς κατὰ ἑβδομάδα. Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀντηλλάγησαν διάφοροι σκέψεις περὶ ἐνεργείας καὶ ἡ συνεδρία διελύθη.

Ἡ φιλανθρωπικὴ ἀγορὰ ἐν Πειραιεὶ ὑπὸ τῆ προστασίᾳ τῆς Α. Υ. τῆς πριγκηπίσσης Ἀλιχῆς διεξήχθη ἐν τῷ φουαγιέ τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου ὑπὲρ τῶν νεκτερινῶν σχολῶν τοῦ Πειραικοῦ Συνδέσμου καὶ τῶν σταθμῶν τῶν Πρώτων Βοηθειῶν.

Χάριν τῆς ἀγορᾶς εἶχον τοποθετήσῃ τραπεζάκια με διάφορα κομφοτεχνήματα καὶ ἄλλα εἶδη ἡ Α. Υ. ἡ πριγκηπίσσα Ἀλιχῆ καὶ αἱ κυραὶ καὶ δεσποινίδες: ἡ κυρία τοῦ Δημάρχου Πειραιῶς Μελομένη Δ. Σκυλ. Ὀμηρίδου, Βαβδανάκου Ζαβογιάννη, Ἡλιοπούλου, Κορωναίου, Γεωργῆ, Ρεδιάδου κλπ. Τὸν λαχὸν διεθύθηεν ἡ κ. Πία Φεράλλη, τὴν πώλησιν δὲ τῶν λαχνῶν αἱ δεσποινίδες Ξανθάκη καὶ ἡ κ. Παίκου, τὸ δὲ μπουφέ ἡ κ. Ἀργυρῆ Φεράλλη καὶ ἡ κ. Ἐλίξα Δαμυλᾶ μετὰ τῆς δεσποινίδος θυγατρὸς τῆς.

Ἡ ἀγορὰ ὑπὸ τοὺς ἤχους τῆς Φιλαρμονικῆς Μουσικῆς τοῦ Δήμου διεξήχθη μετὰ ζωηρότητος, αἱ δὲ ἐξ αὐτῆς εἰσπράξεις ἀνῆλθον, εἰς ἀρκετὰ ἱκανοποιητικὸν ποσόν.

Ἡ Α. Υ. ἡ πριγκηπίσσα Ἀλιχῆ ἐκτὸς τῶν κομφοτεχνημάτων καὶ ἄλλων εἰδῶν, τὰ ὁποῖα διέθεσε πρὸς πώλησιν διὰ τὸ τραπεζάκι τῆς, προσέφερεν ἐπίσης καὶ δραχμ. 500.

Ἐπίσης ἡ κ. κόμησσα Ριανκούρ συντρέγουσα τὰ δύο ταῦτα ἱδρύματα, ἀπέστειλεν ὑπὲρ τῶν σκοπῶν αὐτῶν 1,000 δρ.

Αἱ γυναῖκες τῆς Ἰσπανίας ἀπηθύθησαν πρὸς τὴν Βουλὴν αἰτησιν. ὅπως ἐπιτραπῆ εἰς αὐτὰς δικαίωμα ψήφου κατὰ τὰς δημοτικὰς ἐκλογάς. Δυστυχῶς ἡ πρότασις τῶν ἀπερρίφθη. Οἱ ψηφισάντες ὑπὲρ ἦσαν 35, οἱ κατὰ 65.

Αἱ γυναῖκες τῆς Δανίας ἐξ ἄλλου ἀναμένουν ἀναπομόνοι τὴν ἡμέραν τῆς συζητήσεως τοῦ ὑποβληθέντος νομοσχεδίου εἰς τὴν Βουλὴν περὶ πολιτικῆς ψήφου τῆς γυναικός. Ἡ ἐπιτυχία τῶν Δανίδων θεωρεῖται βεββαία, διότι ἔχουν ἤδη ἐξασφαλίσει τὴν πλειονοψηφίαν τῆς Βουλῆς ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου τῶν.

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΞΕΡΕΤΕ

Ἀδυνατεῖτε, ἐὰν δὲν τρώγετε ζυμαρικά, ψωμί, σάλτσοι, καρπούς ξηρούς καὶ ἂν δὲν πίνετε ὅταν τρώγετε. Ἀδυνατεῖτε ἂν κάμνετε τακτικὰ massage εἰς τὰ μέρη τοῦ σώματος, ποῦ αὐξάνει τὸ πάχος. Τὸ ἰώδιον τοῦ ποτασίου, χρησιμοποιούμενον εἰς τὸ massage, ἀφαιρεῖ τὸ πάχος καὶ δυνάμνει τὰς σάρκας. Λουτρά ἀρωματικά 35 βαθμῶν, εἰς τὰ ὁποῖα ρίπτετε μιά ὄκα ξεῖδι, μετριάζουν καὶ ἐλαττώνουν ἀρκετὰ τὸ πάχος.

Ἐπίσης ἀδυνατεῖτε, ἐὰν κάμνετε massage ὅπου ἔχετε πολὺ πάχος με τὰ ἐξῆς: 30 δρ. γλυκερίνη καὶ 7 δρ. βάλγμα ἰωδίου. Ἀνακατόνετε καὶ μεταχειρίζεσθε εἰς τὸ massage Ἐπίσης 30 δρ. σαποῦνι ἄσπρο ξυμένον εἰς κόβιν, 7 δρ. φλούδα λεμονιοῦ, 3 δρ. ἰώδιον ποτασίου καὶ 7 δρ. λευκὴν βαζελίναν. Ἀνακατόνετε καὶ κάμνετε ἐντριβάς καθ' ἡμέραν.

Καθαρίζετε τὴς κορδέλες σας, ἂν τὴς τρίψετε με φανέλαν μουσκειμένην με μπενζίναν καὶ τὰς σιδερώσετε ἀπὸ τὴν ἀνάποδὴν με ζεστὸ σίδερο. Γίνονται δὲ ἐντελῶς κινουόμενες ἂν τὴς πλύνετε με τὴν ἐξῆς διάλυσιν 50 δρ. σπίρο 10 δρ. μέλι καὶ 20 δρ. σαποῦνι ἄσπρο. Διαλύετε ὅλα μαζῆ καὶ ἔπειτα με μίαν βούρτσαν ἢ με σφουγγαράκι τρίψετε τὴν κορδέλλαν καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη. Ἐπειτα τὴν περνᾶτε με καθαρὸ σφουγγάρι βουτηγμένον στὸ νερὸ τὴν ἀπλύνετε ἐπάνω εἰς ἕνα πανὶ ἀνοικτὴ καὶ τὴν σιδερώσετε.

Διὰ νὰ σηκώσετε τὸ γχοῦδι τοῦ βελούδου καὶ νὰ τὸ σιδερώσετε, βρέξετε ἕνα πανί, βάζετε νὰ σὰς κρατήσουν τὸ βελούδο τεντωμένον εἰς τὸν ἀέρα ἀπὸ τὰ δύο ἄκρα, θέτετε τὸ βρεγμένον πανὶ ἀπὸ τὴν ἀνάποδὴ τοῦ βελούδου καὶ σιδερώνετε. Τὸ ἀφήνετε ἔπειτα κρεμασμένον νὰ στεγνώσῃ ἐντελῶς. Ἄν τὸ βελούδο σας εἶνε κατὰ τύπους καθισμένον κρατήσατε τὸ τεντωμένον ἐπάνω εἰς ἀχνόν. Ἄν εἶνε λιγδοκισμένον καὶ ἔχουν πέσει κερυὶ ἐπάνω, βάλετε ἀπὸ τὴν ἀνάποδὴ ἕνα πανὶ βρεγμένον με σπίρο καὶ σιδερώσετε.

ΤΑ ΣΑΒΒΑΤΑ

ΤΗΣ ἙΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ,

Τὸ Σάββατον τῆς 15 Μαρτίου ἀνέγνωσεν ὁ κ. Ἀνδρέας Καρκαβίτσας ἕνα διήγημά του «Τὸ Στοιχεῖο τοῦ σπιτιοῦ» τόσον ἀληθινὸν καὶ χαρκτηριστικὸν τῶν λαϊκῶν προλήψεων, γραμμένον με τὴν δύναμιν, με τὴν ὁποίαν γράφει πάντοτε ὁ κ. Καρκαβίτσας καὶ με τὴν θαυμασίαν τῶν εἰκόνων του ζωηρότητα.

Ἡ κ. Παρρὲν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς εἰκοσιπενταετηρίδος τοῦ κ. Ἀλ. Παπαδιαμάντη, ἀνέγνωσε τὴν περὶ αὐτοῦ μελέτην τῆς, ὁ κ. Λάμπρος Πορφύρας, ἕνας ἀπὸ τοὺς συμπαθεστέρους καὶ δυνατωτέρους Ἑλλήνας ποιητὰς ἀπήγγειλε με τὴν μελαγχολικὴν καὶ γλυκεῖαν ἀπαγγελίαν του δύο ὠραῖά του ποιήματα, χειροκροτηθέντα. Ἐπειτα ὁ νεὸς ποιητὴς κ. Φώτιος Πολίτης ἀπήγγειλεν ἕνα ἰδικὸν του πρωτότυπον ποίημα, ὠραιότατον καὶ μετ' αὐτὸ τὸν «Καυγᾶ τοῦ Ἀχιλλέως με τὸν Ἀγαμέμνονα» καὶ τὰ «Τάλλαρα» τοῦ Λασκαράτου. Ὁ κ. Φ. Πολίτης με τὴν θαυμασίαν ἀπαγγελίαν τῶν δύο αὐτῶν σατυρικῶν ποιημάτων ἀναδεικνύεται καλλιτέχνης πρώτης δυνάμεως, Ἑλλῶν Κοκλῶν ὁ νεώτερος, τόσον εἶναι μῦθος

καὶ εἰς τὸν τόνον τῆς Κεφαλαιακῆς προφορᾶς καὶ με τὸσιν τελειότητα μορφασμῶν, σχηματῶν καὶ ἐκφράσεως ἀπέδωκε τὸ λεπτόν καὶ ἰνκτικόν πνεῦμα τοῦ μοναδικοῦ καὶ πρωτοτύπου Κεφαλαιῶνος σατυρογράφου. Ὁ κ. Πολίτης νεώτατος ἀκόμη καὶ ἐντελὸς αὐτοδιδάκτος θὰ γίνῃ βεβαίως πολὺ, πολὺ μεγάλος εἰς τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς τέχνης, ἐὰν ἡ πρόβησις τὸν ἀφήσῃ νὰ ἐπιδοθῆ εἰς εἰδικωτέρας σπουδάς.

Τὸ Σάββατον τῆς 22ας Μαρτίου ὁ κ. Δ. Καμπούρογλου ὁ γνωστὸς τῶν ἐπὶ Τουρκοκρατίας Ἀθηνῶν ἱστοριοδίφης ὠμίλησε περὶ τῶν ἀρχαίων ναῶν τῶν Ἀθηνῶν, οἱ ὁποῖοι ἐξισλαμίσθησαν ἐπὶ Τουρκοκρατίας καὶ ἔγειναν τζαμιά. Εἰς μόνον ἐσώθη, τὸ Θεσεῖον, καὶ τοῦτο διότι οἱ χριστιανοὶ ἐπιτροποὶ αὐτοῦ—πρὸ τῆς Τουρκοκρατίας οἱ ναοὶ εἶχαν γίνεαι χριστιανικοί—εἶχαν τὴν ποιηρίαν νὰ κλείσουν τὸν ναὸν καὶ νὰ προσφέρουν εἰς τὸν Ὀθωμανὸν ἀρχοντα τῶν Ἀθηνῶν τὸ κλειδί του, με τὴν συμφωνίαν νὰ τοὺς τὸ διδῆ ἀπαξ τοῦ ἔτους διὰ νὰ λειτουργοῦν τὸν ἅγιον Δημήτριον, ἀνταλλάσσοντες ἐκάστοτε τὸ κλειδί αὐτὸ με ἕνα μεγάλο ἀργυροῦν, τὸ ὁποῖον ἐδώρουν εἰς τὸν Τοῦρκο τοπάρχην. Ὁ Τοῦρκος με τὸ κέρδος τοῦ ἀσημένιον κλειδιοῦ διετήρησε τὸ Θεσεῖον ναὸν χριστιανικὸν καὶ μόνον, παραπονούμενος διότι ἀπαξ τοῦ ἔτους ἐλειτουργεῖτο, ἐλαβε τὴν ἀπάντησιν ὅτι ὁ αἰδμητήρως ἦτον ἀκαμάτης καὶ δὲν ἐδέχετο συχὰς λειτουργίας. Ἐκτοτε τὸ Θεσεῖον ὠνομάσθη ἰπὸ τὸν λαὸν Ἀιδμητήρως ὁ ἀκαμάτης. Ἡ ὁμιλία τοῦ κ. Καμπούρογλου, φυσικὴ καὶ ἀπλῆ ἔθελε τὸ ἀκροατήριον του, τὸ ὁποῖον τὸν κατεχειροκρότησε. Ὁ κ. Φώτιος Πολίτης παρακλήθεῖς καὶ πάλιν θερμώτατα ἐπανελάβε τὰ «Τάλλαρα» τοῦ Λασκαράτου καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ μακαρίτου Κόκκου, σατυρικωτάτου καὶ αὐτὸ ποίημα, τὸ ὁποῖον ἐχειροκροτήθη ἐνθουσιωδῶς.

Ἐπειτα ὅταν τὸ ἀκροατήριον ἀραιώθη ὁ κ. Α. Μάτεσης ὠμίλησε περὶ τοῦ ποιητικοῦ ἔργου τοῦ διασημοῦ Ἰταλοῦ ποιητοῦ Στεκέτη, τοῦ ὁποῖου τὰ ὑπὸ τὸν τίτλον Posthumus ποιήματα ἔχει μεταφράσει με θαυμασίαν τέχνην καὶ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀπήγγειλε τὰ ἐκλεκτότερα.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ἑλληνικὴ Σχολή. Ὁ κ. Στάης ὠμίλησε περὶ τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ Σουνίου καὶ περὶ τῆς ἐπιγραφῆς, ἡ ὁποία ἀνεκαλύφθη παρ' αὐτοῦ καὶ πιστοποιεῖ ὅτι ὁ θεωρούμενος ναὸς τῆς Ἀθηναίας εἶναι τοῦ Ποσειδῶνος. Περὰ τὸν ναὸν ἀνευρέθη μεγάλη στήλη καὶ ἄλλα μνημεῖα ἀνήγοντα εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, τὰ ὁποῖα μετεφέρθησαν εἰς τὸ Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον.

Γερμανικὴ Σχολή. Ὁ κ. Δαίρπρελδ ὠμίλησε περὶ τῆς Ὀμηρικῆς Γεωγραφίας καὶ τῆς διαφορᾶς ἐν σχέσει πρὸς τὰς σημερινὰς ὀνομασίας τῶν πόλεων. Ἡ Πελοπόννησος π. χ. τότε ὠνομάζετο Ἄργος με πρωτεύουσιν πόλιν τὰς Μυκήνας, ἐνῶ ἡ Σπάρτη οὔτε ὑπῆρχε. Κατέλγε δὲ με τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Πύλου τῆς Ὀμηρικῆς ἐποχῆς, τῆς πατρίδος τοῦ Νέστορος ἡ ὁποία δὲν εἶναι ἡ τοῦ Ναυαρίνου, οὔτε ἡ γνωστὴ τῆς Ἠλίδος ἀλλ' ἡ ἀνακαλυφθεῖσα παρ' αὐτοῦ πλησίον τῆς Ὀλυμπίας, εἰς τὴν ὁποῖαν ἀνεῦρε λέιψαν ἀρχαίου

ἀνακτόρου καὶ ἀποθήκην ὀλοκληρῶν πίθων, εἰς ἕνα τῶν ὁποῖων διετηροῦντο ἀπηνηρακωμένα σῦκα. Ὅλα αἱ ὁμηρικὴ περιγραφαὶ συναντῶνται με τὰς ἀνακαλύψεις τοῦ κ. Δαίρπρελδ περὶ τῆς ἡμαθούσσης Πύλου, ἡ ὁποία πραγματικῶς ὑπῆρξε πλησίον τῆς θαλάσσης, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀμμώδους καὶ ἐλώδους ἀκτῆς τοῦ Ἄλφειοῦ.

Ἀμερικανικὴ Σχολή. Ὁ κ. Σμιθ ἐπαρουσίασεν ἀρχαίας ἐπιγραφὰς τῆς Κορίνθου, τῶν ὁποῖων ἡ ὠραιότερα ἀναφέρεται εἰς τὴν νίκην τοῦ Κορινθίου στρατηγῶ Τυμολέοντος ἐν Σικελίᾳ, τοῦ ὁποῖου τὸ ἄγαλμα ὕψωσεν οἱ εὐεργετηθέντες παρ' αὐτοῦ. Ἄλλ' ὁ ἀρχαιολογικὸς θρίαμβος τοῦ δεκαπενθημέρου αὐτοῦ ὀφείλεται εἰς μίαν ἀρχαιολόγον κυρίαν τὴν μίς Gardiner. Ἡ ὁποία κατέπληξε με τὴν εὐγλωττίαν τῆς ἀλλὰ καὶ με τὴν θαυμασίαν ἀρχαιολογικὴν ἐργασίαν τῆς. Ἡ νέα ἀρχαιολόγος ὠμίλησε περὶ τοῦ μνημείου τοῦ Δαύου εἰς Θεσσαλίαν, περὶ τοῦ ὁποῖου πρὸ ἡμερῶν εἶχεν ὀμιλήσει ὁ κ. Κερραμόπουλος, καὶ τὴν ἀνακάλυψιν καὶ ἀναστήλωσιν τοῦ ὁποῖου εἶχε κάμει ὁ κ. Homolle, ὁ πρῶτος ἀνακαλύψας καὶ τὸ ψαλίδι τοῦ Σίσυφου.

Ἡ μίς Gardiner εὐρίσκει τὴν ἀνασύνθεσιν τοῦ μνημείου παρὰ τοῦ κ. Homolle ἀνεπιτυχῆ, ἀπὸ οὔτε ὁ Σίσυφος ὁ τοποθετημένος εἰς τὴν πρώτην πρὸς τὰ ἀριστερὰ τοῦ συμπλέγματος θέσιν εἶναι εἰς τὴν θέσιν του, οὐδ' ὁ Τηλέμαχος, ἔργον τέχνης πολὺ ὑποδεσσοτέρως ἀνήκει εἰς τὸ συμπλεγμα.

Ἡ μίς Gardiner με τὸν διαθήτην καὶ τὸ μέτρον ἀνά χειρὰς ἀποδεικνύει, ὅτι εἰς τὴν θέσιν τοῦ Τηλεμάχου, —ξένου πρὸς τὸ μνημεῖον—πρέπει νὰ μεταφερθῆ ὁ Ἄγγελος, εἰς τὴν θέσιν πάλιν τοῦ ὁποῖου πρέπει νὰ μεταφερθῆ τὸ παρὰ τοῦ κ. Κερραμοπούλου κατὰ τὰς τελευταίας ἀνασκαφὰς ἀνευρέθην ἄγαλμα. Εἰς τὴν κενρὴν δὲ ὑπολειπομένην θέσιν, τὴν τελευταίαν πρὸς τὰ δεξιὰ τὸ μνημεῖον ἀρχαιολόγος τοποθετεῖ τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀθηναίας, προστάτιδος τῶν Θεσσαλῶν, ἀπὸ τῆς ὁποίας κατήγετο ἡ δυναστεία τοῦ Δαύου. Φαίνεται ὅτι οἱ ἀρχαιολόγοι, εἶναι σύμφωνοι με τὴν νέαν Ἀμερικανίδα συνάδελφόν των καὶ ὅτι υἱοθέτησαν τὴν ἐπιθυμίαν τῆς, ὅπως τὸ μνημεῖον ἀνασυντεθῆ κατὰ τὰς ὑποδείξεις τῆς.

Αὐτὸ ὀνομάζετα γυναικεῖος ἐπιστημονικὸς θρίαμβος καὶ ἀναδεικνύει τὴν εὐσυνείδητον ἐργασίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν αὐστηρὰν παρατηρητικότηταν τῆς μίς Gardiner, τὴν ὁποῖαν δὲν ἐπηρέασε τὸ μεγάλο ὄνομα τοῦ κ. Homolle, ὅπως ἀρεσθῆ καὶ περιορισθῆ ὡς οἱ ἄνδρες ἀρχαιολόγοι εἰς τὰς ἰδικὰς του ἀνακαλύψεις. Τὴν δίδει Gardiner συνεχάρησαν θερμῶς καὶ ἐπευφήμησαν ὅλοι οἱ παρευθέντες εἰς τὴν ὁμιλίαν τῆς.

Ὁ κ. Clapp ὠμίλησε περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Πινδάρου ὀνομασίας τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ τὸν τίτλον λιπαράι, τὸν διαφοροτρόπως σχολιασθέντα. Κατὰ τὸν κ. Clapp, οὔτε διότι οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν ἦσαν καλοθρεμμένοι, ἀλλ' οὔτε διὰ τὸ πλοῦσιον ἔδαφος, ἀλλὰ διὰ τὴν κρυσταλλώδη καὶ ἀπαστρέπτουσαν διὰζυγιαν τοῦ ὀριζοντος ὠνομάσθησαν αἱ Ἀθηναῖαι παρὰ τοῦ Πινδάρου λιπαράι.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

Ὁ κ. Ἀλέξανδρος Φιλανδελφεὺς ἤρχεισεν τὰ μαθήματά του περὶ τῆς ἀρχαίας φιλολογίας καὶ τέχνης εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Ἀθηναϊκῆς Μανδολιναίας.

Τὰ μαθήματα αὐτὰ ἀνταποκρίνονται εἰς μίαν ἀληθινὴν ἀνάγκην καὶ παρέχουν τὴν εὐκαιρίαν εἰς ὅλους καὶ ὅλας, αἱ ὁποῖαι τόσον ὀλίγα πράγματα περὶ Ἑλληνικῆς Φιλολογίας μανθάνουν εἰς τὰ σχολεῖα νὰ ἐντυφῶσιν

εις την ωραίαν διδασκαλίαν του κ. Φιλαδελφείως.

Το πρόγραμμά του εύριτατον περιλαμβάνει τούς αρχαίους ποιητάς από του Όμηρου και Ήσιόδου μέχρι των Αλεξανδρεινών, και επισκέψεις εις τὰ Μουσεια και τὰ αρχαία μνημεία μετά διδασκαλίας επίτοπιου. Τὰ μαθήματα δίδονται ανά πένταν Τρίτην και Παρασκευήν, από τας 4—5 μ. κ. και ή εισσδος ωρίσθη εις μίαν δραχμήν.

ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ ΚΑΙ ΚΟΥΖΙΝΑ

Είδη του Πάσχα. Γσουρέκια. Ετοιμάζετε τὸ προζύμι σας, ὅπως συνήθως με 250 δρ. φαρίνας, 25 δρ. μαζή, τὴν ὅποιαν πέρνετε εἴτε ἀπὸ μύρον, εἴτε ἀπὸ φούρνου, και ὀλίγο ἀλάτι. Βάζετε τὴν φαρίνα σας εἰς μιά σουπερίτσα, κίμνετε τρούπη εἰς τὸ μέσον, ρίπτετε τὸ προζύμι σας ἀναλυμένο με ὀλίγο ζεστό νερό και τὰ ἀνακτόνετε ὅλα μαζή, ἕως ὅτου νὰ σχηματίσετε μίαν ζύμη μαλακήν, τὴν ὅποιαν σκεπάζετε και ἀφήνετε εἰς ζεστό μέρος ἕως ὅτου νὰ ἀνεθῇ. Πρέπει νὰ φουσκώση σχεδὸν εἰς τὸ τριπλὸν τοῦ ἀρχικοῦ του ὕψους.

"Ὅταν εἶναι ἐτοιμη, τότε βάζετε εἰς μεγάλην λεκάνην δύο ὀκάδες, φαρίνα γαλλική, κίμνετε εἰς τὸ μέσον μιά τρούπα, ἀναλύετε 300 δρ. βούτυρο και τὸ χύνετε μέσα, τὸ ἀνάλογον ἀλάτι και 100 ζάχαρι. Ἄν τὰ θέλετε γλυκά, προσθέτετε ζάχαρι, πάντα φιλοκοπανισμένη. Ζυμώνετε ὅλα μαζή και ἔπειτα προσθέτετε ἀπὸ 10-16 αὐγά και ἐξακολουθετε νὰ ζυμώνετε. Προσθέτετε και τὴν μαζή και ζυμώνετε καλὰ, ἕως ὅτου νὰ συσσωματωθῇ ἡ μαζή με τὴν ζύμη. Ζυμώνετε, πάλιν και προσθέτετε ὀλίγη ψιλή κανέλλα ἢ μαστίχα. Ἐπειτα ἀλευρώνετε τὴν λεκάνην σας, ἀφήνετε τὴν ζύμη σκεπασμένη και εἰς μέρος θερμὸν νὰ ἀνεθῇ. Ὅταν εἶναι ἐτοιμη, πλάττετε τὰ τσουρέκια σας, τὰ ἀλοίφετε με κίτρινο αὐγοῦ, τὰ βάζετε εἰς βουτυρωμένη λημχρίνα ἢ ταψι και τὰ στέλλετε εἰς τὸν φούρνο.

Τὰ κόκκινα αὐγά γίνονται ωραιότερα και χωρὶς στίγματα, ἂν ἀφήσετε τὴν ἀνάλογον βαρὴν εἰς ὀλίγο ζυδι πρὶν νὰ τὴν βράσετε με τὰ αὐγά. 10 ὥρες.

Πασχαλινὴ δοῦπα. Καθαρίζετε τὰ ἔντερα τοῦ ἀρνιοῦ, τὰ σχίζετε, τὰ πλύνετε και τὰ περνάτε ἀπὸ λεμόνι. Ἐπειτα τὰ φιλοκόπτετε ὡς και τὰ φλεμονάκια και τὴν καρδιά. Ψήνετε με βούτυρο ὀλίγα φρέσκα κρομμύδια και ὀλίγον ἄνιθο, βάζετε μέσα τὰ ἐντόσθια και τὰ κοκκινίζετε ὀλίγο. Τὰ σβύνετε με ἄσπρο κρασί. Και ἔπειτα ρίπτετε τὸ ἀπὸ βοδινὸν κρέας ζουμί σας. Ὅταν βράσουν ρίπτετε και ὀλίγο ρύζι και τὰ κόπτετε με αὐγολέμονο.

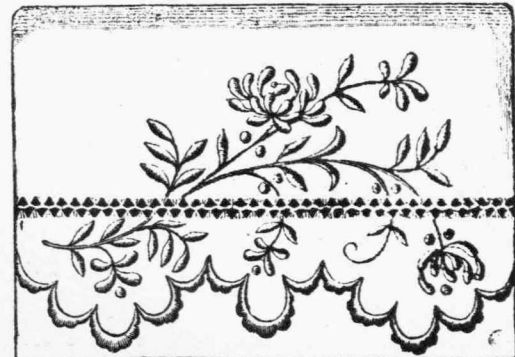
Τὰ ἄλλα ἐντόσθια τοῦ ἀρνιοῦ, δηλαδὴ σκοτάκια, νεφράκια, γλυκάδια και ἂν θέλετε και κανένα μυαλό, τὰ κόπτετε και τὰ κοκκινίζετε με ὀλίγο βούτυρο και τὰ σβύνετε με ὀλίγο ἄσπρο κρασί. Χωριστὰ βράζετε 1/2 ὀκ. κρομμύδια, 1 μίτσα ἄνιθο και ἓνα μάτσο μαϊντανό, τὰ βράζετε καλὰ με βούτυρο και ὀλίγο νερό. Ὅταν λυώσουν, τὰ περνάτε ἀπὸ τρυπητό, ρίπτετε μέσα και τὰ σκοτάκια σας και ὅλα τὰ ἄλλα. Προσθέτετε ὀλίγο νερό, και τὰ ἀφήνετε νὰ βράσουν 10 λεπτά. Κτυπάτε 3-4 αὐγά τὰ δίνετε εἰς σάλτσα με ἓνα λεμόνι και τὰ σκεπάζετε ἀρῶ τὰ σερβίρετε με τὴν ἄσπρην αὐτὴν σάλτσα.

Ποτὸν μετὰ τὰς ἀγρυπνίας. Ὅ,τι γλυκὰ ζαχαρωμένα ἢ περισμένα ἔχετε και ἰδίως ἀπὸ πορτοκάλι ἢ βερόκοκο, τὰ ἀναλύετε εἰς τὴν φωτιὰ καλὰ, τὰ ἀνακατώνετε πολλῶν εἰδῶν μαζή και ἐνῶ εἶναι ζεστά, χύνετε μέσα μισὴ ὀκά καλὸ κονιάκ ἢ και ρουμι. Ἐχετε παστρέφει φρέσκα φρούτα, πορτοκάλια, μήλα, ἀπίδια, μαντα-

ρίνια, τὰ κόπτετε εἰς κομμάτια και τὰ ρίπτετε εἰς τὸ μίγμα σας, μαζὺ με κομμάτια κανέλλα και με μερικά γαρύφαλλα. Κόπτετε και ὀλίγα φρούτα ζαχαρωμένα ἢ λεμονάκια γλυκὰ κομμένα εἰς 4 κομμάτια. Τὰ δοκιμάζετε, ἂν εἶναι ἄγλυκα προσθέτετε σιρόπι. Τὰ βάζετε εἰς γιάνλαν, τὰ σκεπάζετε και μετὰ 8 ἡμέρας τὰ σερβίρετε εἰς μικρὰ ποτηράκια. Εἶναι νοστιμώτατα.

ΦΟΡΕΜΑ ΤΗΣ ΜΟΔΑΣ

ΣΧΕΔΙΟΝ ΚΕΝΤΗΜΑΤΟΣ